

Sandnes

2026-04-14

kulturindeks.no/rapport/1108

Del 1: Innledning

Kulturkommunen Sandnes

Sandnes rangeres samlet sett litt over middels i Norsk kulturindeks 2024 (plass 151 av 357 kommuner). Likevel ser vi det er en del forskjeller fra kategori til kategori. Sandnes deler flere strukturelle kjennetegn med kommuner som generelt har et høyere kulturnivå, noe som gjør at resultatene i enkelte kategorier fremstår som lavere enn forventet.

Et gjennomgående trekk er at det kommersielle og publikumsrettede kulturtilbudet står relativt sterkt, særlig innen kino, mens offentlige og frivillighetsbaserte kulturtilbud er noe svakere utviklet.

Når det gjelder kommunal kulturpolitisk prioritering, bruker Sandnes mindre på kultur per innbygger enn de fleste sammenlignbare kommuner. Utgiftsnivået har over tid ligget under både fylkes- og landsgjennomsnittet, og flere lovpålagte eller sentrale tjenesteområder, særlig bibliotek, fremstår som relativt noe lavt prioritert.

Kulturskolen er et unntak. Her har Sandnes høye utgifter og et omfattende tilbud, som også ligger over det som kan forventes ut fra kommunens strukturelle forutsetninger. Samtidig kan lange ventelister indikere at etterspørselen overstiger kapasiteten, og at tilbudet ikke fullt ut omsettes i deltakelse.

Innen kultur for barn og unge samlet sett, kulturskole, Den kulturelle skolesekken og fritidsklubber, ligger Sandnes lavt. Både DKS-besøk og fritidsklubbbruk er tydelig under landsgjennomsnittet.

Når det gjelder aktører i kulturlivet, har Sandnes relativt få kunstnere per innbygger. Også statlige og nasjonale kulturmidler tilfaller i begrenset grad aktører i kommunen. Analysene antyder at Sandnes har færre kunstnere enn det kommunens størrelse og demografi skulle tilsi. Likevel er tettheten av kulturarbeidsplasser relativt høy, spesielt innen næringer innenfor design, arkitektur og reklame.

Samlet sett beskriver rapporten Sandnes som en kommune med moderat kulturnivå, der enkelte tilbud fungerer godt, men der bredden i kulturlivet er noe svakere utviklet. Bildet preges av relativt lav frivillig kulturaktivitet slik vi måler det, relativt få kunstnere, og et offentlig kulturtilbud for barn og unge som er noe begrenset. Det som skiller seg ut i positiv forstand er spesielt kinoaktiviteten.

Plasseringen til Sandnes i Norsk kulturindeks

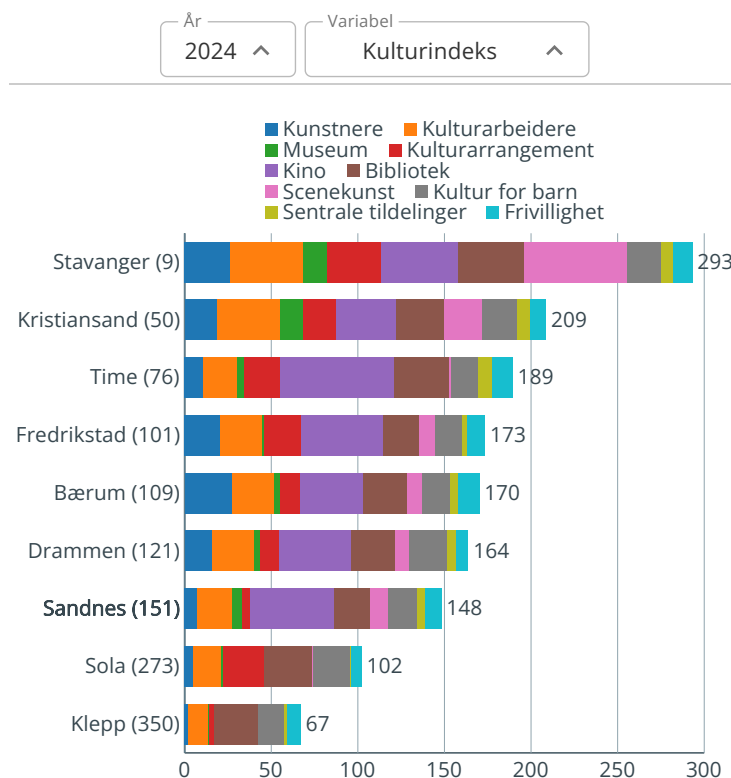
Figuren til høyre viser plasseringen til Sandnes i Norsk kulturindeks (parentes bak navnet).

Figuren viser også hvordan de ulike kategoriene påvirker plasseringen. Vi ser også at noen kategorier teller mer enn andre. Dette er kategorier der mange kommuner har et tilbud. Ved å velge ulike kategorier i toppen, ser man rangeringen i de ulike kategoriene.

Sandnes er rangert som nr. 151 av landets 357 kommuner i 2024.

Sandnes har sine beste rangeringer innen [kino](#) (nr. 29 i landet), [kulturarbeidsplasser](#) (nr. 90), [scenekunst](#) (nr. 104) og [museum](#) (nr. 131).

I de resterende kategoriene er kommunen rangert under middels av norske kommuner. De svakeste plasseringene finner vi innen [kultur for barn og unge](#), [frivillighet](#) og [bibliotek](#).

Figur 1.1.3 Verdier og rangeringer i Norsk kulturindeks.

Hva er Norsk kulturindeks?

I denne rapporten presenterer vi tall fra Norsk kulturindeks som sier noe om statusen for kulturlivet i Sandnes. Situasjonen i Sandnes blir sammenlignet med andre kommuner og gjennomsnittet for hele landet. Vi ser på situasjonen i dag og tendenser over tid for en rekke områder innenfor kunst- og kulturfeltet. Sammenligningskommunene er valgt ut i samråd med oppdragsgiver.

1.2.1

Norsk Kulturindeks

I Norsk kulturindeks har vi fokusert på den såkalte ytringskulturen. Dette kulturbegrepet innbefatter kulturvern, men ikke generell frivillig aktivitet og idrett. Idretten har vi behandlet i en egen [idrettsindeks](#).

Kategoriene og datakildene tar utgangspunkt i de deler av kulturlivet som vektlegges i den statlige kulturpolitikken. I Norge har det vært bred politisk enighet om hovedtrekkene i kulturpolitikken i mange år. Kategoriene har også blitt valgt ut med bakgrunn i tilgjengelige data og med tanke på hvilke faktorer som kan beskrive kulturtilbudet og kulturbruken i en kommune. Disse vurderingene hviler på Telemarksforskings lenge oppbygde kompetanse innen kulturpolitikk, kommunalpolitikk og regional utvikling.

Når vi i denne rapporten sammenligner kulturnivået i kommunene, tar vi utgangspunkt i tall per innbygger. Dette kan være antall kunstnere per innbygger eller publikum per innbygger. På denne måten kan man sammenligne kulturtilbud og kulturbruk på tvers av kommuner med ulik størrelse.

Telemarksforskning forsøker hele tiden å innhente så gode data som mulig om kultur som skjer lokalt. Vi forsøker også å kvalitetssikre dataene så godt det lar seg gjøre. Det er likevel noen svakheter og mangler i datamaterialet. Det er også deler av kulturtilbudet det ikke finnes data om.

Kilder

Beskrivelsen av kulturtilbud og kulturaktivitet i Norsk kulturindeks tar utgangspunkt i en rekke ulike datakilder. Under presenterer vi kildene fordelt på kategoriene vi benytter:

Kommunale utgifter til kultur:

- SSB/Kostra, netto driftsutgifter, følgende funksjoner:

231 Aktivitetstilbud til barn og unge

370 Bibliotek

373 Kino

375 Museer

377 Kunstformidling

383 Kulturskole

385 Andre kulturaktiviteter og tilskudd til andres kulturbygg

386 kommunale kulturbygg

Innbyggertilfredshet:

Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi)

Kunstnere:

- **Forfattere** (Den Norske Forfatterforening, Dramatikerforbundet, NBU, Forfatterforbundet, Samisk Forfatterforening og Norsk oversetterforening)

- **Musikere og komponister** (Creo, Folkorg, GramArt, NOPA, Norsk Jazzforum, Samiske Komponister, Juoigiid Searvi og Norsk komponistforening)

- **Film- og scenekunstnere** (Norsk Filmforbund, Norsk Skuespillerforbund, Norske dansekunstnere, Sámi Lávdí, Samisk Filmforbund og Norske filmregissører)

- **Visuelle kunstnere** (FFF, Grafil, NIL, Norske billedkunstnere, Norske husflidshåndverkere, Samisk Kunstnerforbund og Norske kunsthåndverkere)

- **Tildelinger fra Statens Kunstnerstipend** (Kulturrådet)

Kulturarbeidsplasser:

- **Sysselsatte innen kunstnerisk produksjon** (SSBs sysselsettingsstatistikk)

- **Sysselsatte innen kulturformidling** (SSBs sysselsettingsstatistikk)

- **Sysselsatte innen media** (SSBs sysselsettingsstatistikk)

Museum:

- **Antall utstillinger og arrangement** (Norsk kulturråd)

- **Museumsbesøk** (Norsk kulturråd)

Konsserter:

- **Billettomsetning og antall konserter** (Aurora (2015-2019), Buytec (2017-2019, 2022), DX/eBillett, Hoopla (2015-), Linticket (2016-), Ringbillett (2016-), Ticketco (2016-), Ticketmaster (2015-), Tikkio (2015-), Tixly (2019-))

Kino:

- **Filmfremvisninger og besøk** (bransjeorganisasjonen Film og Kino)

- **Antall titler og opprinnelsesland** (bransjeorganisasjonen Film og Kino)

Bibliotek:

- **Bokbestand og tilvekst** (Folkebibliotekstatistikk fra Nasjonalbiblioteket)

- **Utlån og aktive lånere** (Folkebibliotekstatistikk fra Nasjonalbiblioteket)

- **Arrangementsdeltagelse** (Folkebibliotekstatistikk fra Nasjonalbiblioteket)

- **Besøk** (KOSTRA/SSB)

Scenekunst:

- **Teaterforestillinger og -publikum** (Beaivváš Sámi Nášunálateáhter, Bergen Internasjonale Teater, Bergen Nasjonale Opera, Black Box Teater, Brageteatret, Carte Blanche, Dansens Hus, Den Nationale Scene, Den Norske Opera & Ballett, Det Norske Teatret, Det vestnorske teateret, Figurteatret i Nordland, Grenland Friteater, Haugesund Teater, Hålogaland Teater, Kilden Teater, Kilden Opera, Nationaltheatret, Nordic Black Theatre, Nordland teater, Opera Nordfjord, Opera Trøndelag, Opera Østfold, Operaen i Kristiansund, Oscarsborgoperaen, Oslo Nye Teater, Riksteatret, Rogaland teater, Rosendal Teater, Samovarteateret, Teater Ibsen, Teater Innlandet, Teater Manu, Teater Vestland, Teatret Vårt, Trondheim Symfoniorkester &

Opera, Trøndelag Teater, Turneteatret i Trøndelag, Unge Viken Teater, Østfold internasjonale teater, Årjelhsaemien Teatere)
- **Danseforestillinger** (Danseinformasjonen)

Kulturskole:

- **Årstimer** (GSI)
- **Elever** (KOSTRA/SSB)

Den kulturelle skolesekken (DKS):

- **Besøk fordelt på sjangre og fylkeskommunal/kommunal ordning** (Kulturtanken)

Fritidsklubber:

- **Besøk per barn i alderen 6-20 år** (KOSTRA/SSB)

Tildelinger:

- **Kulturfondtildelinger** (Kulturrådet)
- **Tildelinger Frifond** (Frifond Musikk, Frifond barn og unge og Frifond Teater)
- **Tildelinger Riksantikvaren** (RA og Norsk kulturminnefond)

Frivillighet:

- **Korps** (Norges musikkorps forbund, De Unges Orkesterforbund og Korpsnett)
- **Kor** (Norsk sangerforum, Ung i Kor, Norges korforbund, Ung kirkesang og Norsk sangerforbund)
- **Historielag** (Landslaget for lokalhistorie)
- **Husflidslag** (Norsk husflidslag)
- **Kunstlag** (Norske kunstforeninger)
- **Merverdiavgiftskompensasjon** (Lotteri og stiftelsestilsynet)

Metode for forventningsanalyser

De fleste kommuner forsøker å legge til rette for kulturell aktivitet på best mulig måte. Men selv om både politikere, kulturbedrifter og frivillige kan gjøre sitt beste for å fremme et levende kulturliv, kan vi anta at det finnes demografiske forhold som påvirker kulturnivået. Videre kan vi anta at det finnes noen innsatsfaktorer som påvirker tilbudet. Man kan også forvente at de ulike variablene i kulturindeksen påvirker hverandre. Ved å benytte data fra Norsk kulturindeks kan vi si noe om dette og om hva man kan forvente av kulturtilbud og kulturbruk i den enkelte kommune.

1.3.1

Faktorer som påvirker kulturen

Når vi skal undersøke hvordan ulike faktorer påvirker de ulike dataene i Norsk kulturindeks, tar vi utgangspunkt i noen hypoteser om hva vi *tror* påvirker dette. La oss bruke kunstnertetthet som eksempel. For at kunstnere skal bosette seg i en kommune, kan man anta at det er noen forutsetninger som ligger til grunn. Noen er selvsagt personlige, men det kan også være andre faktorer.

Vi kan først anta at det er flere **demografiske** forhold som påvirker dette. Eksempler på slike faktorer kan være kommunestørrelse, utdanningsnivå i befolkningen, alderssammensetning i befolkningen eller hvorvidt det er en sentralisert kommune eller ikke.

Videre kan vi anta at kunstnertettheten også påvirkes av kommunens prioritering, altså av en **innsatsfaktor**. For eksempel kan det tenkes at kommuner som støtter kunstnere økonomisk, for eksempel gjennom kommunale utgifter til kunstformidling er mer attraktive for kunstnere enn andre.

Analysene består av en serie med multiple lineære regresjonsanalyser der vi benytter data fra alle år. Siden det er en del variasjon mellom de ulike årene (ikke minst under pandemien) har vi lagt inn år som en variabel slik at vi kan justere for disse forskjellene. De uavhengige variablene introduseres stegvis i modellen for å ha kontroll på hvor stor forklaringskraft, om noen, de enkelte variablene bidrar med. Variabler som ikke har signifikant forklaringskraft utelates av analysen.

Det er også viktig å påpeke at vi ikke kan fastslå noen årsak-virkning forhold. Det kan eksempelvis være at tilskudd fra Norsk kulturfond bidrar til at flere kunstnere bosetter seg i en kommune, men det kan også hende at aktører i kommunen mottar mer tilskudd fra Norsk kulturfond siden det bor flere kunstnere der som igjen søker tilskudd.

1.3.2

Analyse

Siden det finnes data på flere av disse faktorene, kan vi teste dette statistisk. Vi benytter oss da av en lineær regresjonsanalyse der vi undersøker hvorvidt noen av disse faktorene påvirker kunstnertettheten systematisk.

I tabellen til høyre viser vi hvilke faktorer som påvirker kunstnertettheten i positiv retning (grønn) og hvilke faktorer som påvirker i negativ retning (rød). Faktorer som ikke har signifikant påvirkning er holdt utenfor. De ulike variablene vi tester, presenterer vi nærmere i kapittel 2.3.4.

Tabellen viser også verdiene til Sandnes, f.eks. hvor mange som har høyere utdanning, andel ungdom eller utgifter til kunstformidling per innbygger.

Videre viser tabellen medianverdien for alle kommunene i landet.

I figurteksten har vi også angitt R2-verdien. Denne forteller i hvor stor grad disse variablene kan forklare variasjonen i kunstnertettheten. R2 vises som et tall mellom 0 og 1 der 1 indikerer full forklaringskraft mens 0 indikerer ingen forklaringskraft.

Aar
2024 ^

	Verdi	Median
Innbyggertall	11,34	8,58
Andel unge 15-30	19,6%	17,7%
Andel høy utdanning	37,5%	27,1%
Medianinntekt husholdning	920 000	769 000
Netto innpendling	-5,7%	-10,6%
Sentralitetsindeks	882	640
Frie inntekter	69	77
Kulturproduksjon	1,7	1,6
Norsk kulturfond	19	0

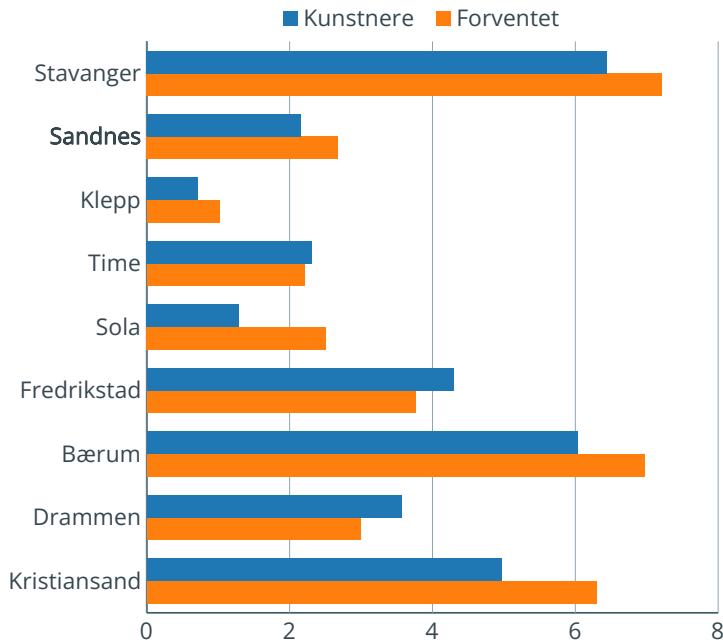
Figur 1.3.2 Variabler som påvirker kunstnertettheten i en kommune med signifikansnivå (p-verdi) lavere 0,1. R2=0,58.

1.3.3

Forventede verdier

Basert på de verdiene vi fikk i analysen, kan vi utlede forventede verdier. Det vil si hvor høy kunstnertetthet man kan forvente at Sandnes skulle hatt gitt kommunes demografi og kommunens innsats. Når vi legger dette ved siden av den faktiske verdien, ser vi om kommunen har et større eller mindre tilbud enn tilsvarende kommuner med tilsvarende strukturelle kjennetegn. Detaljer ved dette vil vi forklare nærmere i de ulike kapitelenes.

Aar
2024 ^

Data benyttet i analysene

I de ulike analysene vi presenterer i Norsk kulturindeks har vi benyttet ulike data. Vi kan dele disse opp i *demografiske faktorer* og *innsatsfaktorer*.

Demografiske faktorer:

Befolkningsstørrelse i kommunene kan man også anta påvirker kulturaktiviteten. Store kommuner har i større grad et kritisk marked for ulike kulturelle aktiviteter. Antall innbyggere i hver av de 357 norske kommunene ble benyttet som variabel (data fra SSB). For å styrke analysene, benytter vi logaritmen av befolkningstallet i analysene. Det er dette tallet som vises i tabellene.

Alderssammensetning i befolkningen kan også antas å ha betydning for kulturnivået. Vi har testet to aldersgrupper, barn (6-15) og unge voksne (15-30). Data fra SSB.

Utdanningsnivå påvirker etterspørselen etter kulturgoder i større grad. Dette viser en rekke studier. Kanskje kan de også bidra til å skape et tilbud. Utdanningsnivå måles ved å se på andelen innbyggere med utdanning på universitets- og høyskolenivå (data fra SSB).

Inntektsnivået kan man også anta påvirker etterspørselen etter kulturgoder, særlig i tilfeller der kulturtilbudet er kostbart. Vi benytter medianinntekt i befolkningen som verdi (data fra SSB).

Studenter påvirker også kulturtilbudet. Studiesteder har ekstra mange bosatte i ung alder som både skaper og konsumerer kultur. Vi benytter tall fra NSDs Database for statistikk om høyere utdanning (DBH) der antall campusstudenter var variabelen.

Mange kulturaktører og institusjoner er lokalisert i byer og tettsteder. Det er også dit mange reiser for å oppleve kulturtilbud. Vi antar at urbanitet kan være avgjørende for kulturlivet. Dette er målt med følgende variabler:

Netto innpendling viser pendingsmønsteret. Dersom en kommune har positiv netto innpendling, betyr det at de har flere personer som pendler inn til kommunen enn ut av kommunen. Og motsatt dersom netto pendling er negativ (data fra SSB).

Sysselsatte i besøksnæringer viser hvor stor andel av befolkningen som jobber i besøksnæringer, altså kafeer, reiseliv, underholdning og detaljhandel. Dette er næringer kundene må oppsøke personlig for å kjøpe tjenester. Kommuner med en stor andel slike næringer er gjerne kommuner med en sentrumsfunksjon. Her bruker vi variabelen andel arbeidsplasser i besøksnæringer av totalt antall arbeidsplasser (data fra SSB).

Sentralitetsindeks er en indeks utviklet av SSB og angir et tall mellom 0 og 1000 som angir hvor sentral en kommune er. Mer informasjon om denne finnes [her](#).

Innsatsfaktorer:

Kommunale utgifter til kultur er en vesentlig innsatsfaktor for kommunene. I analysene benytter vi den budsjettposten som ligger nærmest det vi undersøker. For kinoforestillinger benytter vi netto driftsutgifter til kino per innbygger. (data fra KOSTRA/SSB).

De resterende innsatsfaktorene er mer spesifikke og presenteres derfor tilknyttet den enkelte analyse. Eksempler på dette kan være at vi anser kulturskoleundervisning som en innsatsfaktor når vi analyserer kulturskoledeltakelse.

Del 2: Bakgrunn

Kommunale utgifter til kultur

Vi skal her se litt på hvordan pengebruken på kultur er i Sandnes. Alle tall er netto driftsutgifter per innbygger.

Netto driftsutgifter er i de aller fleste tilfeller det beste målet på kommunens samlede innsats på et felt, altså de faktiske utgiftene. Et alternativ kan være brutto driftsutgifter, disse viser vi i enkelte av temakapitlene, men som vi ser der gjenspeiler disse ofte kommunens valg av organisering snarere enn de økonomiske prioriteringene. Utgifter til investeringer er heller ikke et godt mål da det også her vil være store variasjoner på hvordan kommunen velger å organisere driften. På kultursektoren er dessuten investeringskostnader lite relevant da kostnader til lokaler og drift av disse som regel vil inngå i driftsutgiftene i form av husleie. Oversikt over hva som inngår i de ulike postene finnes i [Veileder til kontoplanen i KOSTRA](#).

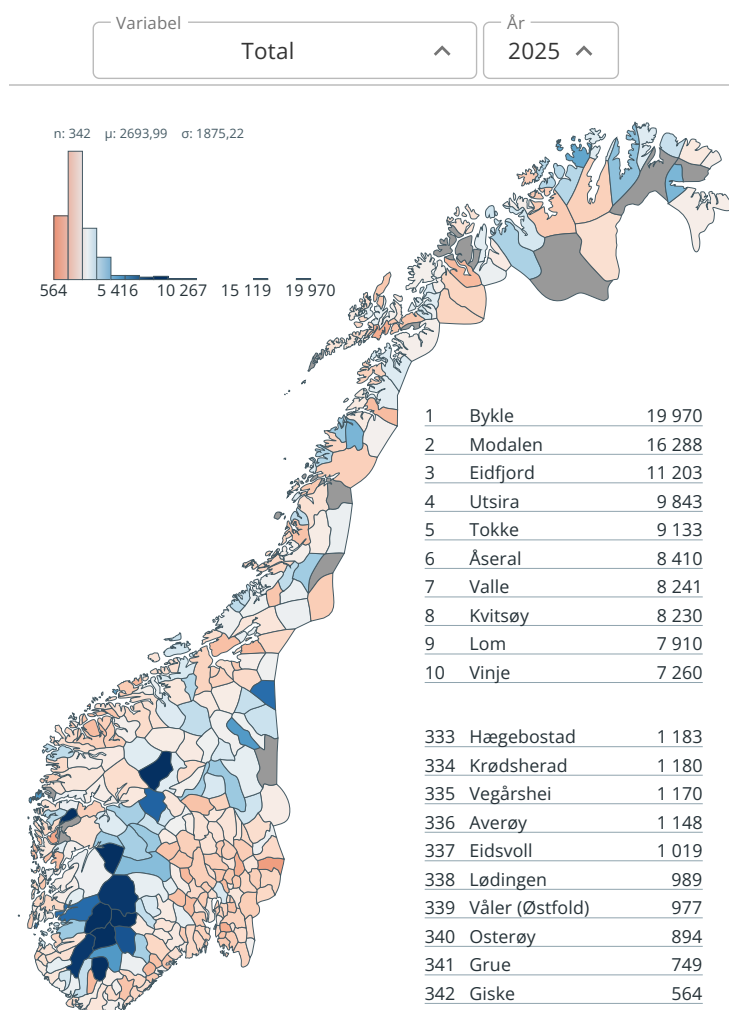
2.1.1

Kommunale utgifter til kultur i Norge

Kartet til høyre viser kommunale utgifter til kultur i Norge per innbygger. Generelt sett kan vi si at kommuner med høye frie inntekter, da særlig kraftkommuner med relativt få innbyggere, bruker mest penger på kultur. Dette gjelder både Bykle og Valle i Agder, Modalen og Eidfjord i Vestland, Tokke og Vinje i Telemark og Sirdal i Agder. I tillegg finner vi mikrokommuner som Utsira og Kvitsøy på topp ti lista.

Det er de samme kommunene som har størst utgifter til [kulturskoler](#) og [bibliotek](#). Høye utgifter til [kino](#) finner vi i kommuner som på tross av et begrenset innbyggertall velger å ha et bredt kinotilbud. Høye utgifter til [museum](#) finner vi i kommuner med aktive museumavdelinger, men også i små kommuner med et aktivt lokalt museum eller bygdetun. Budsjettposten [kunstformidling](#) er den eneste posten der store kommuner bruker mye penger. Dette inkluderer blant annet driftsutgifter til store musikk- og scenekunstinstitusjoner.

Siden tall for 2025 er foreløpige KOSTRA-tall, så har ikke alle kommuner rapportert inn driftsutgifter. Kommuner som ikke har rapportert tall vises som grå på kartet og inkluderes ikke i fylkes- og landsgjennomsnittet.

Figur 2.1.1 Netto driftsutgifter per innbygger til kultur i norske kommuner.

Samlede utgifter til kultur

Figuren til høyre viser samlede netto driftsutgifter til kultur per innbygger i Sandnes, utvalgte kommuner og landet samlet.

I figuren kan verdiene også vises som [andel av totale utgifter til kultur](#), eller som [andel av totale netto driftsutgifter totalt](#).

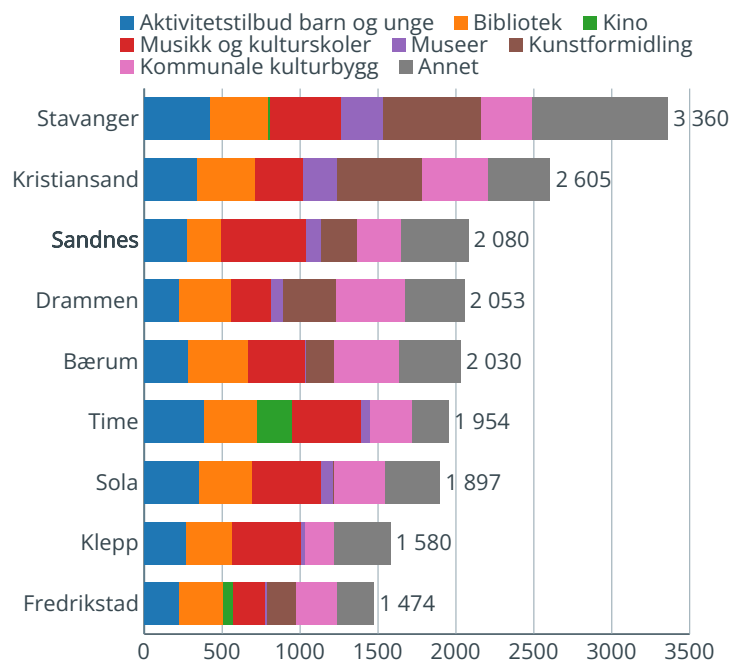
Sandnes sine [samlede netto driftsutgifter](#) per innbygger til kultur i 2025 var 2 080 kroner. Det er 8 % under landsgjennomsnittet, men tredje høyest av sammenligningskommunene.

13 % av utgiftene gikk til aktivitetstilskudd for barn og unge, 11 % til folkebibliotek, 5 % til muséer, 11 % til kunstformidling, 26 % til musikk- og kulturskoler, 13 % til kommunale kulturbygg, mens 21 % gikk til andre kulturaktiviteter.

Totalt sett utgjør utgiftene til kultur 2,6 % av [kommunens samlede netto driftsutgifter](#).

År 2025 ^

Benevnning Per innbygger ^

Figur 2.1.2 Netto driftsutgifter til kultur i norske kommuner fordelt på budsjettavdeling. Kroner per innbygger.

Brutto utgifter til kultur

Figuren til høyre viser ett mer detaljert bilde av utgifter og inntekter innen kultur. I denne figuren vises brutto utgifter fordelt på utgiftskategorier samt brutto driftsinntekt for kommunen. Figuren viser kostnadene og inntektene til kultur samlet sett, men vi kan også se på kategorier ved bruk av nedtrekksmenyen. Vi går nærmere in på enkeltkategorier i kapitlene som omhandler disse kategoriene.

Utgiftskategoriene som totalt utgjør brutto driftsutgifter er:

Lønn og andre lønnskostnader

Kjøp av varer og tjenester: inneholder eksempelvis kjøp av utstyr, husleie, strøm, vedlikehold, annonsering og opplæring.

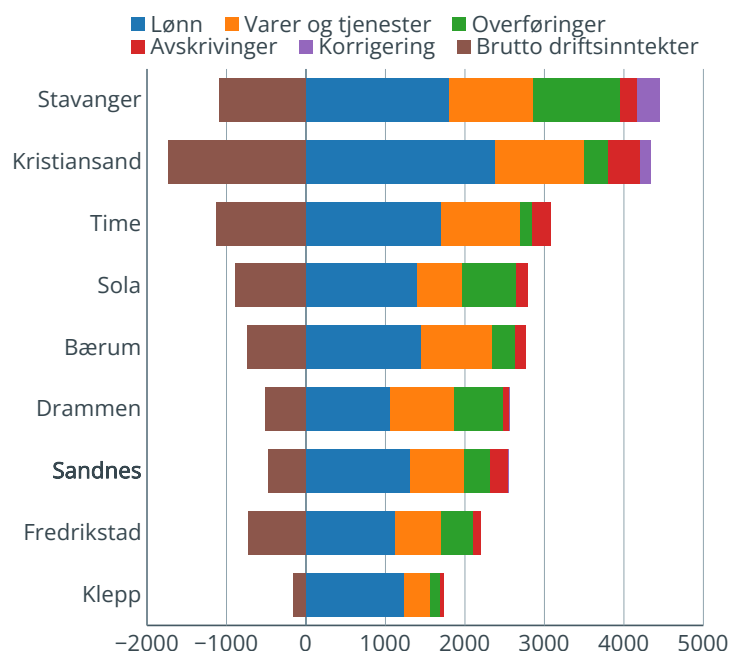
Overføringer: er tilskudd fra kommunen til organisasjoner og virksomheter.

Avskrivninger: er regnskapsmessig fordeling av kostnader i forbindelse med investeringer.

I denne figuren har MVA-utgifter blitt fjernet fra utgiftssiden og MVA-kompensasjon blitt fjernet fra inntektssiden. Det samme gjelder for sykelønn og sykelønnsrefusjon.

År 2025 ^

Funksjon Alle ^

Figur 2.1.3 Brutto driftsutgifter til kultur i norske kommuner fordelt på utgiftskategorier. Kroner per innbygger.

2.1.4

Endring i ulike budsjettposter

Tabellen til høyre viser utgifter i ulike budsjettposter for Sandnes kommune per innbygger over tid. Tallene kan også vises i [2025-kroner](#). Fargene indikerer høyeste og laveste verdier horisontalt. Den mørkeste rødfargen i f.eks. raden Aktivitetstilbud for barn og unge indikerer at dette er det laveste nivået i årene 2015-2025. På samme måte er den mørkeste blåfargen det høyeste nivået.

Deflator-justert ☐

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Aktivitetstilbud barn og unge	167	214	210	170	193	167	150	159	215	263	277
Bibliotek	204	186	218	230	249	241	204	217	233	196	219
Kino	0	0	0	-1	0	0	0	0	0	0	0
Musikk og kulturskoler	341	344	373	383	407	385	433	439	495	509	542
Museer	111	120	132	82	93	92	85	88	93	95	97
Kunstformidling	84	51	78	62	33	153	165	221	223	232	231
Kommunale kulturbygg	284	351	370	297	279	174	235	178	192	289	281
Annet	172	166	143	274	300	269	295	349	353	387	434
Total	1364	1432	1524	1497	1553	1482	1566	1652	1803	1971	2080

Figur 2.1.4 Netto driftsutgifter til ulike budsjettavdelinger i Sandnes i perioden 2015 til 2024. Kroner per innbygger.

2.1.5

Endring i kommunale utgifter

Figuren til høyre viser utviklingen i netto driftsutgifter til kultur per innbygger i nominell verdi i Sandnes, Rogaland og hele landet. Figuren kan også vise utgiftene i 2025-kroner justert for [prisvekst med kommunal deflator](#).

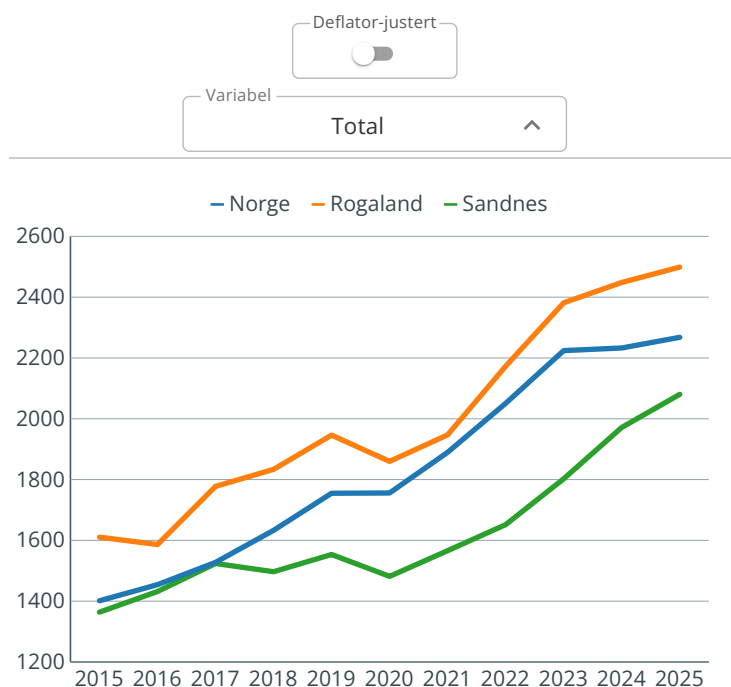
For landet som helhet har det vært en reell økning i utgifter til kultur per innbygger hele perioden fram til 2023, men de siste to årene sank utgiftene til kultur per innbygger med til sammen 7 prosent når vi justerer for prisvekst.

I Sandnes har utgiftene vært under lands- og fylkesgjennomsnittet i hele perioden.

Når vi [justerer for prisveksten](#) ser vi det var en periode med ganske stor realnedgang mellom 2017 og 2020. Etter dette har det vært realvekst.

Hvis vi ser på de ulike postene, ser vi at det har vært realnedgang samlet sett innen [aktivitetstilbud for barn og unge](#), selv om det har vært sterk vekst de siste årene.

Områdene med sterkest realnedgang er [bibliotek](#), [kulturbygg](#) og [museer](#).

Figur 2.1.5 Netto driftsutgifter til kultur i Sandnes, Rogaland og landet i perioden 2015 - 2025.

Innbyggertilfredshet

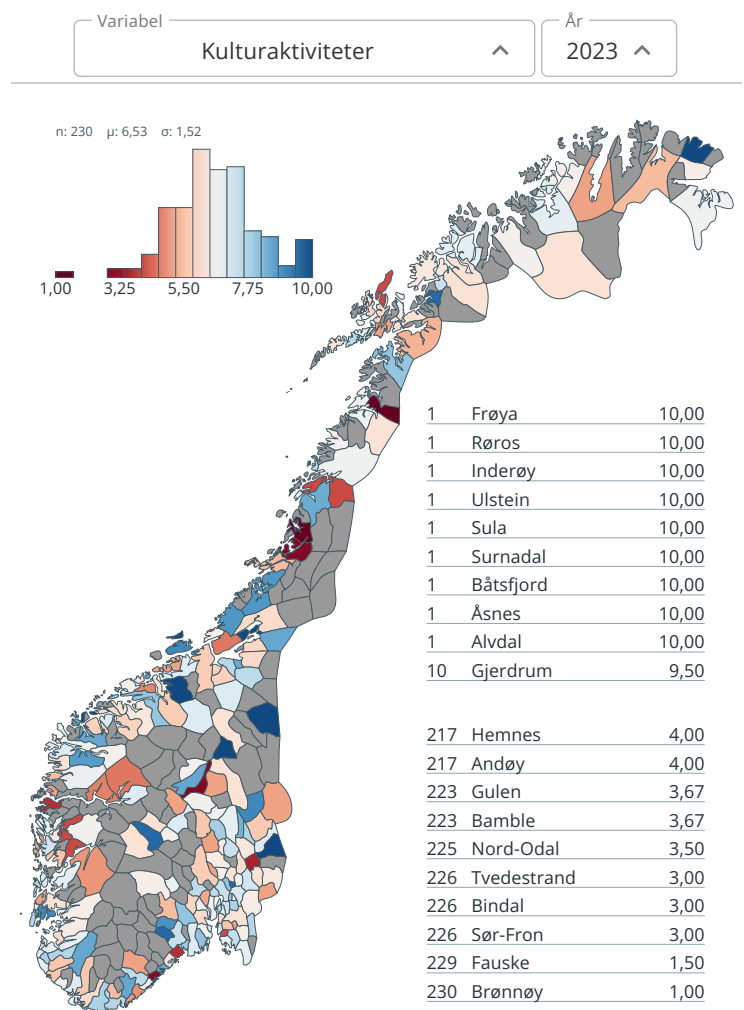
Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) gjennomfører annet hvert år en [innbyggerundersøkelse](#), som måler tilfredshet med ulike tjenestetilbud. Undersøkelsen inneholder blant annet én del som tar for seg kultur. Nedenfor presenterer vi svarene på 4 spørsmål som tar for seg tilfredshet med ulike deler av kulturtilbudet til innbyggerne i de utvalgte kommunene. De to første spørsmålene handler om mulighet for selv å delta aktiv i kulturlivet, de to siste om tilfredsheten som publikum. Vi har kun inkludert kommuner og år der det foreligger mer enn seks respondenter. Noen kommuner er derfor ikke med i oversikten.

2.2.1

Kulturtilfredshet i Norge

Kartet til høyre viser innbyggernes tilfredshet over kategoriene [kulturaktiviteter](#), [foreningsliv og kursaktiviteter](#), [kino, konserter og teater](#) samt [museum, kunstutstillinger og lignende](#) på en skala fra 1 til 10.

I Norsk kulturindeks måler vi nivået på kulturtilbudet og kulturaktiviteten innad i kommunen. Innbyggerundersøkelsen til Difi sier noe om den enkeltes opplevelse av muligheten til å delta i kulturaktiviteter. Denne opplevelsen er ikke nødvendigvis begrenset av geografiske kommunegrenser. Generelt finner vi et sterkt samsvar mellom kulturnivået i en kommune målt ved hjelp av Norsk kulturindeks og tilfredsheten til innbyggerne slik det kommer fram i Difis undersøkelse. Innbyggere i kommuner som rangerer høyt på Norsk kulturindeks, er langt mer tilfreds med kulturtilbudet enn innbyggerne i kommuner som rangerer lavt.

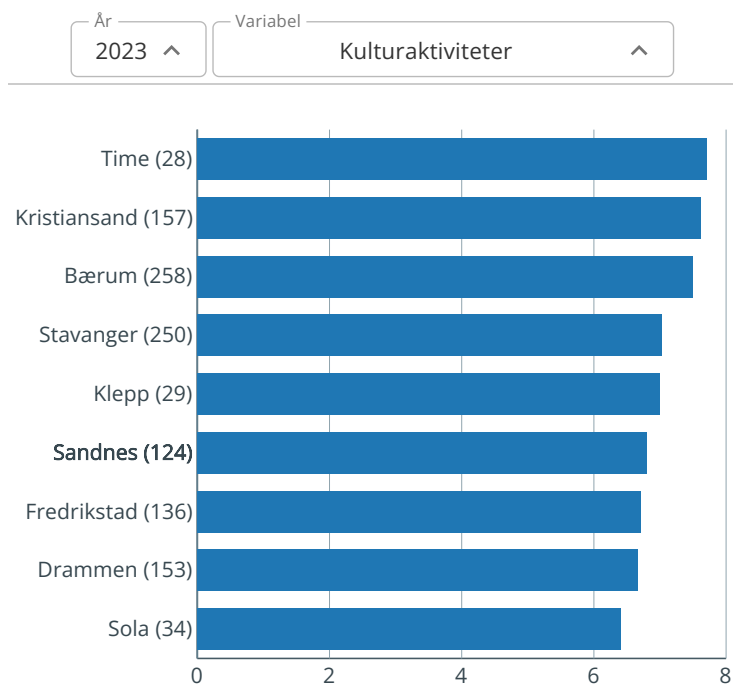

Figur 2.2.1 Innbyggernes svar på spørsmål om muligheten til å delta i ulike kulturaktiviteter. Gjennomsnitt av score på en skala fra 1 til 10 Kilde: Innbyggerundersøkelsene for 2010, 2013, 2015 og 2017, 2019, 2021 og 2023. Difi.

Tilfredshet i Sandnes

Figuren til høyre viser tilfredshet med ulike kulturtilbud på en skala fra 1 til 10. Vi ser at landsgjennomsnittet for tilfredsheten med muligheten til å delta i egne kulturaktiviteter er 6,8, [foreningsliv og kursaktiviteter](#) er 6,9, [kino, konserter og teater](#) 7 og [museum, kunstutstillinger og lignende](#) er 6,3.

Antall respondenter er oppgitt i parentes bak kommunenavnet.

Figur 2.2.2 Innbyggernes svar på spørsmål om muligheten til å delta i ulike kulturaktiviteter. Gjennomsnitt av score på en skala fra 1 til 10 Kilde: Innbyggerundersøkelsene for 2010, 2013, 2015 og 2017, 2019, 2021 og 2023. Difi.

il Sentrale tildelinger

Mange lokale aktører mottar støtte fra sentralt hold. Vi har her valgt tilskuddsordninger med ulikt nedslagsfelt: Frifond, tildelinger fra Riksantikvaren og Norsk kulturminnefond samt tildelinger fra Norsk kulturråd gjennom Norsk kulturfond. Mange slike tildelinger har en regional karakter, men her har vi forsøkt å plukke ut ordninger som virker lokalt, helst i den enkelte kommune. Tildelinger fra Statens kunstnerstipend vises under kategorien kunstnere.

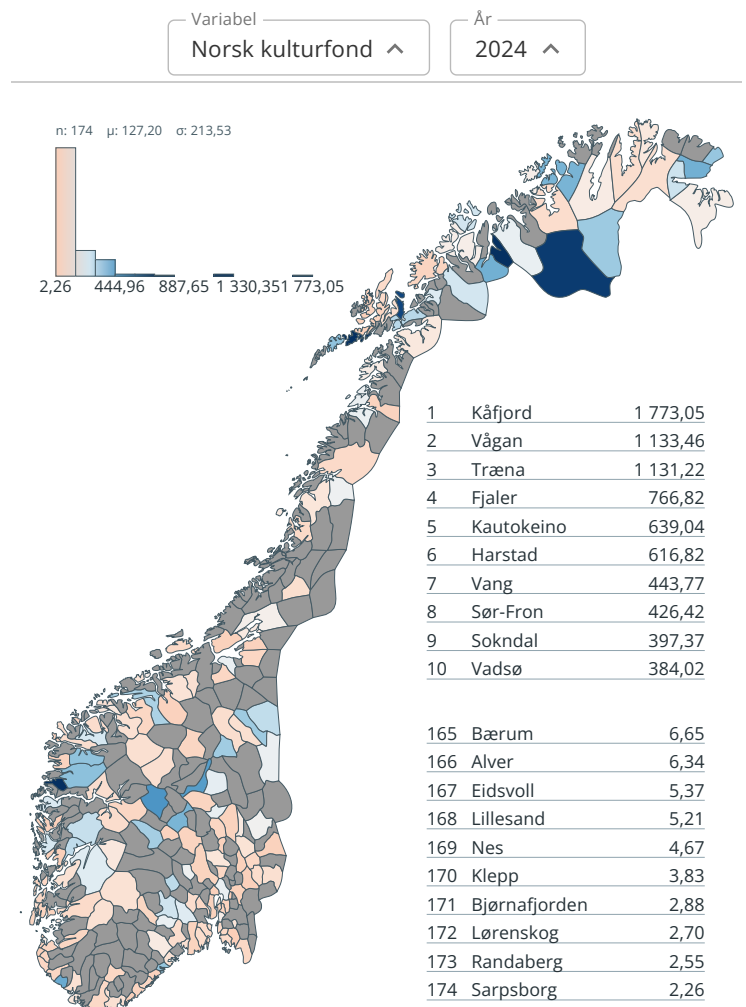
2.3.1

Sentrale tildelinger til norske kommuner

Fra Norsk kulturråds tildelinger har vi valgt ut de tildelingene som gir til tiltak som skaper aktivitet lokalt. Dette kan være festivaler, konserter og ulike fremvisninger som er lokalisert i en kommune. Tildelinger til plateinnspillinger, bokpublisering o.l. er ikke inkludert.

[Frifond](#) er en støtteordning opprettet for å bedre de økonomiske rammebetingelsene for frivillig kulturaktivitet i lokalsamfunnet. Midlene hentes fra tippemidler og tildeles etter søknad. Beløpene er ofte små, men mange aktører får støtte. Ordningene som er inkludert er: Frifond musikk, Frifond teater og Frifond Barn og unge.

Tildelinger fra [Riksantikvaren](#) inkluderer tildelinger fra Norsk kulturminnefond samt statlige tilskudd som forvaltes av fylkeskommunene. En oversikt over postene som er inkludert kan man finne på [Riksantikvaren sin nettside](#). Fra starten har vi brukt post 71, 72 og 74. I perioden 2020-2023 mangler post 72 grunnet manglende data. Fra og med 2024 har vi igjen inkludert post 72 og også inkludert post 73 og 79.

Figur 2.3.1 Tildelinger i kroner per innbygger fra utvalgte ordninger i norske kommuner.

Tildelinger i utvalgte kommuner

Det ble delt ut omtrent 435 millioner fra Norsk kulturfond i 2024. Det utgjør 78,5 kroner per innbygger på landsbasis.

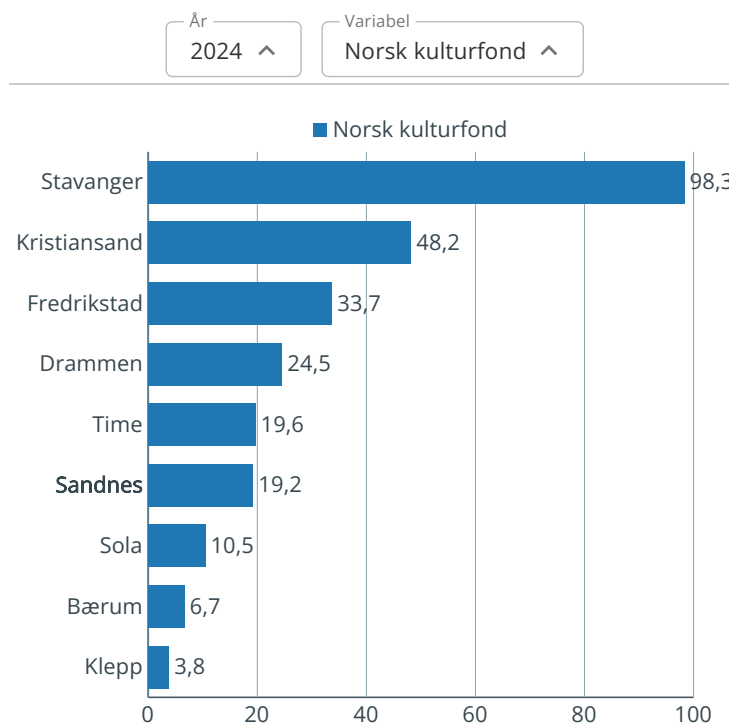
Fra [Frifond](#) ble det delt ut ca 32,5 millioner i 2024.

Fra [Riksantikvaren](#), dvs. Kulturminnefondet og statlige tilskudd ble det delt ut 485 millioner i 2024.

Aktører i Sandnes fikk 1,61 millioner kroner fra [Norsk Kulturfond](#) i 2024. Dette tilsvarer 19 kroner per innbygger og er 75 % under landsgjennomsnittet.

Fra [Frifond](#) ble det delt ut 239 300 kroner til frivillige kulturaktører i Sandnes. Dette tilsvarer 2,9 kroner per innbygger og er 51 % under landsgjennomsnittet. Midlene fordeler seg på ordningene Frifond barn og unge: 25 %, Frifond musikk: 59 % og Frifond teater: 17 %.

Fra [Riksantikvaren](#) ble det delt ut 1,38 millioner kroner i 2024. Dette tilsvarer 16,4 kroner per innbygger og er 81 % under landsgjennomsnittet.

Figur 2.3.2 Tildelinger fra utvalgte ordninger til aktører i Sandnes, Norge og utvalgte kommuner. Kroner per innbygger.

Utvikling i tildelingene

Tildelingene fra Norsk kulturfond har på landsbasis ligget litt under 60 kroner per innbygger etter 2017 og frem til pandemien. Under pandemien økte tildelingene kraftig. Nivået på tildelinger har de siste tre årene stabilisert seg på ett merkbart høyere nivå enn det vi så før pandemien.

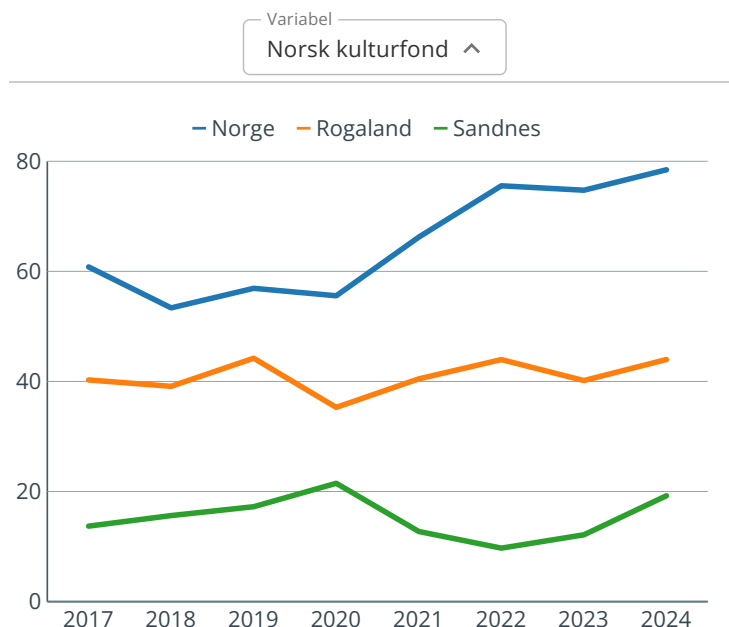
Tildelingene fra [Frifond](#) blir påvirket av at vi fra og med 2020 har inkludert Frifond barn og unge, i tillegg til at registreringspraksisene i Frifond musikk har endret seg noe de siste årene. De siste fem årene bør være sammenlignbare.

Når det gjelder tildelingene fra [Riksantikvaren](#) bærer denne preg av at det, som nevnt i 3.11.1, har vært variasjon i hvilke poster vi har hatt mulighet til å inkludere. Fra og med 2024 har vi inkludert alle postene som inngår i de [statlige tilskuddene](#).

I Sandnes har tildelingene fra [NKE](#) vært under lands- og fylkegjennomsnittet i hele perioden. Etter 2022 har det vært økning.

Tildelingene fra [Frifond](#) har også vært under landsgjennomsnittet i hele perioden.

Tildelingene fra [Riksantikvaren](#) til tiltak i Sandnes har hatt positiv trend.

Figur 2.3.3 Tildelinger fra utvalgte ordninger 2016-2024. Kroner per innbygger.

Tildelinger fra Norsk Kulturfond til aktører i Sandnes

Tabellen nedenfor viser hvilke prosjekter som mottok, og søkte om, stedsspesifikk støtte fra Norsk kulturfond i Sandnes.

År
2024 ^

Søker	Prosjekttittel	Ordning	Tildelt	Søkt
SANDNES KOMMUNE	RAS - Regional Arena for Sa...	Arrangørstøtte scenekunst	700 000	2 226 000
SANDNES KUNST OG KULTURHUS	RAS - 2025-2026	Arrangørstøtte scenekunst	700 000	0
SANDNES BLUESKLUBB	Sandnes bluesklubb - 2024-...	Arrangørstøtte musikk	150 000	160 000
SANDNES ROCKEKLUBB	Sandnes Rockeklubb - Høst ...	Arrangørstøtte musikk	60 000	60 000
PALKO & CO	PALKO & Co - Juni og Nove...	Arrangørstøtte musikk	0	80 000
SANDNES BLUESKLUBB	Sandnes Bluesklubb - 2023-...	Arrangørstøtte musikk	0	200 000
SANDNES KUNST OG KULTURHUS	Operakaféer 2024 - 01.02.-2...	Arrangørstøtte musikk	0	50 000
SANDNES ROCKEKLUBB	Sandnes Rockeklubb - Høst ...	Arrangørstøtte musikk	0	55 000
1-8 of 8 < < > >				

Figur 2.3.4 Sum tildelt for stedsspesifikke prosjekter som mottok støtte fra Norsk kulturfond i Sandnes.

Kulturell infrastruktur

Under oppbygging. Her vil det komme informasjon om kulturanlegg hentet fra anleggsregisteret.

Del 3: Kommunalt tjenestetilbud

Bibliotek

Bibliotek er en lovpålagt tjeneste for kommunene og er en viktig del av kommunens tjenestetilbud på kulturfeltet. I dette kapittelet presenterer vi kommunenes ressursbruk på bibliotek, ifrastrukturen, antall ansatte, bibliotekstilbudet og bruken. Tallene er hentet fra folkebibliotekstatistikken til [Nasjonalbiblioteket](#). Vanligvis inngår ikke skolebibliotek i denne statistikken, med mindre det er kombinasjonsbibliotek.

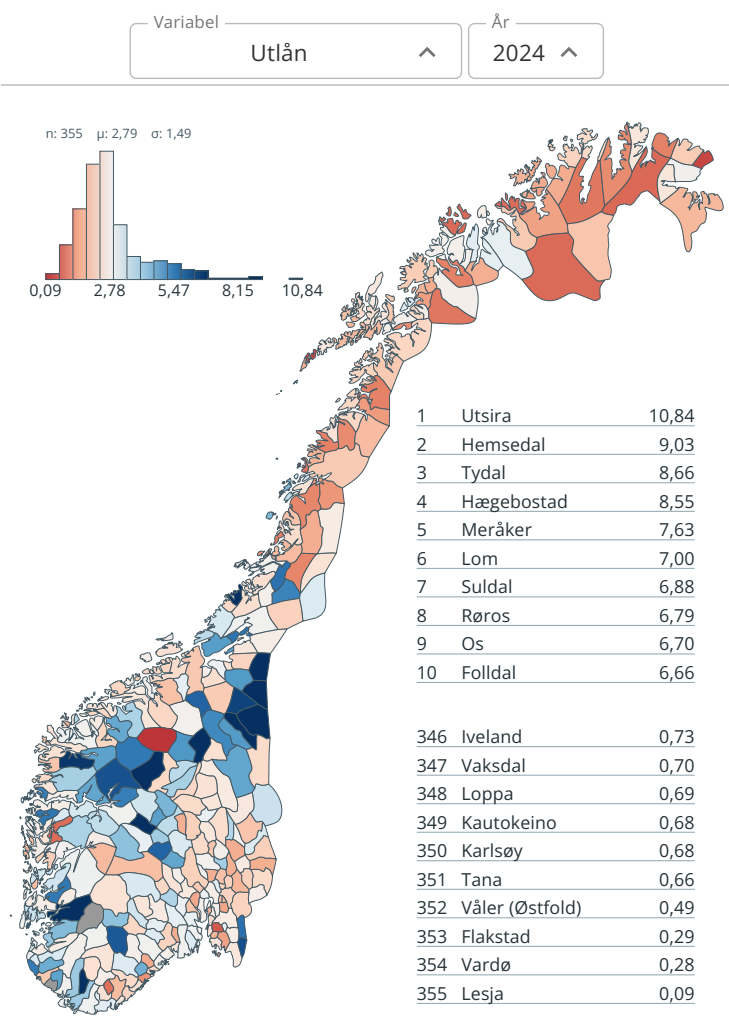
3.1.1 Biblioteksaktivitet i Norge

Siden bibliotek er en lovpålagt tjeneste, finner vi biblioteksaktivitet i nesten alle kommunene.

Når det gjelder utlån, ser vi at det er forholdsvis få utlån relativt til innbyggertall i Nord-Norge og på Østlandet. Det gjelder delvis også når vi ser på [aktive lånere](#). Kommunene med størst andel aktive lånere i befolkningen i 2024 er Gloppen, Vennesla, Flesberg og Grong.

[Besøk](#) på bibliotek er også en viktig indikator på hvor vellykket biblioteket er som møteplass. Vi ser at besøket er høyest i Meråker, Kongsberg og Tydal.

Kartet viser også tall for [aktive lånere](#) samt [deltakere på arrangement](#)

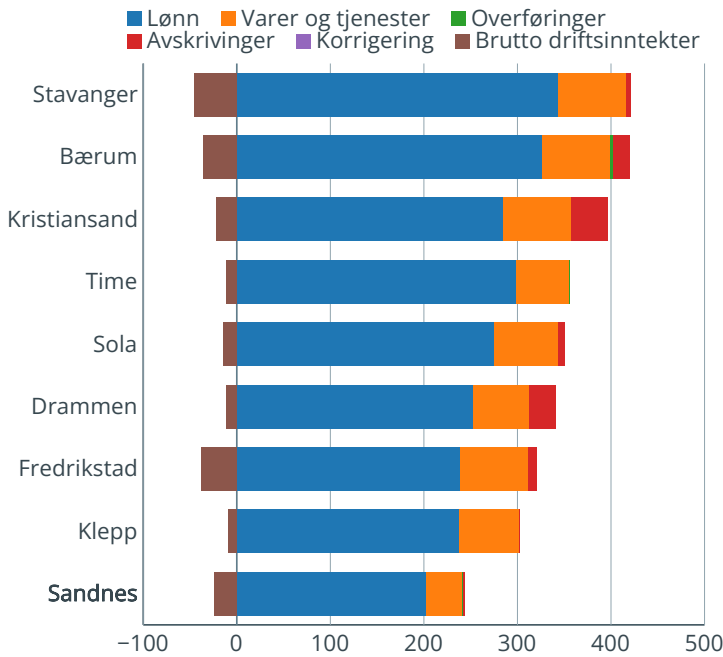
Figur 3.1.1 Utlån, aktive lånere, besøk, arrangementdeltakere, bokbestand og tilvekst per innbygger for kommunene i landet.

Utgifter til bibliotek

Figuren til høyre viser Sandnes sine brutto driftsutgifter og driftsinntekter til bibliotek, målt i kroner per innbygger. Utgiftene er fordelt på ulike kategorier der lønn (76%) og kjøp av bøker, medier og andre varer og tjenester (22 %) utgjør de største utgiftene på landsbasis. Inntekter fra biblioteket kan være erstatnings- og purregebyr, utleie av møterom eller inntekter fra servering og salg.

Biblioteket i Sandnes hadde brutto driftsutgifter på 244 kroner per innbygger og brutto driftsinntekter på 24 kroner per innbygger. Av dette utgjorde lønnsutgiftene ca 83% av driftsutgiftene mens kjøp av varer og tjenester utgjorde ca 16%. Driftsinntektene dekket ca 10% av utgiftene.

Dette gir netto driftsutgifter på 219 kroner per innbygger, 40% under landsgjennomsnittet (367 kroner). Dette er det laveste av sammenligningskommunene, 22% under Fredrikstad som har nest lavest netto driftsutgift.

Figur 3.1.2 Brutto driftsutgifter og brutto driftsinntekter til bibliotek i norske kommuner. Kroner per innbygger og totalsum i tusen kroner.

Lokaler og åpningstider

Lokaler og tilgjengelighet er viktig for attraktiviteten til bibliotekene. Tabellen til høyre viser samlet areal (m2) for bibliotekene samt antall leseplasser. Videre viser tabellen antall timer i uken som hovedbiblioteket er betjent.

Tallene kan også vises [per 1000 innbygger](#). Her vil imidlertid små kommuner få veldig høye verdier, særlig for åpningstider.

	Betjent åpningstid	Areal	Leseplasser
Stavanger	85	7 217	595
Sandnes	46	5 603	182
Klepp	41	393	50
Time	56	1 600	92
Sola	42	1 290	91
Fredrikstad	57	2 338	208
Bærum	49	5 499	638
Drammen	50	5 805	571
Kristiansand	53	7 577	390

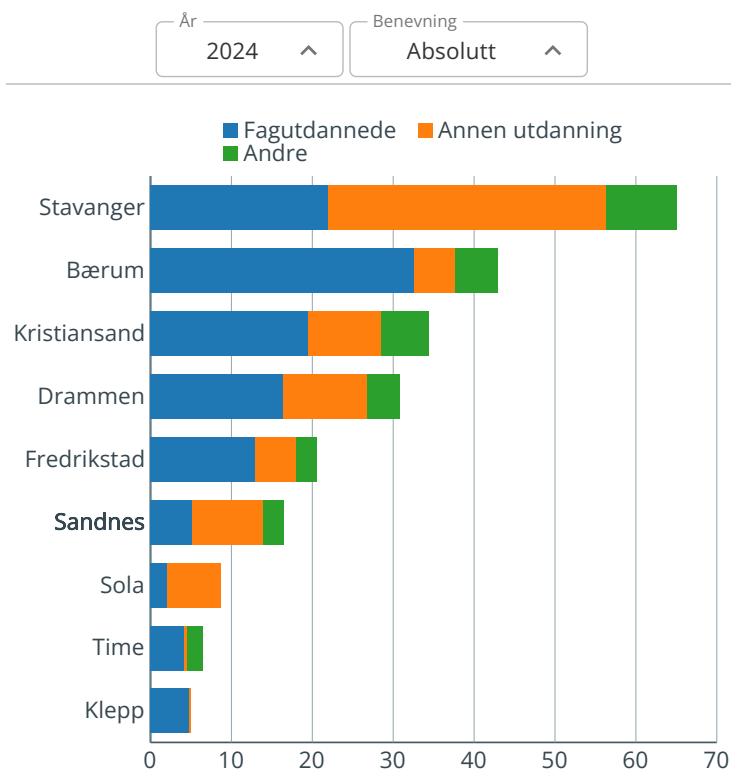
Figur 3.1.3 Betjent åpningstid per uke, samlet areal (m2) og antall leseplasser for Sandnes og utvalgte kommuner.

Årsverk

Figuren til høyre viser samlet årsverk i biblioteket i Sandnes samt utvalgte kommuner fordelt på fagutdannede bibliotekarer, ansatte med annen relevant utdanning og øvrig personale. Tallene kan også vises [per 1000 innbygger](#) og [per 1000 utlån](#). Tall per innbygger sier noe om prioriterte ressurser på bibliotek i kommunen, mens tall per utlån sier noe om ressursutnyttelsen. Mange ansatte per utlån betyr høyere kostnader.

Bibliotekene i Sandnes har tilsammen 16,4 årsverk. 5,2 av disse (31,7 %) utføres av fagutdannede bibliotekarer. Deler vi antall årsverk på [1000 innbyggere](#), får vi tallet 0,20, dette er 40 % under landsgjennomsnittet.

Vi kan også dele antall årsverk på [utlån](#). Dette forteller noe om ressursbruken. Her er verdien for Sandnes 0,08. Dette er 38 % under landsgjennomsnittet, og lavest av sammenligningskommunene. Det vil si at det er relativt få årsverk sammenlignet med aktiviteten.

Figur 3.1.4 Årsverk fordelt på fagutdannede bibliotekarer, personer med annen, høyere utdanning og øvrige ansatte. Totalt, per 1000 innbyggere og per 1000 utlån.

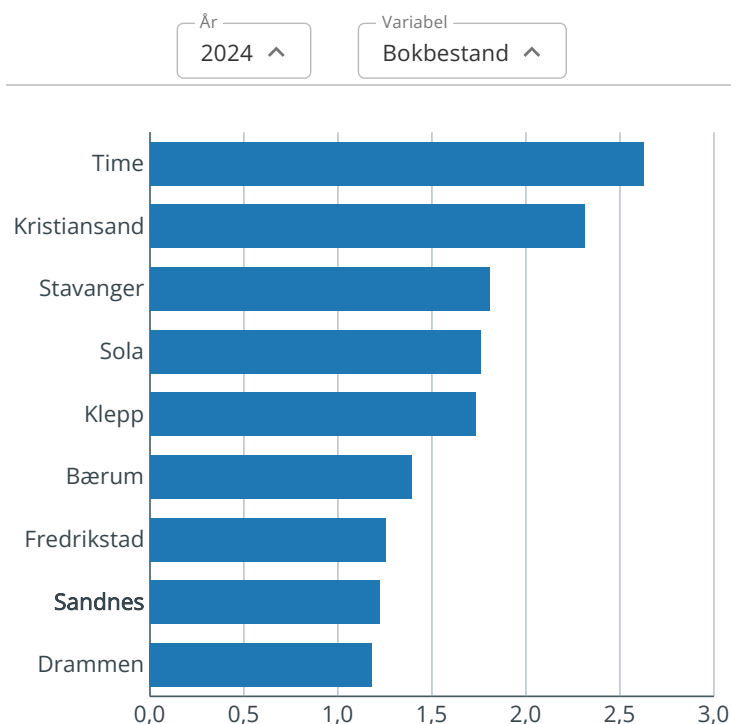
Bokbestand og tilvekst

Bokbestand og [tilvekst](#) i bibliotekene forteller noe om tilbudet ved det enkelte bibliotek. Det er likevel problematisk å sammenligne bokbestand og tilvekst på tvers av kommuner med svært ulike innbyggertall. Større kommuner har en større bokbestand totalt, men grunnet stordriftsfordeler trenger ikke bokbestanden per innbygger være så høy for at tilbudet skal være godt.

Samtidig er ikke bokbestand noe entydig tegn på kvalitet. En høy bokbestand kan også skyldes at biblioteket i liten grad har avhendet bøker som det ikke er interesse for.

I Sandnes finner vi 102 315 bøker og medier. Hvor mange ulike titler dette utgjør, har vi ikke oversikt over. Bokbestanden tilsvarer 1,2 bøker per innbygger. Det er 50 % under landsgjennomsnittet.

[Den samlede tilveksten](#) ved folkebiblioteket i Sandnes i 2024 var på 5 906 eksemplarer av ulike typer medier. Dette utgjør en tilvekst på 0,07 bøker per innbygger og er 56 % under landsgjennomsnittet.

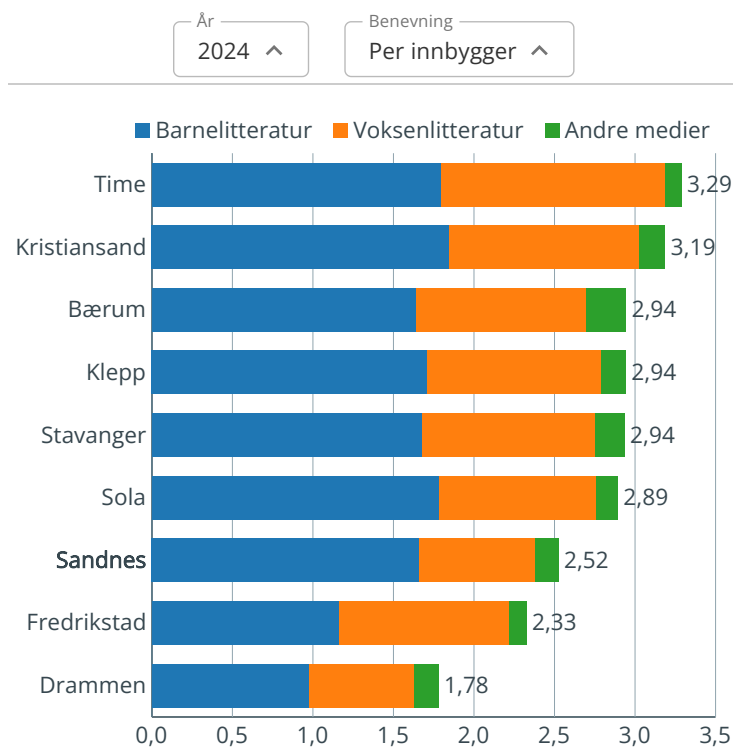
Figur 3.1.5 Bokbestand og tilvekst per innbygger i Sandnes, utvalgte kommuner og landsgjennomsnittet.

Utlån i kommunene

I figuren til høyre viser vi antall utlån per innbygger. Her teller vi ikke eventuelle fornyelser av det samme utlånet. Vi kan også se om utlånene bestod av barnelitteratur eller voksenlitteratur. De resterende utlånene er andre medier, som dvd-er, cd-er osv. På landsbasis er de fleste utlånene barnelitteratur.

Det totale førstegangsutlånet for alle medier i Sandnes var 211 280 i 2024. Totalt utgjør dette 2,52 utlån per innbygger. Det er omtrent som landsgjennomsnittet, men tredje lavest av kommunene vi sammenligner med.

Av det totale utlånet var 66 % barnelitteratur, 28 % voksenlitteratur og 6 % andre medier. Sandnes har en forholdsvis liten andel utlån av voksenlitteratur, sammenlignet med de andre kommunene og landsgjennomsnittet.

Figur 3.1.6 Antall utlån per innbygger, fordelt på barnebøker, voksenbøker og andre medier for Sandnes, Norge og utvalgte kommuner.

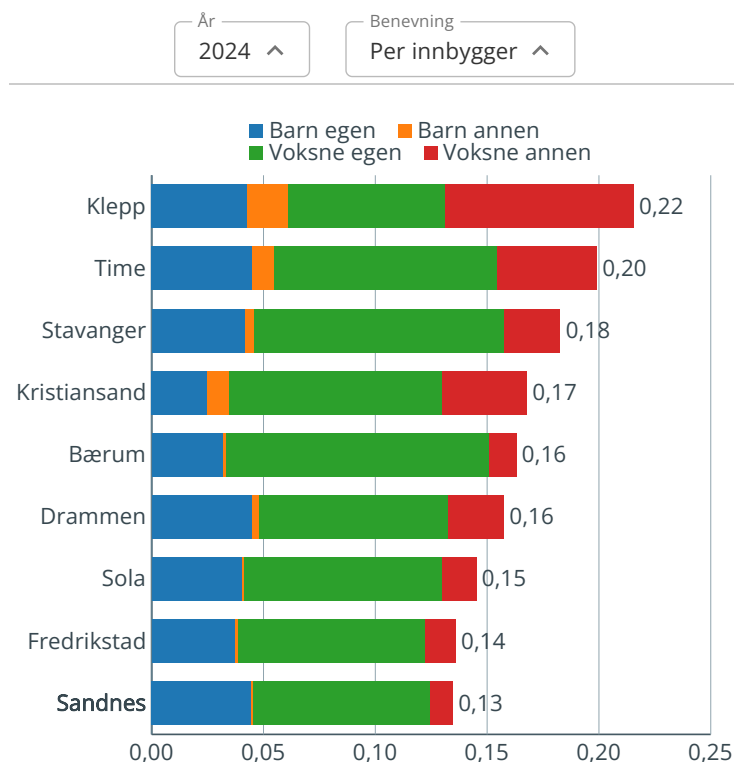
Aktive lånere i kommunene

For å bli definert som aktiv låner i en kommune, må man låne bøker eller andre medier på biblioteket minst en gang i året. I figuren til høyre viser vi antall aktive lånere delt på antall innbyggere. Vi ser at på landsbasis er dette 19 %. Det skal her legges til at personer som er aktive lånere i flere enn en kommune blir telt som en person i alle kommunene. For å undersøke antall unike lånere, må man derfor se på tall for lånere i egen kommune. Både lånere fra egen kommune og fra annen kommune blir fordelt mellom barn og voksen.

I 2023 gjennomførte Oslo en endring i sine registreringssystemer som påvirker landsgjennomsnittstallene for både 2023 og 2024. I 2023 ekskluderte vi Oslo fra statistikken, men inkluderte de i 2024. Pga. endret registreringspraksis er tallene ikke sammenlignbare med tidligere år.

I Sandnes var det 11 271 aktive lånere i 2024. Av disse var 10 328 bosatt i kommunen. Det vil si at 12 % av kommunens innbyggere lånte bøker på biblioteket i 2024. I tillegg ble biblioteket benyttet av 943 personer bosatt i andre kommuner.

Andelen aktive lånere totalt er 28 % lavere enn landsgjennomsnittet, og lavest av kommunene vi sammenligner med. Det skyldes blant annet at det er forholdsvis få aktive lånere fra andre kommuner.

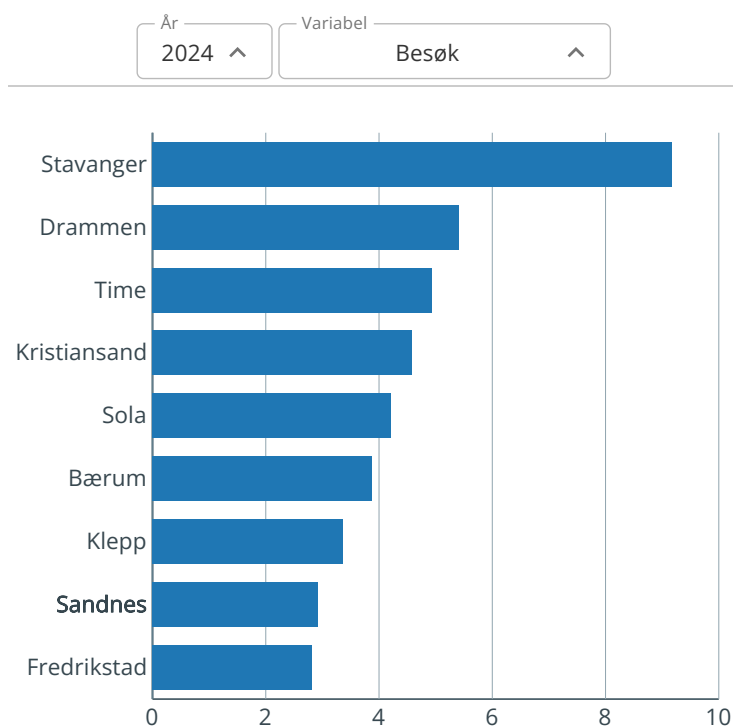
Figur 3.1.7 Antall aktive lånere per innbygger, fordelt på fire kategorier: barn og voksne fra egen kommune og barn og voksne fra andre kommuner.

Besøk og arrangement

Den siste oversikten vi viser er antall besøk og antall [arrangementsdeltagere](#) på bibliotek i utvalgte kommuner.

[Samlet besøk](#) ved folkebibliotekene i Sandnes var på 245 065 i 2024. Det tilsvarer 2,9 besøk per innbygger, 39 % under landsgjennomsnittet, og nest færrest av kommunene vi sammenligner med.

I Sandnes var det 18 426 [deltakere på arrangementer tilknyttet biblioteket](#). Det tilsvarer 0,22 deltakere per innbygger, 35 % under landsgjennomsnittet.

Figur 3.1.8 Antall besøk og arrangementsdeltagere per innbygger i Sandnes, utvalgte kommuner og i Norge

Utvikling i biblioteksbruken

Utlånet ved norske folkebibliotek har sunket jevnt de siste ti årene. Under pandemien sank utlånet ytterligere. I 2024 har utlånet steget til 2,6, men er fortsatt tydelig lavere enn før pandemien.

Besøket på bibliotekene har hatt en positiv utvikling fram til 2019 med et tilsvarende fall under pandemien som for utlånet. I 2024 har Biblioteksbesøket nasjonalt kommet tilbake til samme nivå som før pandemien.

Det samme gjelder deltakere på arrangementer, men her har utviklingstrenden vært enda raskere etter pandemien.

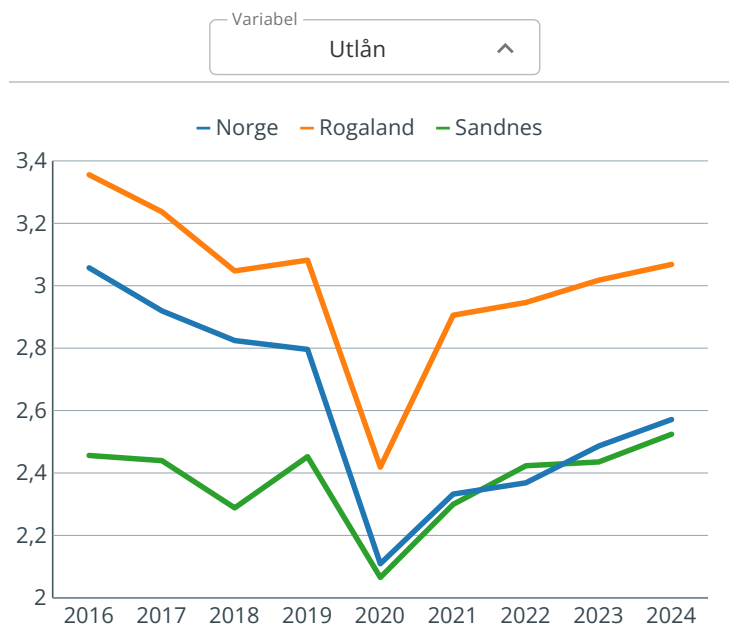
Som nevnt i kapittel 3.6.6. påvirkes aktive låneres landsgjennomsnitt for 2023 og 2024 av en endring i Oslo sitt registreringssystem.

I Sandnes har utlånet har relativt lik utviklingen i landet etter pandemien. I Sandnes har det, i motsetning til på landsbasis, blitt høyere nivå etter pandemien.

Andelen aktive lånere i Sandnes har i hele perioden, bortsett fra i 2016, vært under lands- og fylkesgjennomsnittet. Det har vært positiv utvikling etter pandemien.

Besøket har blitt tydelig lavere etter pandemien. Nivået har likevel aldri vært spesielt høyt om man sammenligner med fylkes- og landsgjennomsnittet.

Det samme kan sies om arrangementsdeltakelsen. Her har riktig nok nivået blitt høyere etter pandemien.

Figur 3.1.9 Utlån (førstegangslån), aktive lånere, besøk, arrangementdeltakere, bokbestand og tilvekst per innbygger i perioden 2016 til 2024.

Analyse av utlån

Innenfor bibliotek var det kun utlån som var mulig å beregne statistisk med relativt stor nøyaktighet. Tabellen til høyre viser en modell som forklarer 32 % av variasjonen. En høy andel barn og et høyt utdanningsnivå i befolkningen er positivt for utlånet. Samtidig ser vi at lav inntekt gir høyere utlån. Dette er kjent fra tidligere studier og forklares med at personer med høy inntekt i større grad velger å kjøpe bøker fremfor å låne dem.

Videre ser vi at kommunale utgifter til bibliotek samt tilvekst av nye medier er positivt for utlånet.

I tabellen er faktorer som påvirker utlånet positivt vist i grønt og faktorer som påvirker negativt vist i rødt. Tabellen viser også Sandnes sine verdier til venstre og medianverdi for hele landet til høyre.

Aar

2024 ^

	Verdi	Median
Andel barn 6-15	13,8%	11,3%
Andel unge 15-30	19,6%	17,7%
Andel høy utdanning	37,5%	27,1%
Medianinntekt husholdning	920 000	769 000
Utgifter bibliotek	196	393
Tilvekst av nye medier	0,1	0,3

Figur 3.1.10 Variabler som påvirker utlånet i en kommune med verdier for Sandnes og mediankommunen. $R^2=0,32$.

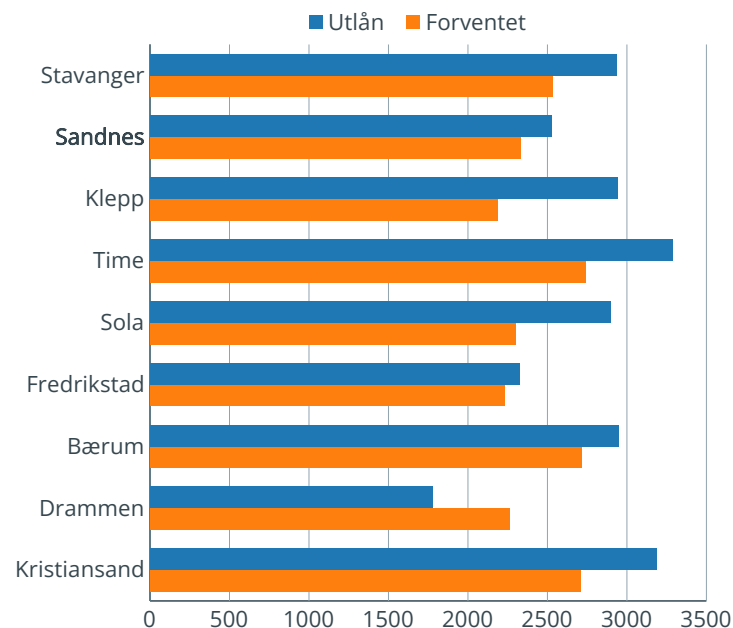
Forventet utlån

Figuren til høyre sammenligner faktisk utlån med forventet utlån, basert på verdiene som vises i tabellen over, for Sandnes og sammenligningskommunene.

Det er litt flere utlån i Sandnes enn hva vi forventer i kommuner med tilsvarende kjennetegn.

Aar

2024 ^

Figur 3.1.11 Førstegangsutlån per 1000 innbyggere i Sandnes og utvalgte kommuner samt forventningsverdier.

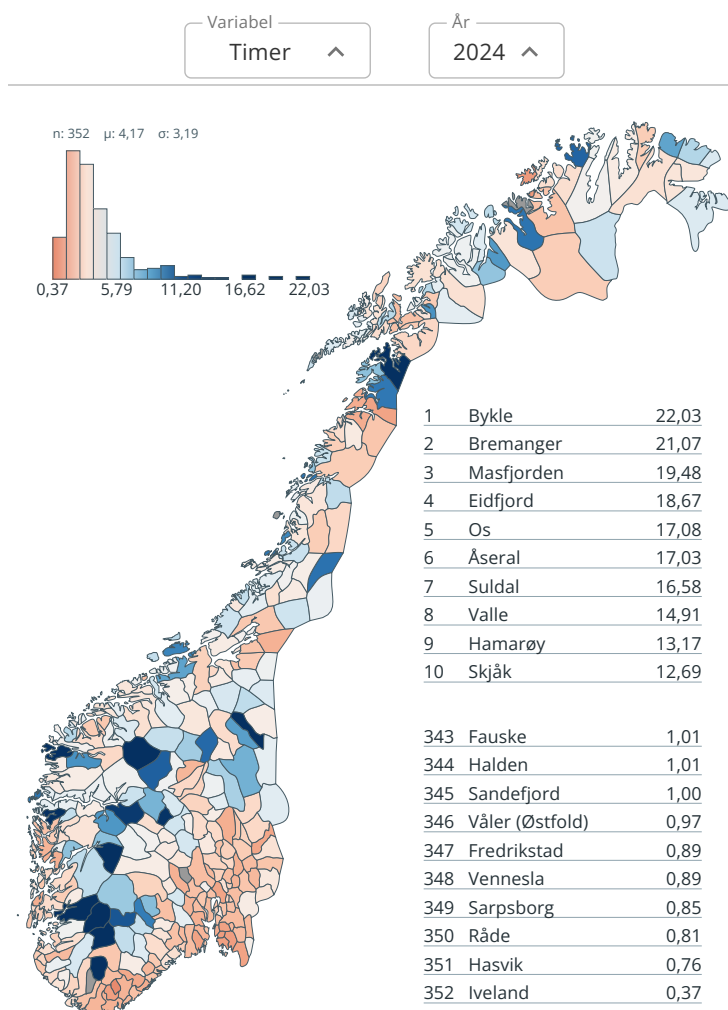
Kulturskoletilbud er en av to lovpålagt tjenester i kultursektoren. I §26-1 i opplæringsloven står det at "Kommunen skal ha eit tilbod om kulturskole til barn og unge, organisert i tilknytning til skolen og kulturlivet." Omfanget av tilbudet sier ikke loven noe om. Noen kommuner samarbeider også om et felles tilbud. I dette kapittelet viser vi først kommunens ressursbruk på kulturskole, deretter tilbudet og bruken før vi tilslutt analyserer sammenhengen mellom ressursbruk og resultat.

3.2.1

Kulturskoleaktivitet i norske kommuner

Siden kulturskole er lovpålagt finnes det kulturskoletilbud i nesten alle norske kommuner. Som vi ser av kartet, varierer tilbudet og deltagelsen mye. Bykle og Bremanger er de kommunene i landet som tilbyr flest undervisningstimer innen kulturskole relativ til innbyggertall. For kommuner med interkommunalt samarbeid er timene fordelt mellom kommunene i samarbeidet relativt til folketall.

Ser vi på antall [kulturskoleelever](#), er det Os som har flest. Når vi her regner andel elever deler vi totalt antall kulturskoleelever på antall barn i grunnskolealder (6-15 år). Andelen blir derfor høy dersom kommunen også har mange elever over eller under grunnskolealder i kulturskolen.

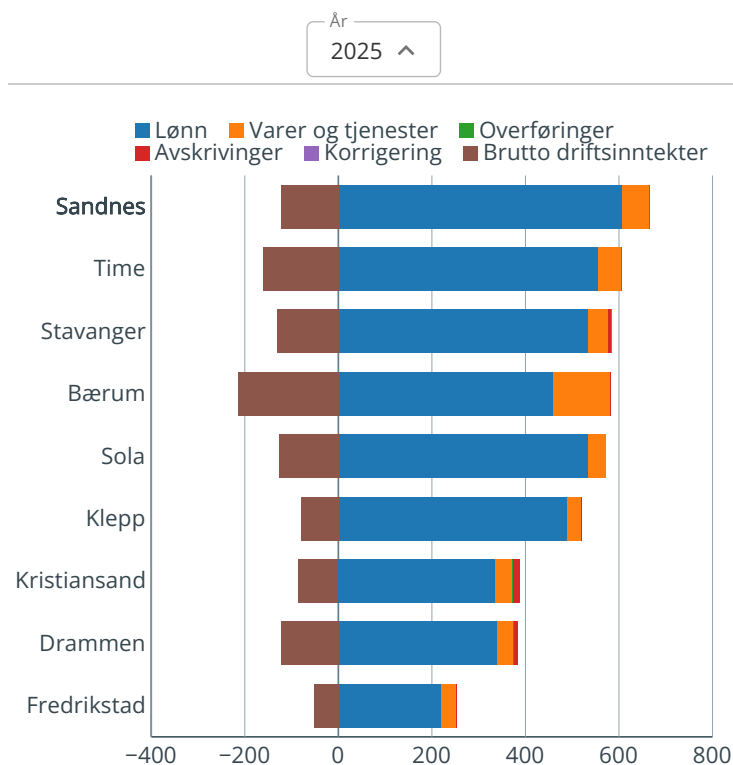
Figur 3.2.1 Antall undervisningstimer, antall elever i kulturskolen og antall elever på venteliste per barn i grunnskolealder (6-15 år) i norske kommuner.

Utgifter til kulturskole

Figuren til høyre viser Sandnes sine brutto driftsutgifter og driftsinntekter til kulturskole, målt i kroner per innbygger. Utgiftene er fordelt på ulike kategorier der lønn utgjør den største med 87% på landsbasis. Kulturskolenes inntekter er i hovedsak knyttet til elevkontingenten. For landsgjennomsnittet dekket inntektene 24% av driftsutgiftene.

Kulturskolen i Sandnes hadde brutto driftsutgifter på 665 kroner per innbygger og brutto driftsinntekter på 123 kroner per innbygger. Av dette utgjorde lønnsutgiftene ca 91% av driftsutgiftene mens kjøp av varer og tjenester utgjorde ca 9%. Driftsinntektene dekket ca 18% av utgiftene.

Dette gir netto driftsutgifter på 542 kroner per innbygger, 44% over landsgjennomsnittet (376 kroner). Dette er høyest av sammenligningskommunene.

Figur 3.2.2 Brutto driftsutgifter og brutto driftsinntekter til kulturskoler i Sandnes, Norge og utvalgte kommuner. Kroner per innbygger og totalsum i tusen kroner.

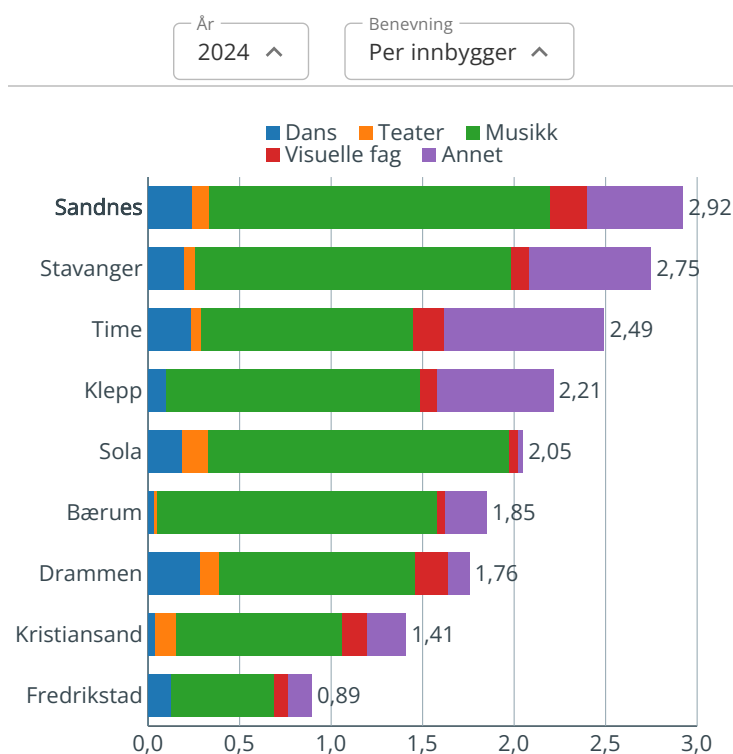
Undervisningstimer fordelt på sjanger

Tilbudet i kulturskolen registreres i Grunnskolenes informasjonssystem (GSI) i form av årstimer med undervisning.

Figuren til høyre viser antall timer som blir gitt i ulike sjangere. I figuren har vi delt dette på antall barn i grunnskolealder. I kategorien "annet" finner vi andre kulturuttrykk, andre aktiviteter, samiske kulturfag samt timer brukt på andre enn elever i kulturskolen, men som finansieres av kulturskolen. Landsgjennomsnittet er 2,35 timer per barn i kommunen (6-15 år).

I 2024 tilbød den kommunale kulturskolen i Sandnes 33 849 undervisningstimer totalt. Dette utgjør 2,92 timer per barn i kommunen, 24 % over landsgjennomsnittet og høyest andel av sammenligningskommunene.

Undervisningstidene fordeler seg på musikk (64 %), visuelle fag (7 %), dans (8 %) og teater (3 %), i tillegg til at 18 % av timene gikk til andre sjangere, inkludert tilbud gitt utenfor ordinær kulturskoleundervisning.

Figur 3.2.3 Totalt antall årstimer fordelt på ulike sjangre i Sandnes, Norge og utvalgte kommuner.

3.2.4

Elever og ventelister

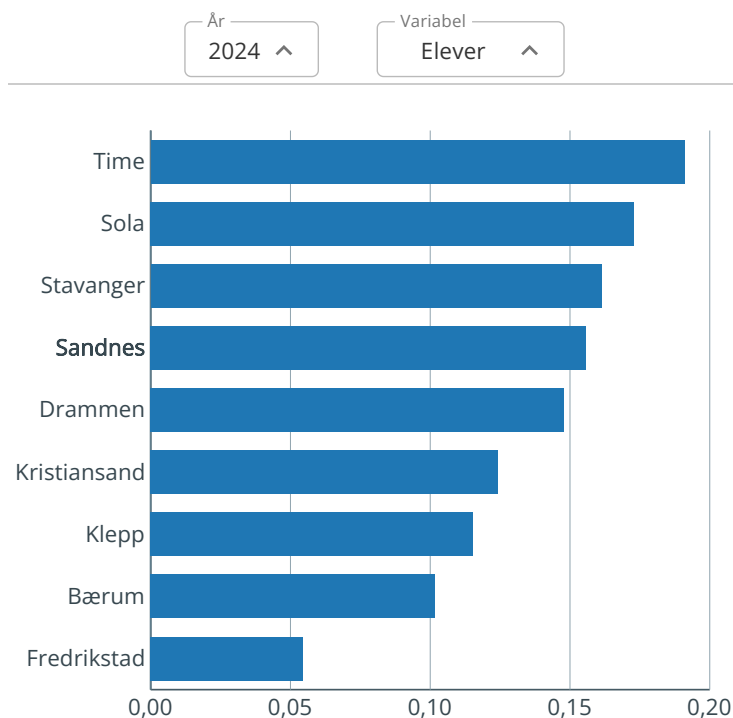
Figuren til høyre viser antall elever i kulturskolen delt på antall barn i alderen 6-15 år.

Figuren viser også andel barn som står på [venteliste](#) til en kulturskoleplass.

Kulturskolen i Sandnes hadde 1803 elever i 2024. Dersom vi deler det totale elevtallet på antall barn i grunnskolealder (6-15 år), får vi 0,16. Det er 10 % over landsgjennomsnittet.

Dersom vi deler antall undervisningstimer på antall elever, finner vi at hver elev får 18,8 timer med kulturskoleundervisning. Landsgjennomsnittet er 15,4.

I 2024 sto det 1048 barn på [venteliste](#) til kulturskolen i Sandnes. Dersom vi deler antall på venteliste på antall barn i grunnskolen så får vi 0,09. Det utgjør den høyeste andelen av kommunene vi sammenligner med.

Figur 3.2.4 Elever i kulturskolen eller venteliste til kulturskolen per barn i grunnskolealder (6-15 år) i Sandnes, Norge og utvalgte kommuner.

3.2.5

Utvikling i kulturskoleaktivitet

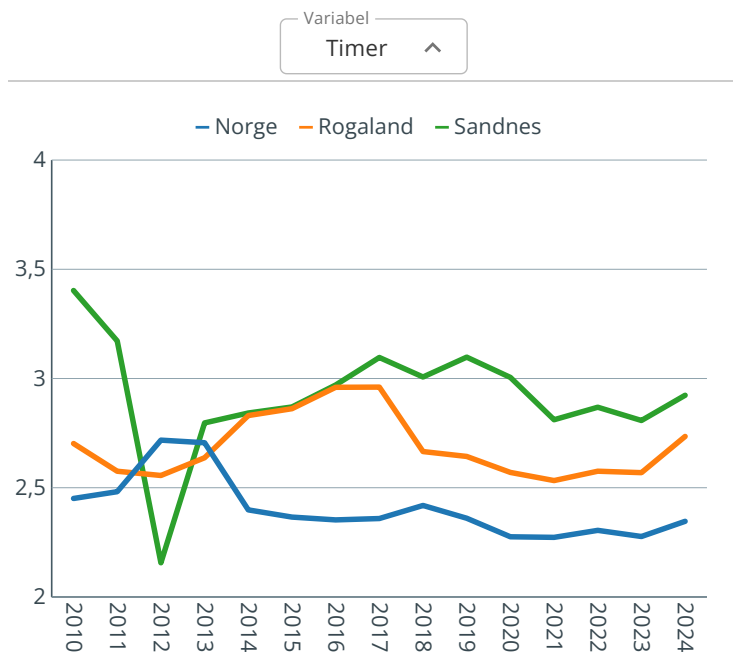
Undervisningstilbudet i kulturskolen i Norge var høyt i 2012 og 2013. Dette henger sammen med den såkalte kulturskoletimen som var en kulturpolitisk satsning det året. Etter dette har antall undervisningstimer variert noe.

Ser vi på [deltagelsen](#), ser vi at denne også har vært synkende over tid. Det ser ut til at pandemien har hatt relativt sterk innvirkning på kulturskoledeltagelsen i 2020.

[Kulturskoletilbudet](#) i Sandnes har som regel vært tydelig over landsgjennomsnittet. Det var vekst mellom 2013 og 2019, mens det var nedgang på landsbasis. Mellom 2019 og 2023 var det nedgang.

[Elevandelen](#) i Sandnes har variert en del fra år til år, men samlet sett hatt en negativ trend, slik som på landsbasis.

Derimot har andelen på [venteliste](#) vært høy i hele perioden.

Figur 3.2.5 Antall undervisningstimer og antall kulturskoleelever per barn i grunnskolealder (6-15 år) i Sandnes, Rogaland og landet.

Undervisningstimer analyse

Tabellen til høyre viser en statistisk modell som forsøker å forklare hva som påvirker kulturskoletilbudet. Denne modellen forklarer 73 % av variasjonene i undervisningstimer.

Den faktoren som påvirker undervisningstiden desidert mest er utgifter til kulturskole. Samtidig ser vi at tilbudet er høyere i kommuner med høy utdanning i befolkningen og i kommuner med en lav andel barn. Tilbudet, relativ til folketallet, er også høyere i usentrale kommuner.

I tabellen er faktorer som påvirker tilbudet positivt vist i grønt og faktorer som påvirker negativt vist i rødt. Tabellen viser også Sandnes sine verdier til venstre og medianverdi for hele landet til høyre.

Aar

2024 ^

	Verdi	Median
Andel barn 6-15	13,8%	11,3%
Andel høy utdanning	37,5%	27,1%
Medianinntekt husholdning	920 000	769 000
Sysselsatte innen besøksnæringer	18,4%	12,2%
Sentralitetsindeks	882	640
Utgifter kulturskole	509	483
Kunstnere	2,2	2,5
Kulturformidling, -salg og -undervisning	2,2	1,8

Figur 3.2.6 Variabler som påvirker undervisningstimer i kulturskolen med verdier for Sandnes og gjennomsnittskommunen. $R^2=0,73$.

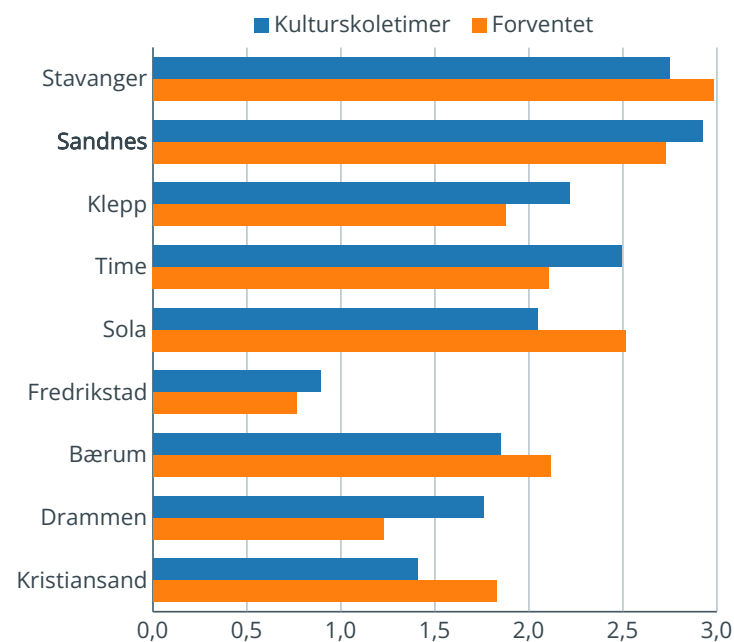
Forventet undervisningstimer

Vi kan bruke den statistiske modellen til å beregne forventede verdier for undervisningstimer basert på kommunenes demografiske kjennetegn, samt deres utgifter til kultur. Dersom vi sammenligner dette med de faktiske verdiene, får vi et bilde av hvorvidt kulturskoletilbudet i Sandnes er i tråd med ressursbruken.

Sandnes tilbyr flere kulturskoletimer enn vår modell forventer av kommuner med tilsvarende kjennetegn, og pengebruk.

Aar

2024 ^

Figur 3.2.7 Årstimer per barn (6-15 år) i Sandnes og utvalgte kommuner samt forventningsverdier.

Elever analyse

En tilsvarende analyse kan gjøres av antall elever i kulturskolen. Elevtallet er først og fremst et resultatet av tilbudet, altså antall årstimer i kulturskolen men også utgifter til kulturskole. Det er også noen strukturelle sider ved befolkningen som påvirker elevtallet, men dette er av begrenset omfang.

Det som derimot påvirker elevtallet relativt betydelig er undervisningstimer per elev. Elevtallet er høyere i kulturskoler der undervisningen er fordelt på flere elever slik tilfellet er med gruppeundervisning.

Aar

2024 ^

	Verdi	Median
Innbyggertall	11,34	8,58
Andel barn 6-15	13,8%	11,3%
Andel høy utdanning	37,5%	27,1%
Sysselsatte innen besøksnæring	18,4%	12,2%
Sentralitetsindeks	882	640
Utgifter kulturskole	509	483
Kulturskoletimer per elev	19	17
Kulturskoletimer	2,9	3,3

Figur 3.2.8 Variabler som påvirker antall elever i kulturskolen med verdier for Sandnes og gjennomsnittskommunen. R²=0,62.

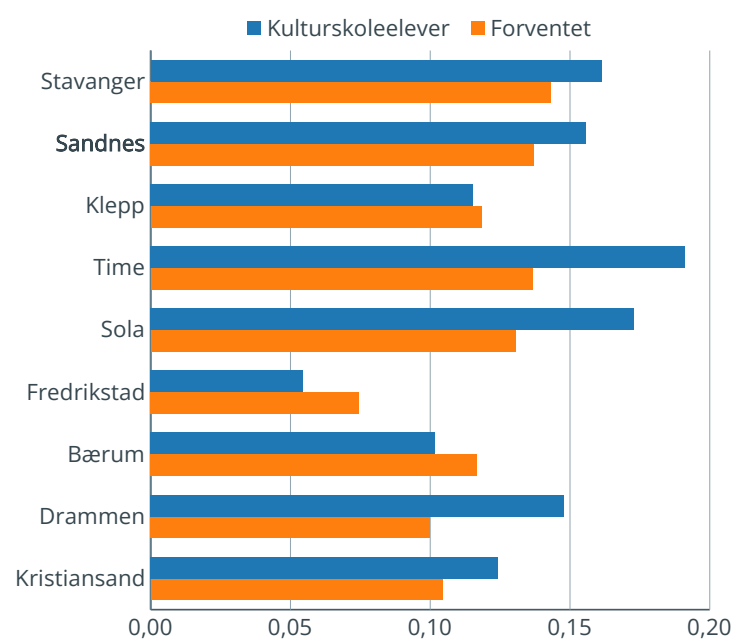
Forventet kulturskoledeltakelse

Figuren til høyre sammenligner faktisk elevtall med forventet elevtall i kulturskolen basert på den statistiske analysen ovenfor.

Gitt det høye tilbudet, forventer vår modell flere kulturskoleelever i Sandnes.

Aar

2024 ^

Figur 3.2.9 Elever i kulturskolen per barn (6-15 år) i Sandnes og utvalgte kommuner samt forventningsverdier.

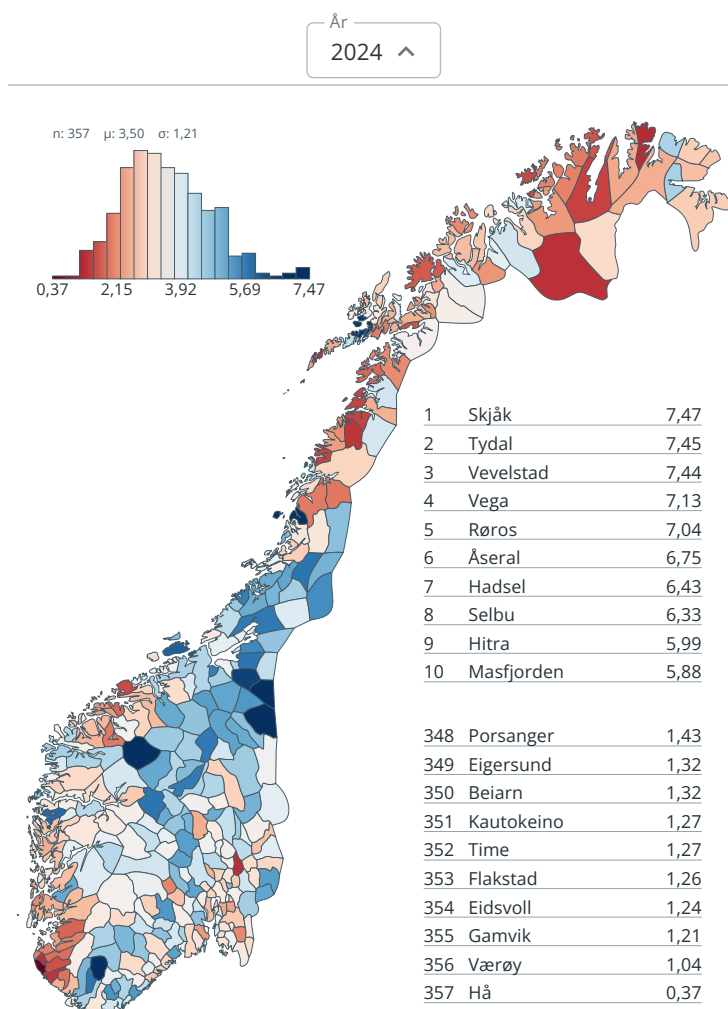
Den kulturelle skolesekken (DKS) er en nasjonal ordning som sørger for at alle skoleelever i Norge får oppleve profesjonell kunst og kultur hvert år. Den kulturelle skolesekken har vært en del av regjeringens kulturpolitiske satsing for grunnskolen siden 2001, og etter hvert har også den videregående skolen blitt innlemmet i ordningen. I denne kategorien viser vi besøkstall på DKS-forestillinger i grunnskolen i norske kommuner. Siden DKS-forestillinger er obligatoriske for elevene, kan man regne med at publikumsoppslutningen er direkte avledet av tilbudet.

3.3.1

DKS-besøk i norske kommuner

Kartet viser totalt antall besøk på DKS-forestillinger i grunnskolen delt på antall barn i grunnskolealder (6-15 år). I rapporteringen fra Kulturtanken oppgis det eksakte tall for de kommunale produksjonene mens det for de fylkeskommunale produksjonene kun oppgis totaltall per forestilling samt hvilke kommuner produksjonen har blitt vist. Vi har da fordelt besøkstallet relativt på disse kommunene.

Vi ser av kartet og lista at det er store variasjoner i DKS-tilbudet og deltagelsen i norske kommuner.

Figur 3.3.1 Antall besøk på DKS-forestillinger i grunnskolen per barn i grunnskolealder (6-15 år) for kommunene i Norge.

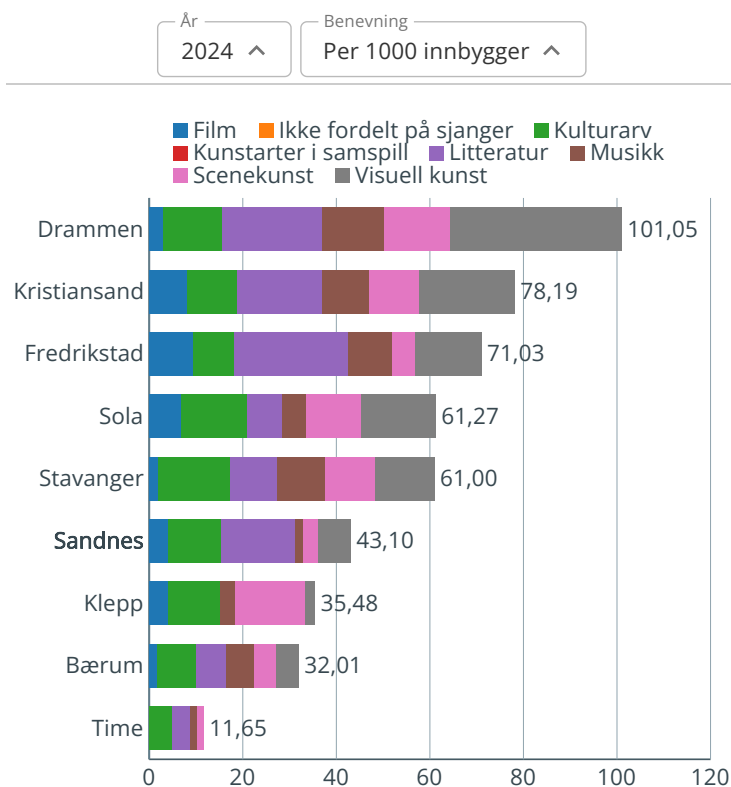
3.3.2

DKS-forestillinger fordelt på sjangre

Figuren til høyre viser antall DKS-forestillinger fordelt på sjanger for Sandnes, Norge og utvalgte kommuner. På landsbasis er de fleste DKS-besøkene på litteratur ([21 %](#)) og visuell kunst (18,9 %).

I Sandnes ble det vist anslagsvis 499 DKS-forestillinger i 2024. Det utgjør 43 forestillinger per 1000 barn (6-15 år).

Dersom vi undersøker [fordelingen etter sjanger](#), finner vi at flesteparten av produksjonene var litteraturproduksjoner (37 %) etterfulgt av kulturarvsproduksjoner (26 %).

Figur 3.3.2 Antall besøk på DKS-forestillinger per barn i grunnskolealder (6-15 år), fordelt på ulike sjangere, i Sandnes og utvalgte kommuner.

3.3.3

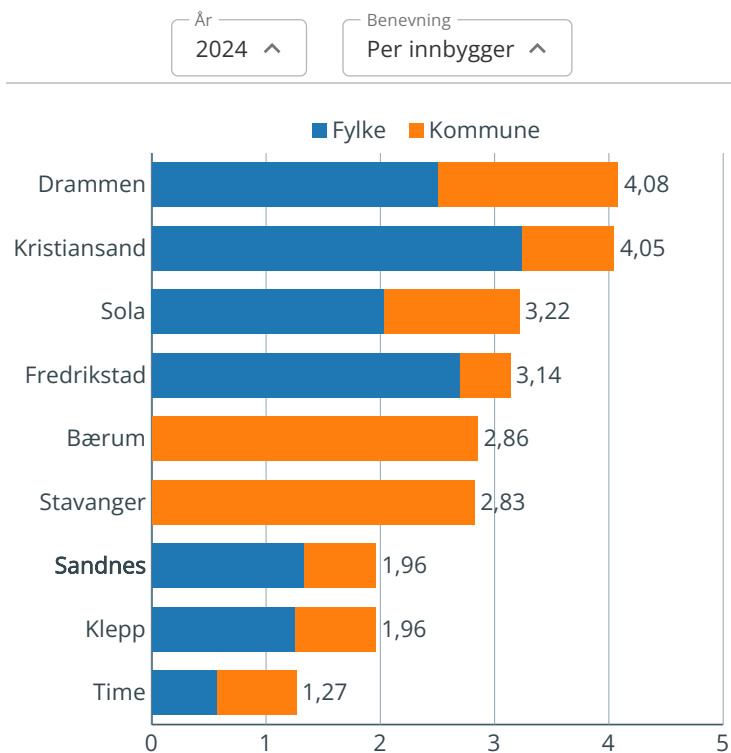
DKS-besøk

I 2024 var det samlet sett ca. 2,08 millioner besøk på DKS-forestillinger på landsbasis.

I Sandnes var det totale, estimerte besøket på DKS-forestillinger 22 725 i 2024. Det utgjør 2 besøk per barn i kommunen, 39 % under landsgjennomsnittet og tredje lavest av sammenligningskommunene.

[68 % av besøket](#) var på fylkeskommunale forestillinger, resten på kommunale forestillinger.

Som vi skal se i neste figur, var besøket adskillig høyere i [2023](#). Det ble størst nedgang i besøk på forestillinger i regi av fylket.

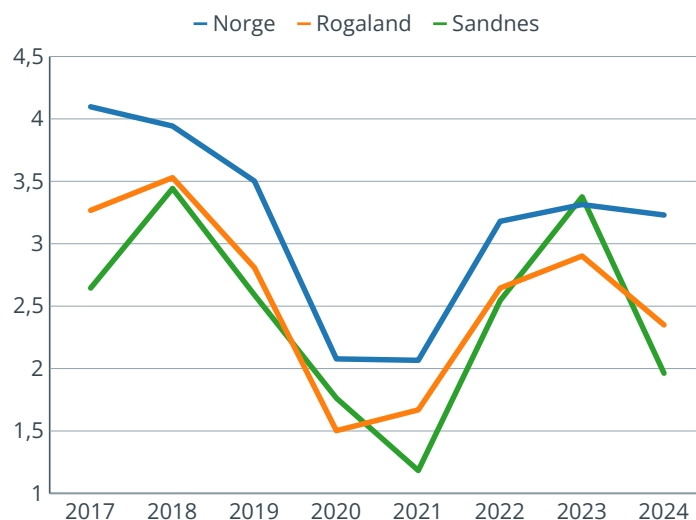

Figur 3.3.3 Antall besøk på DKS-forestillinger per barn i grunnskolealder (6-15 år) fordelt på DKS-produksjoner produsert av fylkeskommunen og kommunen i Sandnes, Norge og utvalgte kommuner.

Utvikling i DKS-besøk

Figuren til høyre viser at besøket på DKS-forestillinger i Norge sank dramatisk under pandemien. I 2022 økte nivået kraftig igjen og har vært stabilt de siste tre årene. Det ser dermed ut som besøket nå er tilbake på den trenden som startet før pandemien, dvs. med gradvis nedgang.

Som nevnt er det et ganske stort fall fra 2023 til 2024 i Sandnes. Det er det laveste nivået vi har målt utenom pandemiårene.

Figur 3.3.4 Antall besøk på DKS-forestillinger per barn i grunnskolealder (6-15 år) i Sandnes, Rogaland og landet i perioden 2017-2023.

Fritidsklubber

Fritidsklubber eller ungdomsklubber finner man i mange av kommunene i Norge. Noen er privat organisert gjennom ulike lag og foreninger, men de fleste drives av kommunen. Klubbene tilbyr organiserte kultur- og fritidsaktiviteter så vel som leksehjelp og kurs innen for forskjellige områder som for eksempel instrumentopplæring. Fritidsklubbene er også kjennetegnet ved at brukerne har stor innflytelse på innholdet.

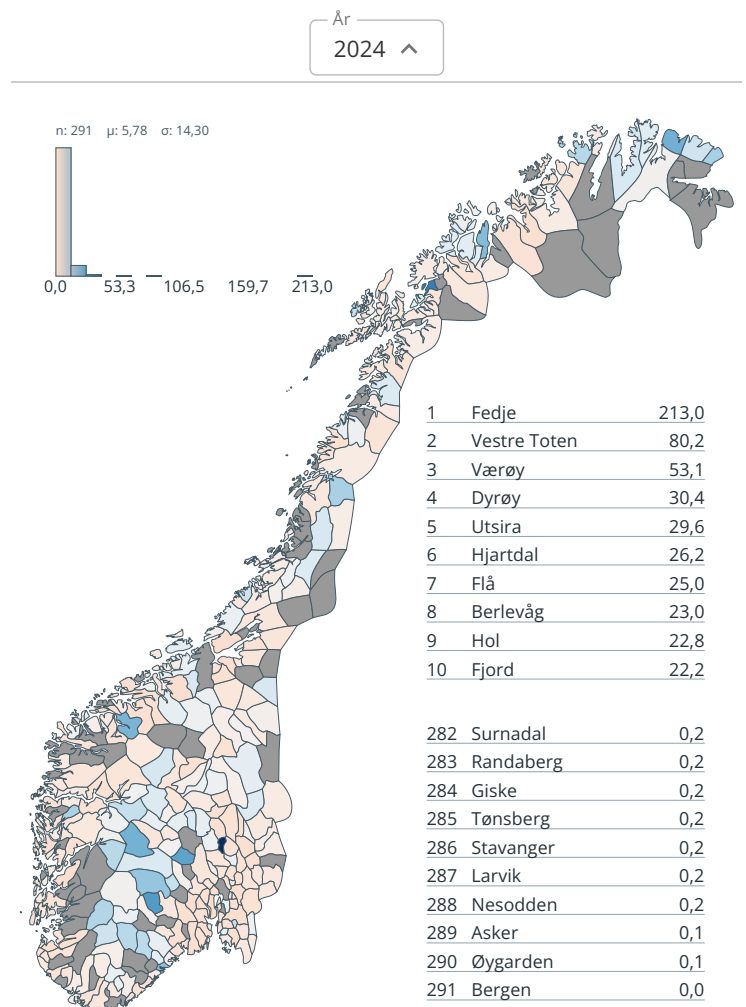
3.4.1

Besøk på fritidsklubber i Norge

Kartet til høyre viser besøk på fritidsklubber, eller fritidssenter, slik Statistisk Sentralbyrå omtaler dette.

Vi finner fritidsklubber i 291 av landets kommuner.

Vi finner likevel enkeltkommuner med et betydelig høyere besøk enn de fleste kommuner. Landsgjennomsnittet er 1,7 besøk i året per innbyggere 6-20 år, mens de ti øverste kommunene har rapportert mer enn 22 besøk i året per innbyggere 6-20 år.

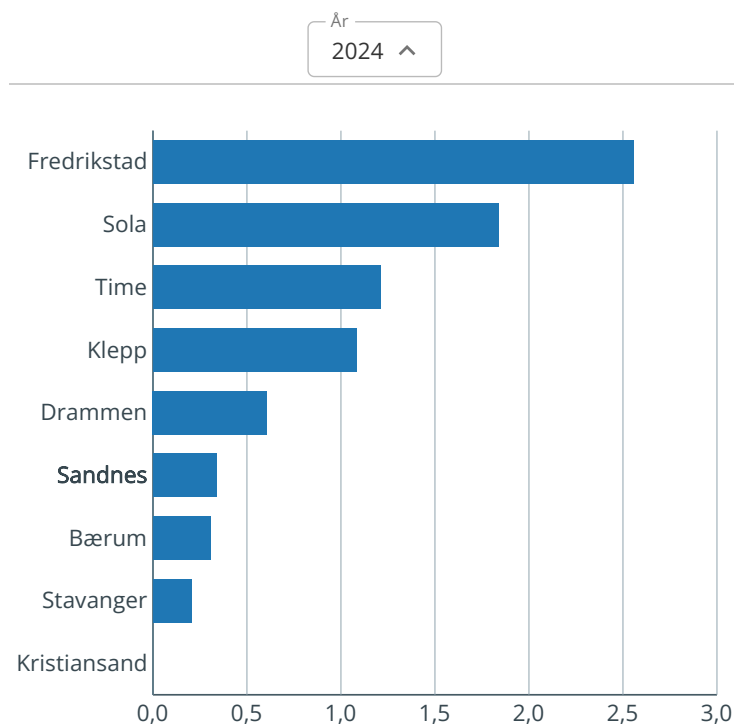
Figur 3.4.1 Besøk i året per innbyggere 6-20 år, i kommunale fritidssenter.

3.4.2

Besøk på fritidsklubber i kommunene

I 2024 var landsgjennomsnittet for fritidsklubbesøk blant ungdom 1,7. Det er her verdt å merke at SSB mangler tall for Oslo i denne statistikken, noe som påvirker landsgjennomsnittet.

I Sandnes besøkte ungdommen i snitt fritidsklubber 0,34 ganger i året i 2024. Det er 83 % under landsgjennomsnittet.

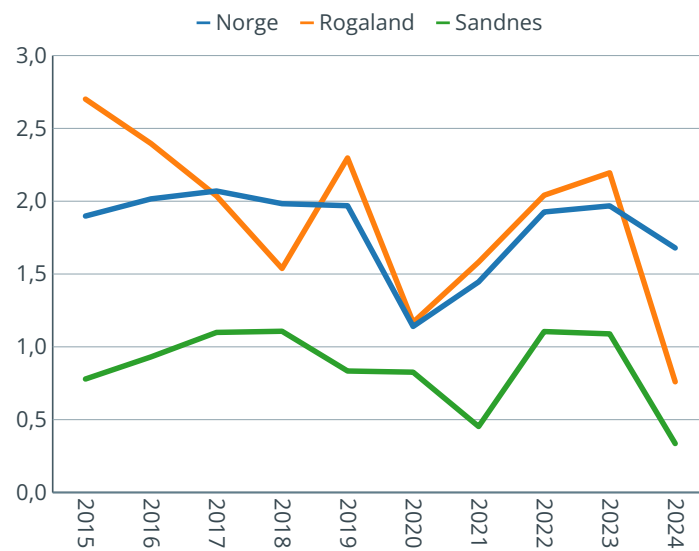
Figur 3.4.2 Besøk i året per innbyggere 6-20 år, i kommunale fritidssenter for Sandnes, Norge og utvalgte kommuner.

3.4.3

Utvikling i besøket på fritidsklubber

Figuren til høyre viser at besøket fram til pandemien var to besøk per ungdom. I 2020 sank dette til 1,1, men ser nå ut til å stabilisere seg igjen rundt to besøk, slik som før pandemien.

I Sandnes har besøket på kommunale fritidssenter vært under lands- og fylkesgjennomsnittet i alle årene ivh ar målt. Det siste året var det ganske stor nedgang.

Figur 3.4.3 Besøk i året per innbygger 6-20 år, i kommunale fritidssenter i Sandnes, Rogaland og landet i perioden 2015-2024.

Del 4: Aktører i kulturlivet

Kulturell og kreativ næring

I dette kapittelet presenterer vi tall for virksomheter innen kultur- og kreative næring hentet fra Bedrifts- og foretaksregisteret samt fra SSBs sysselsettingsstatistikk. Oversikten inkluderer virksomheter innen både privat og offentlig sektor inkludert selvstendige næringsdrivende. Sysselsatte er registrert på arbeidssted. De to datakildene har noe ulike måter å telle sysselsatte på. SSBs tall er mest nøyaktige når man måler sysselsatte i kommunen, men disse kan ikke vises per bedrift.

Vi har delt inn kulturarbeiderne i fem kategorier: (1) kulturproduksjon, (2) kulturformidling, -salg og -undervisning, (3) bibliotek, arkiv og museum, (4) design, arkitektur og reklame og (5) media. Nederst på siden finnes en oversikt over hvilke næringsgrupper (NACE) som inngår i de ulike kategoriene.

4.1.1 Kulturelle og kreative virksomheter i Sandnes

Tabellen til høyre viser antall kulturelle og kreative virksomheter fordelt på offentlige og privat eierskap. Det private eierskapet er igjen fordelt etter regnskapspliktige og ikke regnskapspliktige virksomheter. De ikke-regnskapspliktige er først og fremst enkeltpersonforetak.

Som vi ser av tabellen, finner vi 77 269 virksomheter i [Norge](#) i 2024. Av disse er over halvparten innen kulturproduksjon. Her finner vi en rekke enkeltpersonforetak. Den nest største gruppa er design, arkitektur og reklame med 23 335 virksomheter.

I 2023 fant vi til sammen 673 kulturelle og kreative virksomheter i Sandnes. Flest var innenfor kulturproduksjon med 302 virksomheter. Det er flest enkeltpersonforetak eller andre ikke-regnskapspliktige virksomheter (495).

År 2024 ^ Sted Sandnes ^

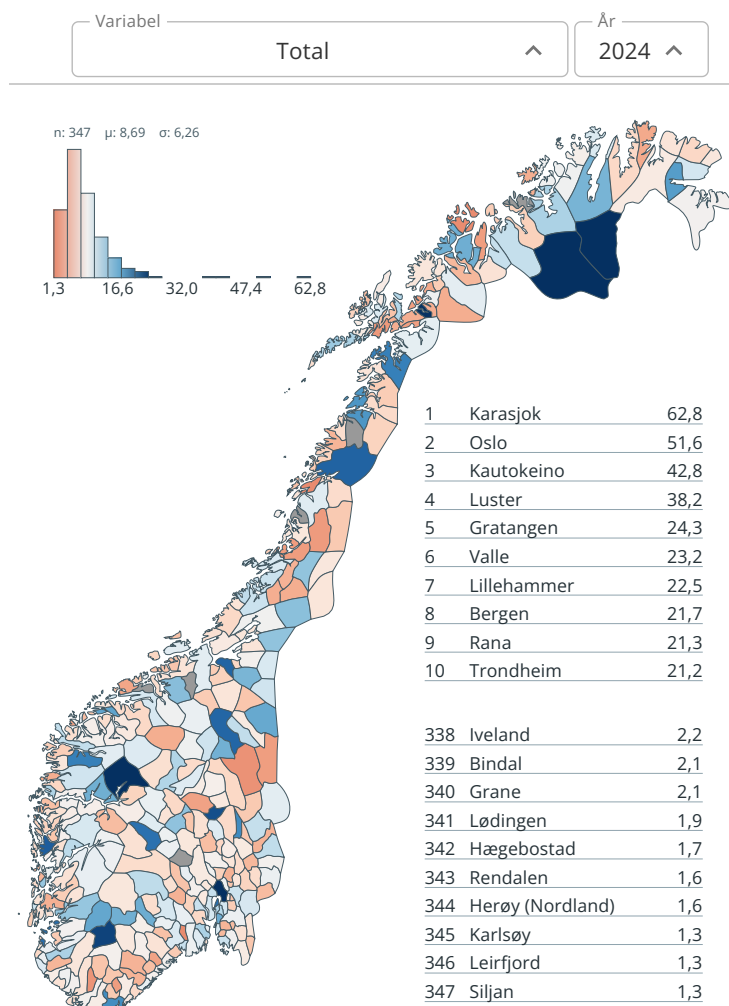
	Offentlig	Regnskapspliktige	Ikke Regnskapspliktige	Total
Bibliotek, arkiv og museum	2	0	0	2
Design, arkitektur og reklame	0	108	163	271
Kulturformidling, salg og undervisning	4	23	82	109
Kulturproduksjon	0	36	267	303
Media	0	21	6	27
Total	6	188	518	712

Figur 4.1.1 Antall kulturelle og kreative virksomheter i Sandnes og i Norge. Kilde: Bedrifts- og foretaksregisteret.

Arbeidsplasser i kulturell og kreativ næring

I kartet til høyre ser vi andel sysselsatte innen kulturell og kreativ næring. Vi finner generelt mange slike arbeidsplasser i byer og regionsentre, samt i kommuner med sentrale kulturinstitusjoner.

Dersom vi ser særlig på [kulturproduksjon](#), finner vi Kautokeino på topp. Her finner vi mange samiske kunstinstitusjoner. Sysselsatte innen [kulturformidling, -salg og -undervisning](#) finner vi i 300 av kommunene i landet, her er blant annet kulturskolelærere inkludert. Vi finner også ansatte innen [bibliotek, arkiv og museum](#) i mange kommuner (283). Øverst på lista her finner vi små kommuner med store museer. Sysselsatte innen [design, arkitektur og reklame](#) finner vi 263 kommuner mens sysselsatte innen [media](#) finner vi i 205 av landets 357 kommuner.

Figur 4.1.2 Antall sysselsatte i kultur- og kreative yrker per 1000 innbyggere i norske kommuner. Kilde: SSB, Sysselsetting, registerbasert.

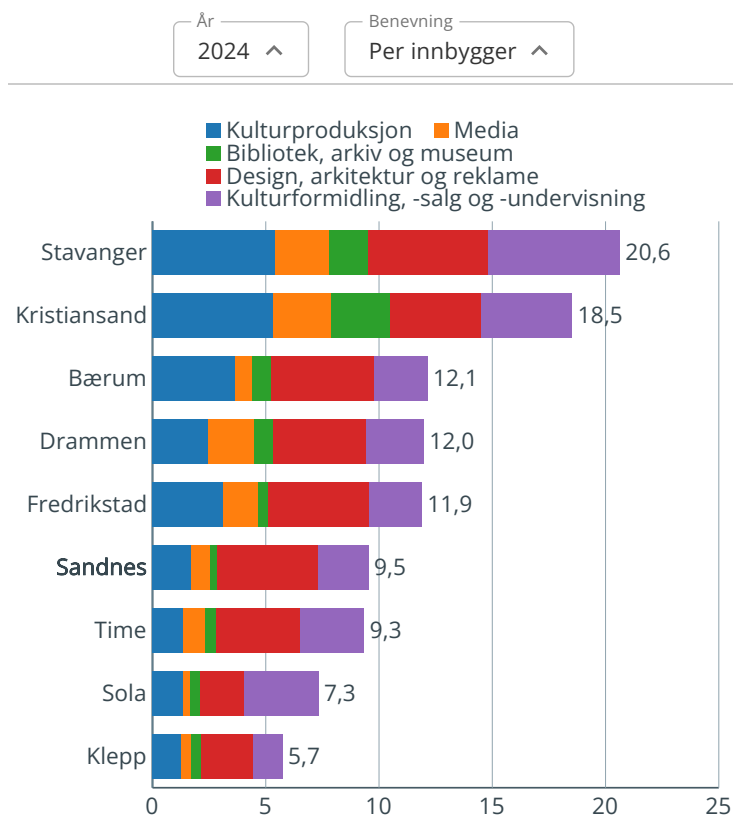
Antall kulturarbeidsplasser i utvalgte kommuner

Figuren til høyre viser kulturarbeidsplasser i Sandnes, Norge og utvalgte kommuner. I Norge finner vi totalt 92 942 personer som har sin hovedarbeidsplass innen kulturelle og kreative yrker. Fylkesvis finner vi desidert flest sysselsatte i Oslo.

Dersom vi viser de ulike kategoriene som [andeler](#), ser vi at 25,6 % av kulturarbeiderne i Norge er sysselsatt innen kulturproduksjon, 18,1% i media, 11,1 % er sysselsatt innen bibliotek, arkiv, 25,5 % innen design, arkitektur og reklame og museum mens 19,6 % er sysselsatt innen kulturformidling, -salg og -undervisning.

I 2024 var det til sammen 798 sysselsatte innen kulturyrker i Sandnes. Av disse er 143 sysselsatt innen kulturproduksjon, 72 innen media, 23 innen bibliotek, arkiv og museum, 373 innen design, arkitektur og reklame og 187 innen kulturformidling, -salg og -undervisning.

Totalt gir dette 9,5 kulturarbeidsplasser per 1000 innbyggere, det vil si 43 % under landsgjennomsnittet, og under middels av sammenligningskommunene. Sammenligner vi hver av kategoriene ser vi at det er spesielt lave andeler innen kulturproduksjon, media og delvis og bibliotek, arkiv og museum som er lavere i Sandnes enn i kommunene med høyere andel samlet sett.

Figur 4.1.3 Antall sysselsatte innen kulturelle og kreative yrker per 1000 innbyggere i utvalgte kommuner. Kilde: SSB, Sysselsetting, registerbasert.

Utvikling i kulturarbeidsplasser

Andelen kulturarbeidsplasser hadde en synkende trend frem til 2020. Så steg andelen relativt kraftig. I 2023 og 2024 ser vi igjen en liten nedgang i andelen.

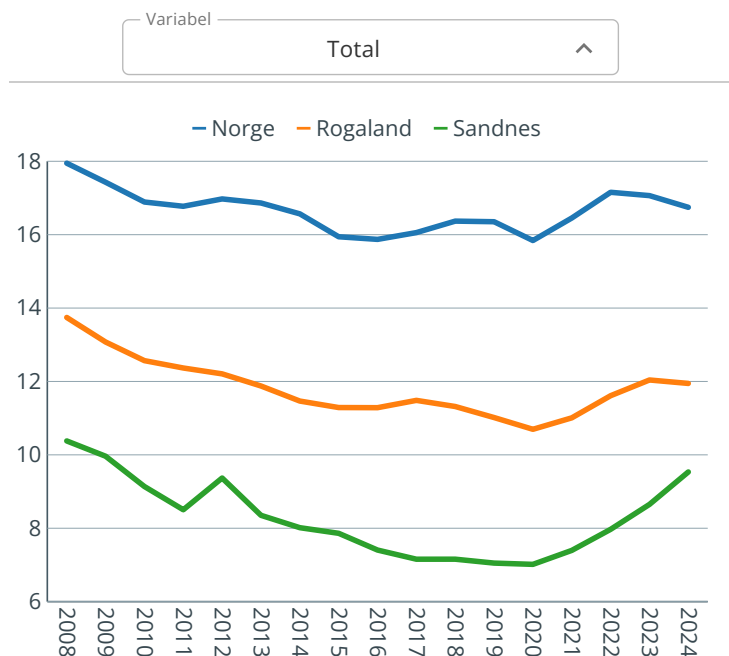
Det er likevel en del variasjon mellom typene. Andelen arbeidsplasser innen [kulturproduksjon](#) har vært jevnt stigende over tid, i likhet med [design, arkitektur og reklame](#). Innen [media](#) derimot har det vært nedgang de fleste år. [Kulturformidling, -salg og -undervisning](#) ser vi at er en kategori som ble spesielt truffet av pandemien i 2020.

For fylker med stor avstand til landsgjennomsnittet kan grafene til høyre bli relativt "flate". Ved avlesing av grafen er det derfor nyttig å merke seg verdiene på y-aksen for å få et riktig bilde av situasjonen.

I Sandnes var det negativ trend [samlet sett](#) frem til 2020. Etter dette har det vært relativt sterk vekst.

Det har vært vekst i denne perioden spesielt innen [design, arkitektur og reklame](#), men også innen [kulturproduksjon](#).

Derimot har det vært ganske sterk nedgang innen [kulturformidling m.m.](#).

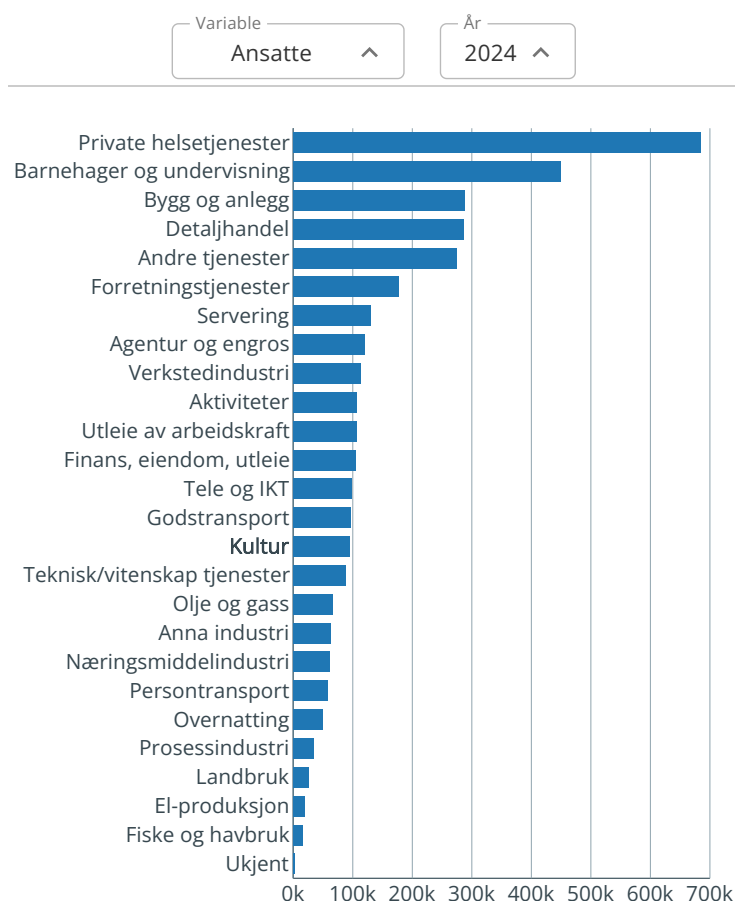

Figur 4.1.4 Endring i antall sysselsatte i kulturyrker per 1000 innbyggere. Kilde: SSB, Sysselsetting, registerbasert.

Kulturell og kreativ næring i norsk økonomi

Før vi ser nærmere på kulturell og kreativ næring i Sandnes, er det interessant å se hvilken betydning denne næringa har for den totale økonomien og sysselsettingen i Norge. Figuren til høyre viser kreativ næring sammenlignet med andre bransjer. Det skal her nevnes at de bransjekodene vi her har definert som kreativ næring ofte også inngår i andre bransjekategorier i figuren. Det gjør de ikke her, siden alle bransjer er gjensidig utelukkende.

Totalt er det registrert 95 500 sysselsatte i kulturell og kreativ næring i Bedrifts- og foretaksregisteret i [2024](#). Dette utgjør 2,6 % av sysselsatte i Norske virksomheter. Den totale [verdiskapinga](#) utgjorde 1,4 % av den totale verdiskapinga i norske virksomheter i 2024. Det skal her legges til at den totale verdiskapinga i Norge påvirkes i stor grad av energi- og råvarepriser.

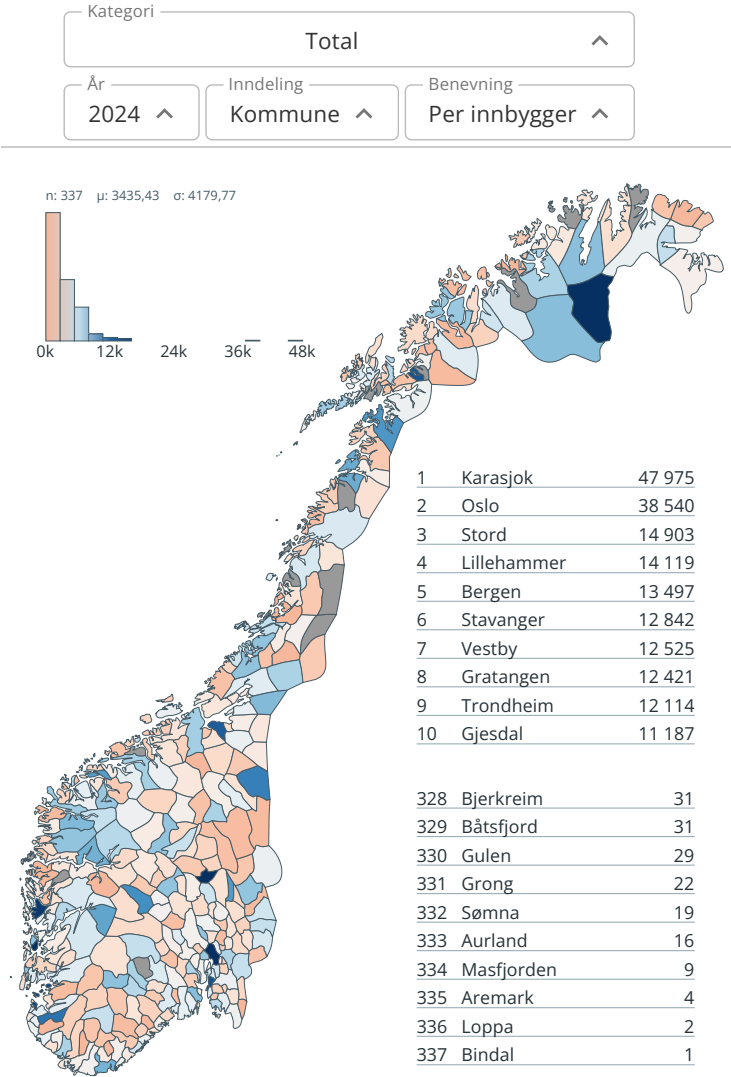
Figur 4.1.5 Antall ansatte og verdiskaping for ulike bransjer i Norge. Kilde: Bedrifts- og foretaksregisteret.

Verdiskaping i kulturelle og kreative næringer

Økonomisk verdiskaping er et mål som sier noe om hvilke økonomiske verdier som skapes av virksomhetene. For å regne ut dette må man trekke fra alle kostnader til varekjøp og tjenestekjøp siden disse kommer andre virksomheter til gode. Rent matematisk beregnes verdiskaping ved å summere samlet lønn og overskudd/avkastning fra virksomheten.

Den totale verdiskapingen i kulturell og kreativ næring i Norge var i 2024 60 milliarder kroner. En tredel av verdiskapinga skjedde innen [design, arkitektur og reklame](#), mens en tredel skjedde innen [media](#).

Totalt utgjør dette 10 858 kroner per innbygger. Dersom vi viser verdiskaping [fylkesvis](#), ser vi at nesten halvparten av verdiskapinga kommer fra virksomheter i Oslo. Her tilsvarte verdiskapinga 38 540 kroner [per innbygger](#). Selv om vi har fordelt verdiskaping på bedriftenes lokalkontor/avdelinger, er det Oslo som dominerer. Her finner vi en rekke nasjonale kultur- og medieaktører.

Figur 4.1.6 Verdiskaping per innbygger eller i 1000 kroner (absolutt) for kulturelle og kreative næringer for kommuner og fylker i Norge. Kilde: Bedrifts- og foretaksregisteret.

4.1.7

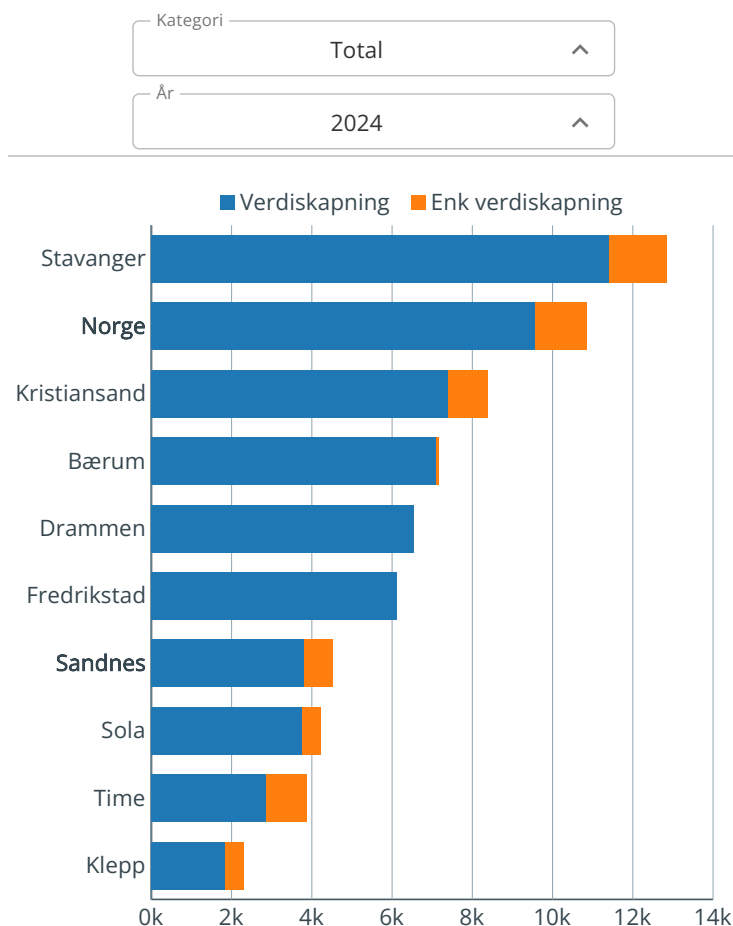
Verdiskaping i Sandnes

Figuren til høyre viser verdiskaping per innbygger fordelt på regnskapspliktige virksomheter og enkeltpersonforetak.

På landsbasis foregår omlag 12 % av verdiskapinga i de kreative næringene innenfor enkeltpersonforetak. Dette varierer imidlertid mellom kategoriene. Innen [media](#) foregår nesten ingen verdiskaping i enkeltpersonforetak, mens innen [kulturproduksjon](#) foregår omlag en tredel av verdiskapinga der.

Den totale verdiskapinga innen kulturell og kreativ næring i Sandnes var 350 millioner i 2023. Av disse var 204 millioner fra [design](#), [arkitektur og reklame](#), 45 millioner fra [kulturproduksjon](#), 49 millioner fra [media](#) og 52 millioner fra [kulturformidling, -salg og -undervisning](#). Vi finner ikke omsetning fra [arkiv, bibliotek og museum](#).

[Totalt](#) utgjør dette 4 309 kroner per innbygger i kommunen. 18 % av verdiskapinga skjedde i enkeltpersonforetak (oransje farge i figuren).

Figur 4.1.7 Verdiskaping per innbygger for kulturelle og kreative næringer fordelt på regnskapspliktige virksomheter og enkeltpersonforetak

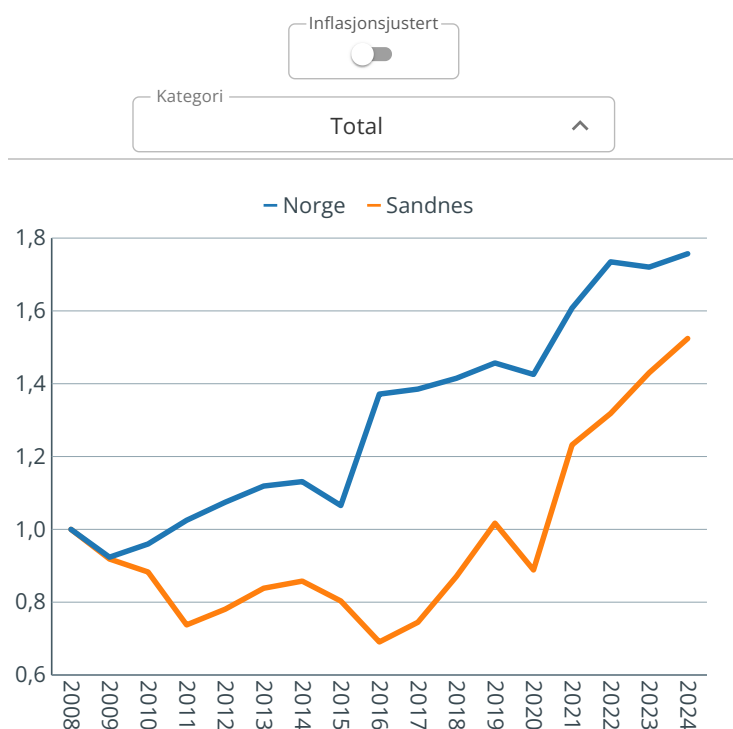
4.1.8

Utvikling i verdiskaping

Veksten i verdiskapingen går i bølger, både for Norge og for Sandnes. Det ser vi av figuren til høyre.

Totalt har verdiskapingen i kulturell og kreativ næring økt med omlag 70 % siden 2008. Dette er noe høyere enn den generelle prisveksten. [Inflasjonsjustert](#) utgjør dette en vekst på 20 %. Etter to gode år etter pandemien, har verdiskapingen i 2023 hatt en reell nedgang på 3,8 milliarder eller 6 prosent siden 2022.

Det har vært sterkere vekst på landsbasis enn i Sandnes i alle kategorier. Unntaket er [kulturproduksjon](#).

Figur 4.1.8 Verdiskaping, indekstert slik at nivået i 2008=1.

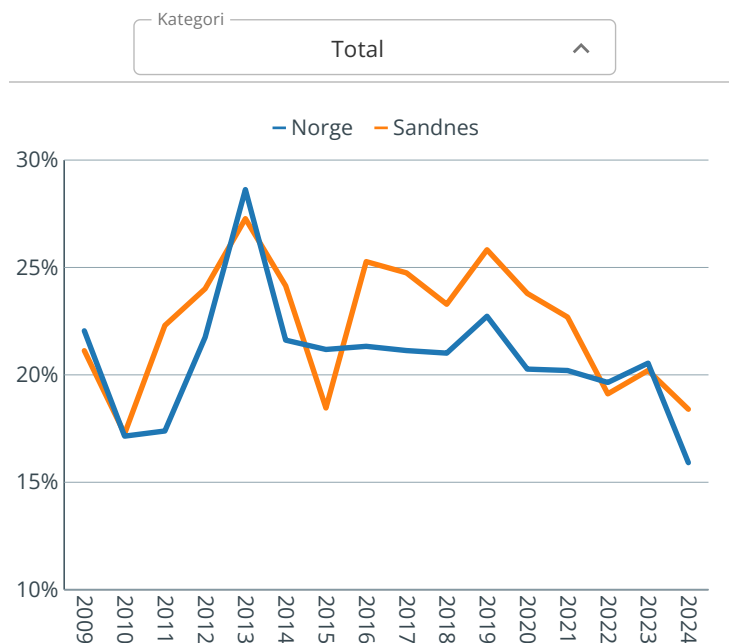
Etableringsfrekvens

Figuren til høyre viser etableringsfrekvens for kulturell og kreativ næring i Sandnes sammenlignet med hele landet. Dette er beregnet som antall nyetableringer delt på antall virksomheter.

I 2024 har antallet nyetablerte bedrifter innen kreativ næring sunket betydelig. Dette finner vi innen alle bransjer. Vi har ingen konkret forklaring på det men vi vet imidlertid at det har vært færre nyetableringer også i andre bransjer.

I 2024 ble det totalt etablert 131 nye virksomheter innen kulturell og kreativ næring i Sandnes. Av disse var 59 virksomheter innen [kulturproduksjon](#), 53 innen [design, arkitektur og reklame](#) og 18 innen [kulturformidling, -salg og -undervisning](#).

Antall nyetableringer sank fra 20 prosent i 2023 til 19 prosent i 2024 i Sandnes. Nedgangen var betydelig større på landsbasis.

Figur 4.1.9 Etableringsfrekvens (antall nyetableringer som andel av totalt antall virksomheter) for kulturell og kreativ næring i Sandnes. Kilde: Bedrifts- og foretaksregisteret.

Bedrifter med høyest verdiskaping i Sandnes

Tabellen nedenfor viser de ti største virksomhetene i Sandnes målt i verdiskaping. I tabellen kan man også filtrere etter kategori. Enkeltpersonforetak er ikke inkludert. Tallene er hentet fra Bedrifts- og foretaksregisteret.

Tallene som vises her er ikke direkte sammenlignbare med totaltall for sysselsetting som vi viste i figurene over.

Det er verdt å se nærmere på hva slags bedrifter som ligger innenfor hvilken sjanger. F.eks. så vi at det hadde vært relativt stor vekst innen [kulturproduksjon](#) i Sandnes etter 2018. Det skyldes blant annet verdiskapningen fra TEGA AS, som er registrert på NACE-koden "90.209 Annen utøvende kunstnerisk virksomhet og underholdningsvirksomhet ikke nevnt annet sted".

År		Kategori	
2024 ^		Total ^	
Navn	Sektor	Ansatte	Verdiskapning
FISHGLOBE AS	Privat	9	35 633
AROS ARKITEKTER AS	Privat	26	24 936
SANDNESPOSTEN AS	Privat	15	16 425
ARKITEKTKONTORET VEST AS	Privat	14	15 215
SHOW OFF AS	Privat	15	14 829
MAKEGRAPHICS AS AVD 740 SANDNES	Privat	18	13 341
SKARP REKLAMEBYRÅ AS	Privat	11	13 286
SJO FASTING AS	Privat	12	10 839
BE CREATIVE AS	Privat	18	10 351
ODEON KINO STAVANGER SANDNES AS AVD FILMFRAVISNING SANDNES	Privat	53	8 649

Figur 4.1.10 Topp 10 største bedrifter målt i verdiskaping innen hver kategori. 1000 kroner. Kilde: Bedrifts- og foretaksregisteret.

Kategorier og næringsgrupper

Følgende næringsgrupper(NACE/SN 2007) inngår i de ulike kategoriene vi benytter.

Bibliotek, arkiv og museum:

- 91.011 Drift av folkebiblioteker
- 91.012 Drift av fag- og forskningsbiblioteker
- 91.013 Drift av arkiver
- 91.021 Drift av kunst- og kunstindustrimuseer
- 91.022 Drift av kulturhistoriske museer
- 91.023 Drift av naturhistoriske museer
- 91.029 Drift av museer ikke nevnt annet sted
- 91.030 Drift av historiske steder og bygninger og lignende severdigheter

Design, arkitektur og reklame:

- 71.111 Plan- og reguleringsarbeid
- 71.112 Arkitekttjenester vedrørende byggverk
- 71.113 Landskapsarkitekttjenester
- 73.110 Reklamebyråer
- 74.101 Industridesign, produktdesign og annen teknisk designvirksomhet
- 74.102 Grafisk og visuell kommunikasjonsdesign
- 74.103 Interiørarkitekt-, interiørdesign- og interiørkonsulentvirksomhet
- 74.200 Fotografvirksomhet

Kulturformidling, -salg og -undervisning:

- 47.610 Butikkhandel med bøker
- 47.630 Butikkhandel med innspillinger av musikk og video
- 58.110 Utgivelse av bøker
- 59.130 Distribusjon av film, video og fjernsynsprogrammer
- 59.140 Filmframvisning
- 74.300 Oversettelses- og tolkevirksomhet
- 85.521 Kommunal kulturskoleundervisning
- 85.522 Undervisning i kunsthøgskole
- 85.529 Annen undervisning innen kultur
- 90.020 Tjenester tilknyttet underholdningsvirksomhet
- 90.040 Drift av lokaler tilknyttet kunstnerisk virksomhet

Kulturproduksjon:

- 18.140 Bokbinding og tilknyttede tjenester
- 18.200 Reproduksjon av innspilte opptak
- 58.210 Utgivelse av programvare for dataspill
- 59.110 Produksjon av film, video og fjernsynsprogrammer
- 59.120 Etterarbeid knyttet til produksjon av film, video og fjernsynsprogrammer
- 59.200 Produksjon og utgivelse av musikk- og lydopptak
- 90.011 Utøvende kunstnere og underholdningsvirksomhet innen musikk
- 90.012 Utøvende kunstnere og underholdningsvirksomhet innen scenekunst
- 90.019 Utøvende kunstnere og underholdningsvirksomhet ikke nevnt annet sted
- 90.031 Selvstendig kunstnerisk virksomhet innen visuell kunst
- 90.032 Selvstendig kunstnerisk virksomhet innen musikk
- 90.033 Selvstendig kunstnerisk virksomhet innen scenekunst
- 90.034 Selvstendig kunstnerisk virksomhet innen litteratur
- 90.035 Selvstendig kunstnerisk virksomhet innen blogging
- 90.039 Selvstendig kunstnerisk virksomhet ikke nevnt annet sted

Media:

- 18.110 Trykking av aviser
- 18.120 Trykking ellers
- 18.130 Ferdiggjøring før trykking og publisering
- 47.620 Butikkhandel med aviser og papirvarer
- 58.130 Utgivelse av aviser
- 58.140 Utgivelse av blader og tidsskrifter

60.100 Radiokringkasting

60.200 Fjernsynskringkasting

63.910 Nyhetsbyråer

63.990 Andre informasjonstjenester ikke nevnt annet sted

Antallet kunstnere, deres kunstneriske aktivitet og deres kunstneriske kvalitet påvirker kulturlivet i kommunen. Oversikten vi her presenterer, tar utgangspunkt i bostedsadresse for kunstnere registrert i 27 kunstnerorganisasjoner.

Kunstnere i Norge

Vi finner ofte høy kunstnertetthet i kommuner der utdanningsnivået i befolkningen er høyt og i kommuner der man har mye besøksnæring. Samtidig vet vi også at mange kunstnere bosetter seg i og rundt hovedstaden, eller de andre største byene, der arbeidsmarkedet er godt.

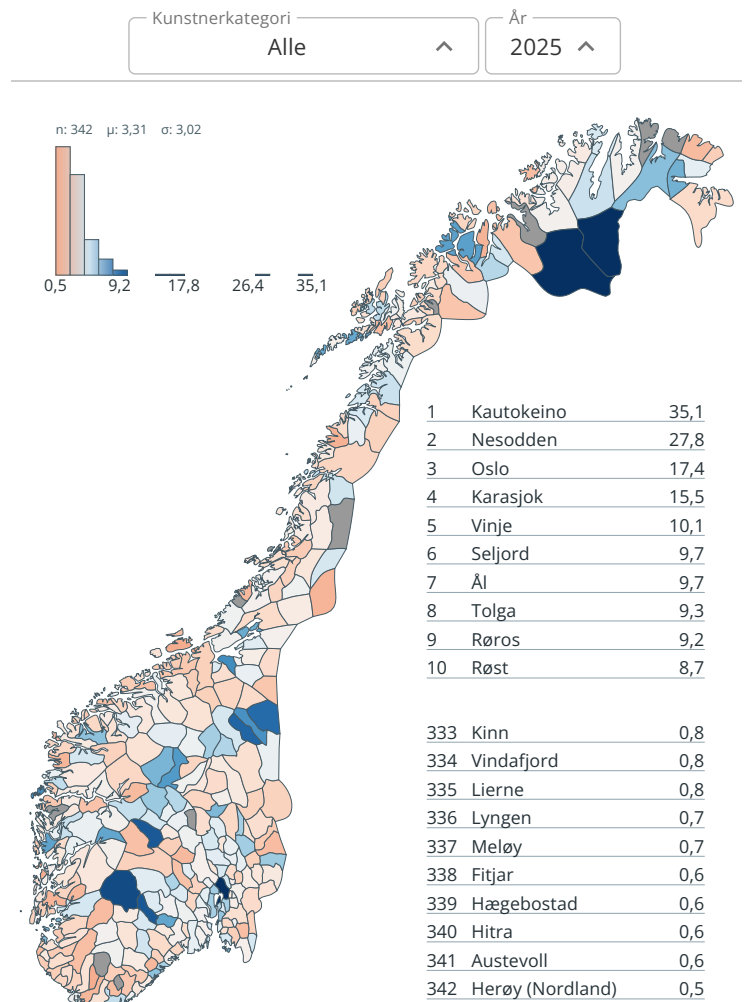
Omtrent 55 % av kunstnerne vi har registrert bor enten i Oslo, Bergen, Trondheim eller Stavanger.

Kartet til høyre viser antall medlemskap i 27 kunstnerorganisasjoner per 1000 innbygger. Siden vi ikke har personopplysninger om medlemmene, vet vi ikke hvor mange som er medlem i to eller flere organisasjoner og som dermed telles flere ganger. Dette er likevel ikke så viktig når vi sammenligner kommunene siden en slik dobbeltregistrering trolig er jevnt fordelt over hele landet.

Ser vi på musikere og komponister spesielt, ser vi at denne kategorien er den vi finner i flest av kommunene (330 av landets 357 kommuner).

Visuelle kunstnere finnes i 290 av landets kommuner. Også her er det slik at vi finner flest kunstnere i områdene i og rundt Oslo.

Forfattere finner vi i 211 kommuner, mens 181 kommuner har film- og scenekunstnere

Figur 4.2.1 Antall kunstnere per 1000 innbyggere i norske kommuner

Organisasjoner inkludert

I Norsk kulturindeks har vi inkludert følgende organisasjoner under de ulike kategoriene:

Forfattere: Den norske Forfatterforening, Dramatikerforbundet*, Norske barne- og ungdomsbokforfattere*, Forfatterforbundet*, Samisk Forfatterforening* og Norsk oversetterforening*

Musikere og komponister: Creo, FolkOrg*, GramArt, NOPA, Norsk Jazzforum*, Samiske Komponister*, Juoigiid Searvi * og Norsk komponistforening*

Film- og scenekunstnere: Norsk Filmforbund, Norsk Skuespillerforbund, Norske dansekunstnere, Sámi Lávdi*, Samisk Filmforbund* og Norske filmregissører*

Visuelle kunstnere: Forbundet Frie Fotografer*, Grafil, Norske interiørarkitekters og møbeldesigneres landsforening *, Norske billedkunstnere, Norske husflidshåndverkere*, Samisk Kunstnerforbund* og Norske kunsthåndverkere

I 2017 inkluderte vi flere kunstnerorganisasjoner. Disse er merket med stjerne.

Kunstnertetthet i kommunene

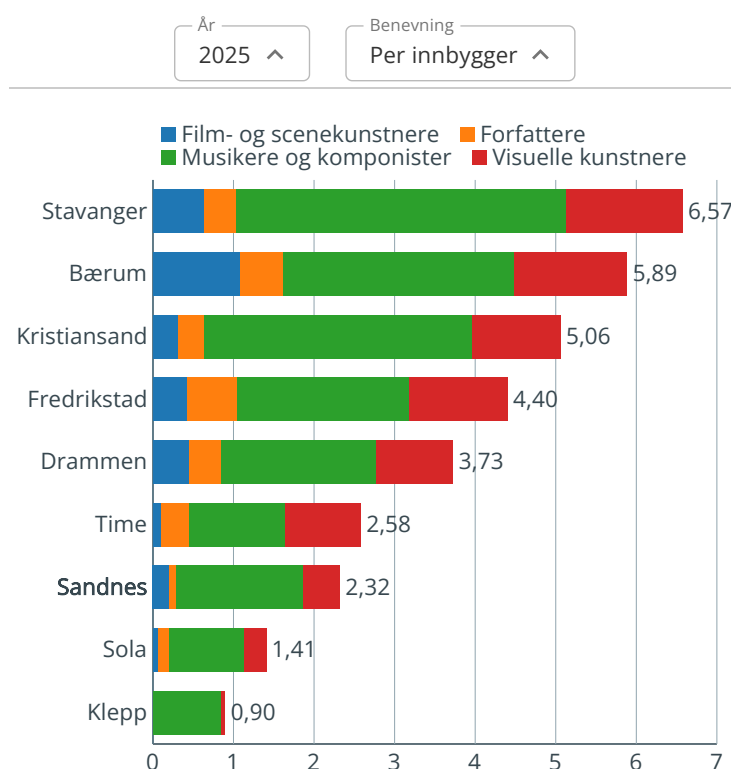
I denne figuren sammenlignes kunstnertettheten i Sandnes med de utvalgte kommunene. Figuren kan også vise kunstnertettheten i ulike år.

Kunstnerorganisasjonene vi inkluderer i Norsk kulturindeks hadde i 2024 en samlet medlemsmasse på 31 259 medlemmer bosatt i Norge. Hvor mange dobbeltmedlemskap det her er snakk om, har vi ikke oversikt over.

Dersom vi viser medlemstall som [andeler](#), ser vi at musikere og komponister utgjør den største kunstnergruppen i Norge med 53,6 %, etterfulgt av visuelle kunstnere med 22,1 %.

I Sandnes finner vi til sammen 197 [kunstnere](#). Av disse er 134 musikere og komponister, 38 visuelle kunstnere, 17 film- og scenekunstnere og 8 forfattere.

Totalt gir dette en kunstnertetthet på 2,32 kunstnere per 1000 innbyggere, tredje lavest av sammenligningskommunene. Det er flere kunstnere i alle kategoriene i kommunene vi sammenligner med som er byer.

Figur 4.2.3 Antall kunstnere per 1000 innbyggere i utvalgte kommuner og landsgjennomsnittet.

4.2.4

Utvikling i kunstnertetthet

I figuren til høyre ser vi utviklingen i kunstnertetthet over tid.

På landsbasis har andelen vært økende. Vi kan særlig se en økning fra 2016 til 2017, det skyldes at vi da inkluderte flere kunstnerorganisasjoner.

Vi ser heller ingen tegn til nedgang i antall kunstnere under pandemien. Snarere tvert om så har medlemstallene i kunstnerorganisasjonene økt. Dette kan også skyldes at de usikre tidene under pandemien har ført til at flere ønsker å organisere seg.

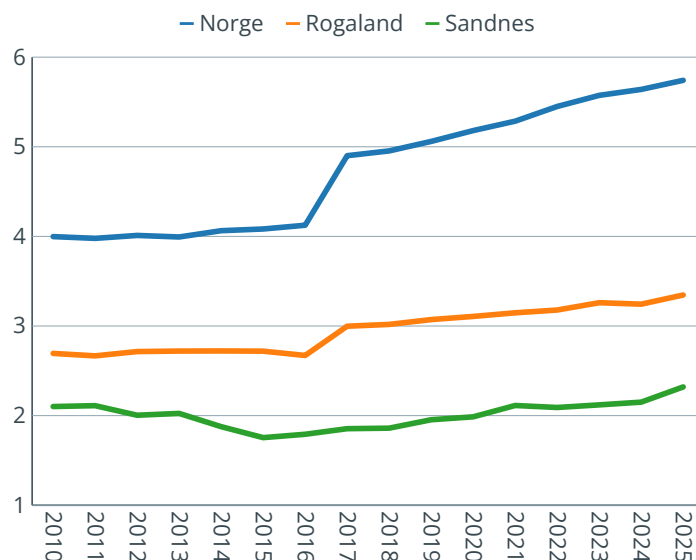
Også her kan vi se utviklingen innen ulike kategorier av kunstnere, ved å velge f.eks. [musikere](#) i figuren til høyre.

I Sandnes har den [samlede kunstnertettheten](#) hatt en positiv trend etter 2017. Det har blitt 55 flere kunstnere totalt.

Ser vi på de ulike kategoriene, finner vi at det har vært vekst blant [forfattere](#) og [musikere og komponister](#), mens det har vært mer årlig variasjon i [film- og scenekunstnere](#) og [visuelle kunstnere](#).

Kunstnerkategori

Alle

Figur 4.2.4 Endring i antall kunstnere per 1000 innbyggere 2010-2025. I 2017 ble 12 nye organisasjoner lagt til.

4.2.5

Kunstnertetthet analyse

Vi antok at det var en rekke faktorer som kunne påvirke kunstnertettheten i en kommune, både demografiske faktorer og innsatsfaktorer.

Tabellen til høyre viser hvilke faktorer som viste seg å påvirke kunstnertettheten signifikant. Vi finner mange kunstnere i kommuner der utdanningsnivået er høyt og der det finnes få unge (15-30 år).

Kommunens utgifter til kultur ser ikke ut til å påvirke kunstnertettheten og vi finner faktisk flere kunstnere i kommuner med en svak kommuneøkonomi (frie inntekter).

Kulturarbeidsplasser innen kulturproduksjon har derimot betydning for at kunstnere skal bosette seg i en kommune. Det bor også flere kunstnere på steder som mottar midler fra Norsk kulturfond.

År

2024

Verdi

Median

	Verdi	Median
Innbyggertall	11,34	8,58
Andel unge 15-30	19,6%	17,7%
Andel høy utdanning	37,5%	27,1%
Medianinntekt husholdning	920 000	769 000
Netto innpendling	-5,7%	-10,6%
Sentralitetsindeks	882	640
Frie inntekter	69	77
Kulturproduksjon	1,7	1,6
Norsk kulturfond	19	0

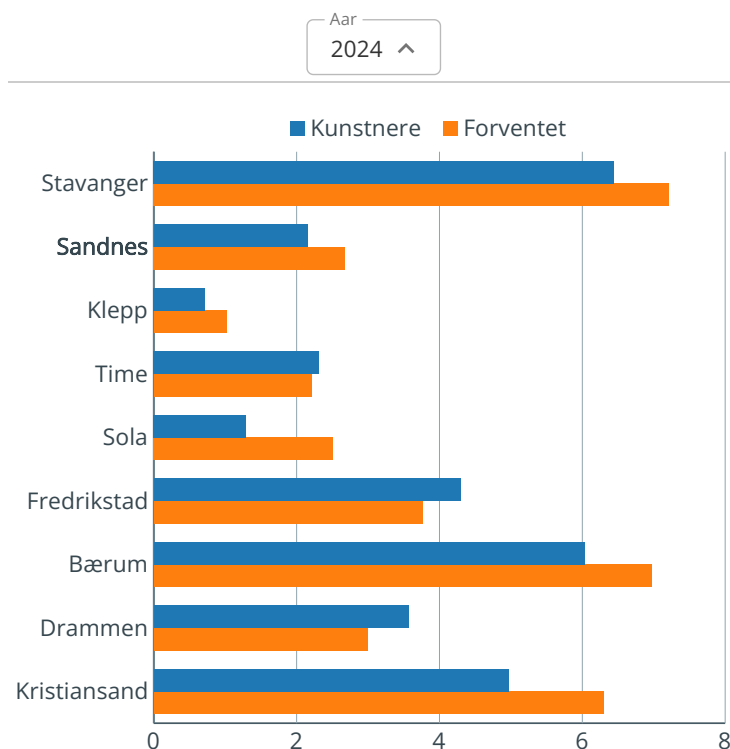
Figur 4.2.5 Variabler som påvirker antall kunstnertettheten i en kommune med verdier for Sandnes og medianverdier for alle kommunene. R²=0,58.

Forventet kunstnertetthet

Figuren til høyre viser antall kunstnere per 1000 innbyggere i Sandnes og utvalgte kommuner samt forventningsverdier. Forventningsverdiene er utledet kommunenes verdier på faktorene i tabellen ovenfor.

Vår modell forventer flere kunstnere i kommuner med tilsvarende kjennetegn som Sandnes.

En ting vår modell ikke har faktorert inn er avstand til nærmeste større by, selv om vi har justert for sentralitet. Samtidig ser vi det også er færre kunstnere enn forventet i Stavanger, så dermed er det ikke sikkert at dette er en plausibel forklaring. F.eks. er kunstnertettheten høyere enn forventet i Drammen, som p.g.a. sin nærhet til Oslo kan ha noen av de samme utfordringene, eller eventuelt fordelene, av å ligge i nærheten av en by med stort arbeidsmarked innen kunst og kultur.

Figur 4.2.6 Antall kunstnere per 1000 innbyggere i Sandnes og utvalgte kommuner samt forventningsverdier.

Tildelinger fra Statens kunstnerstipend (SKS)

Statens kunstnerstipend er den viktigste ordningen for direkte støtte til kunstnere. Tildelingene gjøres på bakgrunn av en kvalitativ vurdering av kunstproduksjonen.

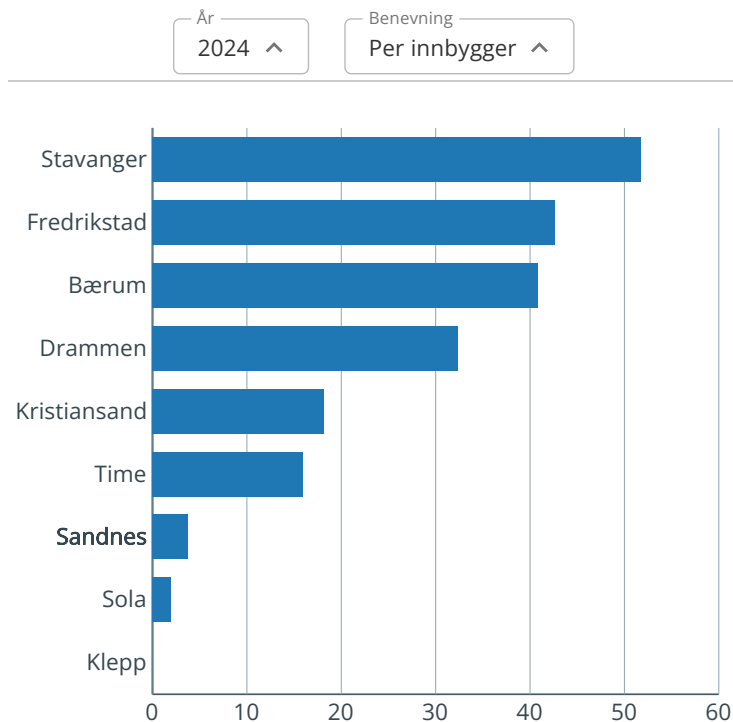
Figuren til høyre viser tildelinger [per innbygger](#) og tildeling [per kunstner](#).

2021 var et spesielt år da det i forbindelse med pandemien ble tildelt 309 ekstra stipender, som del av Kulturdepartementets krisepakke til kultursektoren.

Kunstnere i fikk 300 000 kroner fra Statens kunstnerstipend i 2024. Dette tilsvarer 4 kroner per innbygger og er 94 % under landsgjennomsnittet. Velger vi andre år ser vi det aldri har vært spesielt store tildelinger til kunstnere i Sandnes. Størst tildeling var i [2021](#).

Deler vi på [antall kunstnere](#) i kommunen, utgjør tildelingene 1 769 kroner per kunstner og er 85 % under landsgjennomsnittet.

I 2024 var det 11 kunstnere fra Sandnes som søkte stipend. 9 prosent fikk tilslag på søknaden. På landsbasis var tildelingsprosenten 19 prosent.

Figur 4.2.7 Tildelinger fra Statens kunstnerstipend, kroner per innbygger eller per kunstner til kunstnere i Sandnes, Norge og utvalgte kommuner.

Del 5: Kulturtilbud

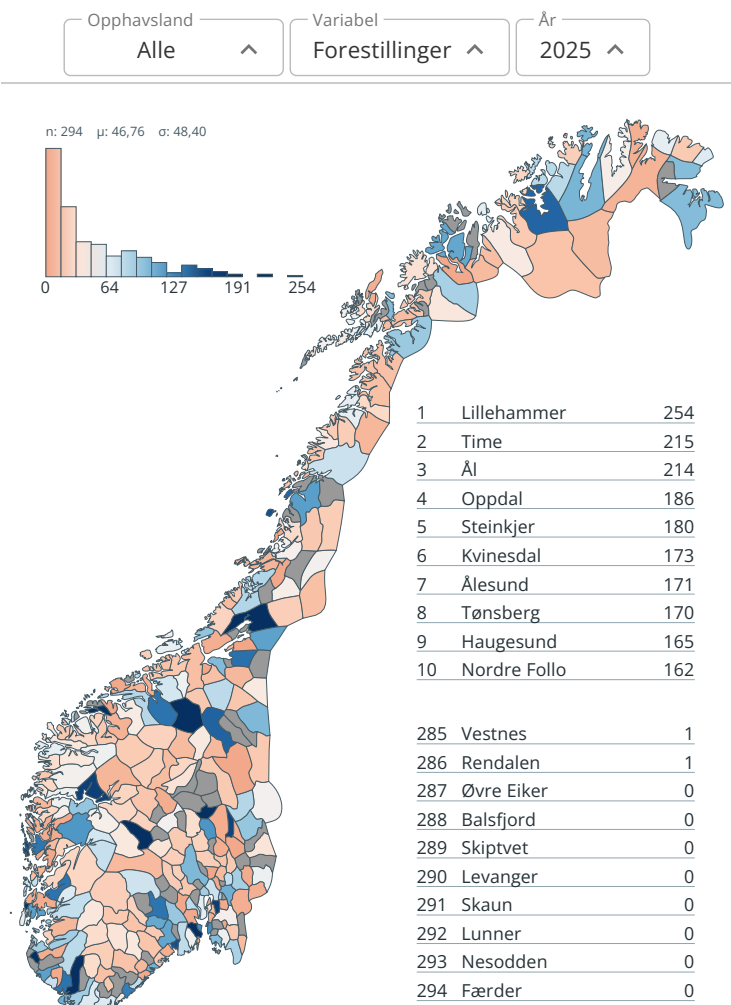
Kino

Kino er det kulturtilbudet som størst andel av befolkningen benytter seg av i Norge. Ifølge SSBs kulturbarometer er kino også et tilbud som befolkningen i størst grad benytter seg av på tvers av sosioøkonomiske skillelinjer. I noen kommuner, særlig større byer, er kinoene privatisert. De er da ofte eid av en av de to store aktørene NFkino (Nordisk film) eller Odeon kino. I noen kommuner drives kinoen som et kommunalt eid AS, mens i andre kommuner drives det som et kommunalt foretak eller som en integrert del av kommunens tjenestetilbud. I kinokategorien presenterer vi tall fra bransjeorganisasjonen [Film og Kino](#).

5.1.1 Kinoaktivitet i Norge

I 2025 ble det vist kinoforestillinger i 294 av landets 357 kommuner. Dette inkluderer både ordinære kinoer, visninger på festival og bygdekinoer. Generelt ser det ut til at kystkommuner i Sør-Norge, jevnt over har mange kinoforestillinger relativt til innbyggertall. I 2025 var Lillehammer den kommunen med flest kinoforestillinger per 1000 innbyggere.

Hvis vi ser på [kinobesøk](#), finner vi noe av det samme mønsteret. Den mest besøkte kinoen i Norge relativt til folketall i 2025 var på Hamar.

Figur 5.1.1 Antall kinoforestillinger per 1000 innbygger eller kinobesøk per innbygger i norske kommuner.

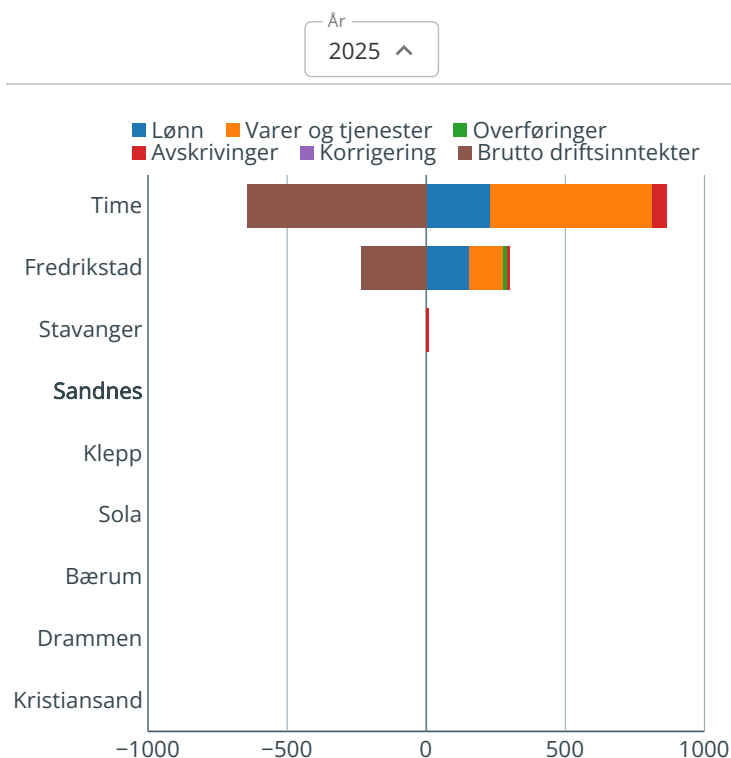
Utgifter til kino

Figuren til høyre viser Sandnes sine brutto driftsutgifter og brutto driftsinntekter til kino, målt i kroner per innbygger.

For kommuner som driver egen kino utgjør lønnsutgifter og kjøp av varer og tjenester omlag like store deler. Ser vi på landsgjennomsnittet dekkes 81% av driftsutgiftene gjennom egeninntekter, både fra billettsalg og kiosksalg.

Enkelte kommuner som ikke driver egen kino gir overføringer til kinoen for å opprettholde drifta.

I Sandnes står både inntekter og utgifter som 0. Dette er fordi kinoene i kommunen er eid av private aktører. Dette er relativt vanlig blant de større kommunene. I Sandnes er det ODEON som eier kinoen.

Figur 5.1.2 Brutto driftsutgifter og brutto driftsinntekter til kino i norske kommuner. Kroner per innbygger og totalsum i tusen kroner.

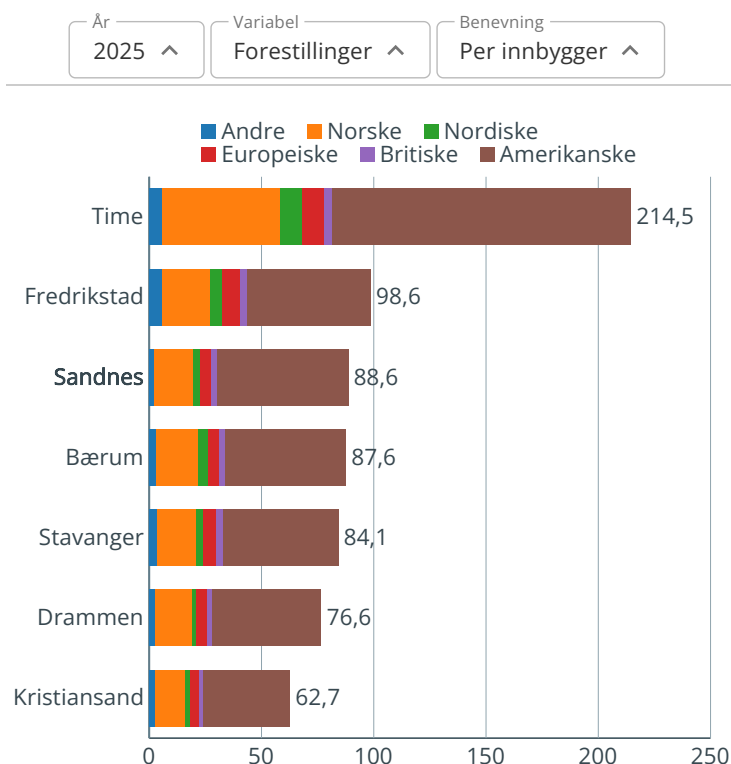
Kinoaktivitet i Sandnes

Figuren til høyre viser kinoforestillinger og [besøk](#) fordelt på filmenes opphavsland i Sandnes, Norge og utvalgte kommuner.

Totalt ble det vist 7 521 [forestillinger](#) på kino i Sandnes i 2025. Dette utgjør 88,6 kinoforestillinger per tusen innbyggere. Det er 23 % over landsgjennomsnitt.

Forestillingene hadde 191 563 [besøkende](#). Det utgjør 2,3 besøk per innbygger, 51 % over landsgjennomsnitt.

[66 % av forestillingene](#) viste amerikanske filmer mens 19 % av forestillingene viste norske filmer.

Figur 5.1.4 Kinoforestillinger per 1000 innbyggere og -besøk per innbygger sortert på filmenes opprinnelsesland.

De mest besøkte filmene i Sandnes

Lista til høyre viser de ti mest besøkte filmene i Sandnes.

Totalt blei det vist 292 ulike filmer fra 32 ulike land i 2025.

År
2025 ^

Tittel	Besøk
En Minecraft-film	11 922
Hvis ingen går i fella	11 497
Lilo & Stitch	8 898
Avatar: Fire and Ash	8 347
Mission: Impossible - The Final Reckoning	6 744
Jurassic World: Rebirth	5 221
Blücher	5 001
Flåklupa - Fra Paris til pyramidene	4 629
F1 ® The Movie	4 590
Bridget Jones: Mad About the Boy	4 381

Figur 5.1.5 De 10 mest besøkte filmene i Sandnes

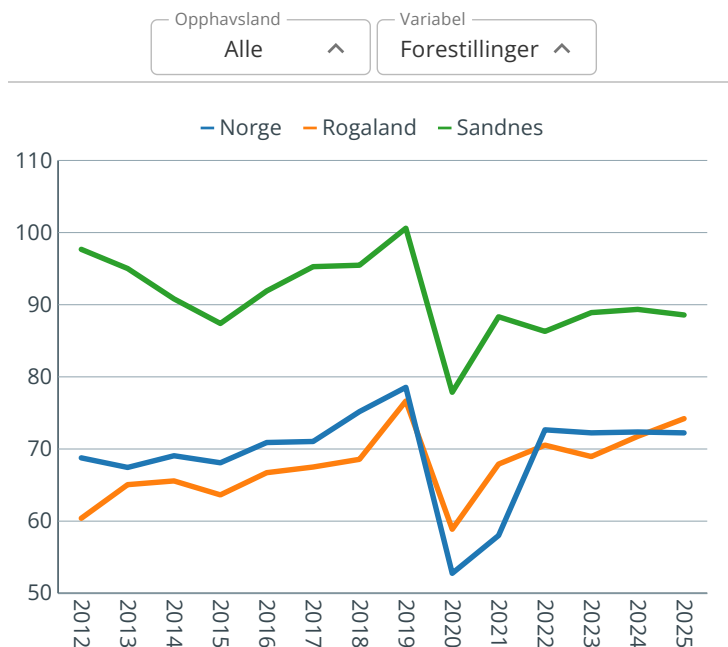
Utvikling i kinoaktivitet

Antall kinoforestillinger som blir vist på norske kinoer, har økt fra litt under 70 forestillinger per 1000 innbyggere til litt under 80 i 2019. Den sterke økningen etter 2017 skyldes primært åpningen av den nye Odeon kino i Oslo. I pandemiårene falt tilbudet dramatisk, og i 2024 ble det vist omtrent 17 000 færre forestillinger enn i 2019. Fra 2024 til 2025 ser vi noe økning i totalt antall forestillinger, men relativt til befolkningen er det liten endring.

Besøket har variert en del på landsbasis. Dette skyldes i stor grad hvor store publikumssuksesser som slippes i de ulike årene. Vi ser likevel en fallende tendens etter 2016. I pandemiårene falt besøket også dramatisk. Etter 2020 har det vært økning, men fra 2023 til 2024 gikk besøkene ned igjen, fra gjennomsnittelig 1,7 besøk per innbygger i 2023, til gjennomsnittelig 1,5 besøk per innbygger i 2024. Også når det kommer til besøk ser vi noe økning i totalt antall besøk fra 2024 til 2025, men relativt til befolkningen er det lite endring.

Kinotilbudet i Sandnes har i hele perioden vært klart over lands- og fylkesgjennomsnittet. Vi ser også her at nivået er lavere etter pandemien. Siden 2022 har det årlig vært en økning i totalt antall forestillinger, selv om vi ser en liten nedgang fra 2024 til 2025 relativt til folketallet.

Kinobesøket har hatt en mer negativ utvikling over tid i Sandnes enn på landsbasis ellers. Likevel er antall besøk per innbygger høyere i kommunen enn nasjonalt.

Figur 5.1.6 Antall kinoforestillinger per 1000 innbyggere eller - besøk per innbygger fra 2012 til 2025.

Kinoforestillinger analyse

Kino er i stor grad etterspørselbasert og krever derfor en befolkningssammensetning som etterspør kinotilbud. Våre analyser av faktorer som påvirker kinotilbudet viser at et høyt innbyggertall bestående av unge mennesker med høy utdanning er positivt for etterspørselen. Det er også viktig at kommunen har en sentrumsfunksjon, noe vi identifiserer via innpendling og besøksnæring.

Samtidig ser vi at kommunen kan påvirke kinotilbudet positivt ved å bruke penger på dette.

I tabellen er faktorer som påvirker antall kinoforestillinger positivt vist i grønt og faktorer som påvirker det negativt vist i rødt. Tabellen viser også Sandnes sine verdier til venstre og medianverdi for hele landet til høyre. Modellen forklarer 40 % av variasjonen i tilbudet.

Aar

2024 ^

	Verdi	Median
Innbyggertall	11,34	8,58
Andel unge 15-30	19,6%	17,7%
Andel høy utdanning	37,5%	27,1%
Netto innpendling	-5,7%	-10,6%
Sysselsatte innen besøksnæring	18,4%	12,2%
Sentralitetsindeks	882	640
Utgifter kino	0	5

Figur 5.1.7 Variabler som påvirker antall kinoforestillinger i en kommune med verdier for Sandnes og mediankommunen. $R^2=0,40$.

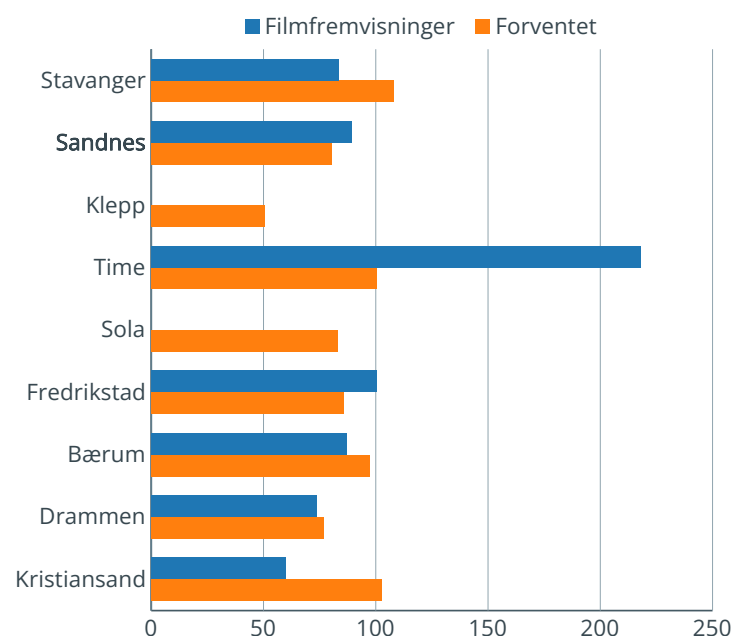
Forventet kinotilbud

Figuren til høyre sammenligner faktiske kinoforestillinger med forventet antall kinoforestillinger basert på verdiene til Sandnes som vises i tabellen over.

Ifølge vår modell finner vi litt flere forestillinger enn forventet gitt kommunens forutsetninger.

Aar

2024 ^

Figur 5.1.8 Kinoforestillinger per 1000 innbyggere i Sandnes og utvalgte kommuner samt forventningsverdier.

Kinobesøk analyse

Dersom vi legger kinotilbudet til grunn, kan vi forklare 87 % av kinobesøket. Dette er svært høyt.

Det er tre faktorer som påvirker kinobesøket. Det viktigste er kinotilbudet. Vi ser at antall filmfremvisninger er vesentlig. I tillegg ser vi at bredden i kinotilbudet, antall kinotitler og filmer fra ulike opprinnelsesland, også påvirker positivt.

Det andre er kjennetegn ved kommunen. Her ser vi at kommuner med innpendling, altså sentrumskommuner, har et høyere kinobesøk dersom tilbudet er likt.

Det siste faktoren er kjennetegn ved befolkningen. Noen av disse kjennetegnene påvirket tilbudet, slik som andel unge og personer med høy utdanning, men det påvirker ikke besøket signifikant utover dette.

Aar

2024 ^

	Verdi	Median
Netto innpendling	-5,7%	-10,6%
Antall kinotitler	288	36
Antall opprinnelsesland	27	7
Filmfremvisninger	89,4	15,1

Figur 5.1.9 Variabler som påvirker antall kinobesøk i en kommune med verdier for Sandnes og mediankommunen. $R^2=0,87$.

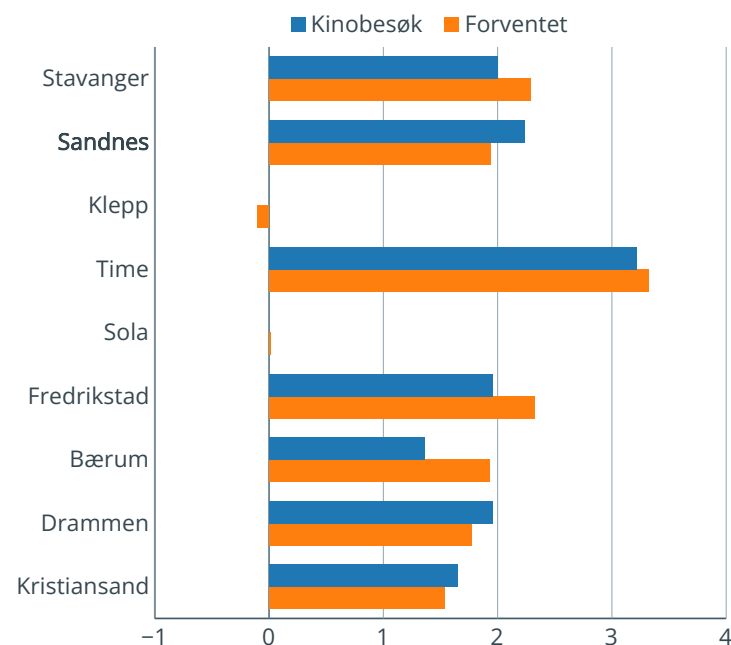
Forventet kinobesøk

Figuren til høyre sammenligner faktiske kinobesøk med forventet antall kinobesøk basert på verdiene til Sandnes som vises i tabellen over.

Gitt det store tilbudet i Sandnes finner vi likevel enda flere besøk enn forventet.

Aar

2024 ^

Figur 5.1.10 Kinobesøk per innbyggere i Sandnes og utvalgte kommuner samt forventningsverdier.

Kulturarrangement

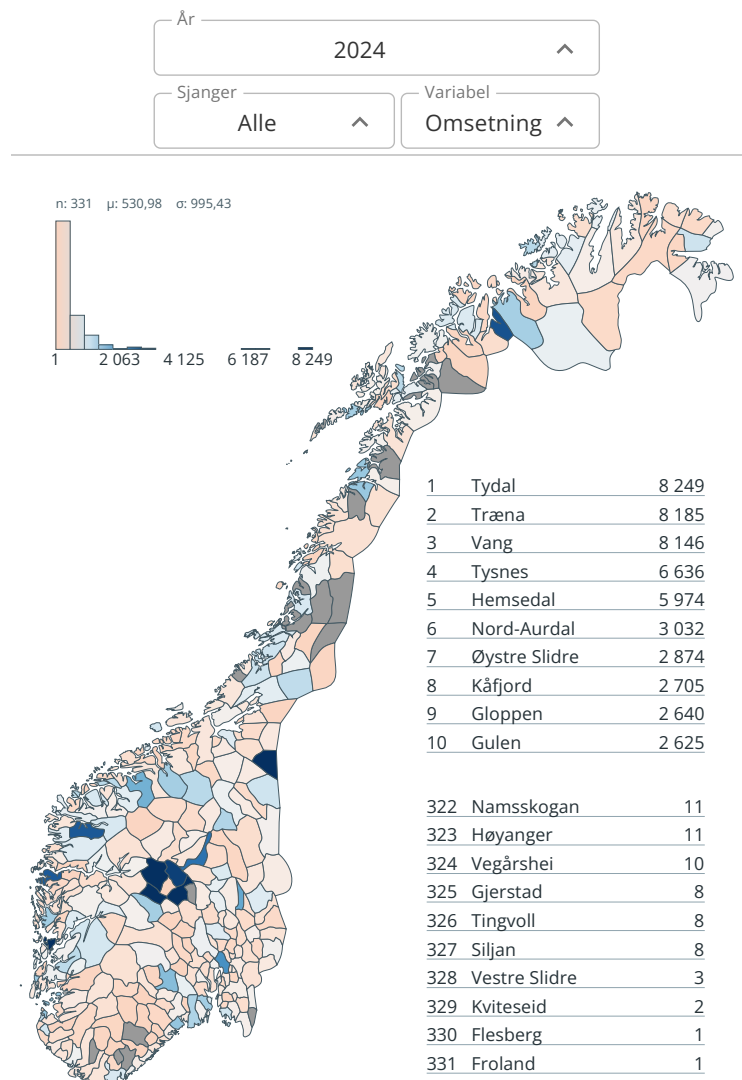
Denne oversikten viser antall og omsetning på kulturarrangementer i Norge basert på tall fra flere billettselskaper. Tidligere inkluderte denne kategorien kun konserter, men nå inkluderer den også scenekunst (dans, teater), underholdning (revy, musikal, show), festival og annet. Kategoriseringen tar utgangspunkt i den sjangeren som er oppgitt hos billettselskapene. Siden tall for sceneorganisasjonene på statsbudsjettet presenteres i en egen kategori, har vi forsøkt å holde disse utenfor denne oversikten.

5.2.1

Kulturarrangement i Norge

Kartet til høyre viser [antall arrangementer](#) og [omsetning](#) på disse fordelt på [konserter](#), [scenekunst](#), [underholdning](#), [festival](#) og [annet](#).

På toppen av lista finner vi små kommuner med store festivaler samt de store byene. Vi finner arrangementer i 331 av landets 357 kommuner, men i mange kommuner er både antallet og omsetningen relativt lav.

Figur 5.2.1 Antall registrerte kulturarrangement per tusen innbyggere eller omsetning per innbyggere hos billettselskapene Aurora, Buytec, DX, Hoopla, Linticket, Ringbillett, Ticketco, Ticketmaster, Tikkio og Tixly.

5.2.2

Kulturarrangement i utvalgte kommuner

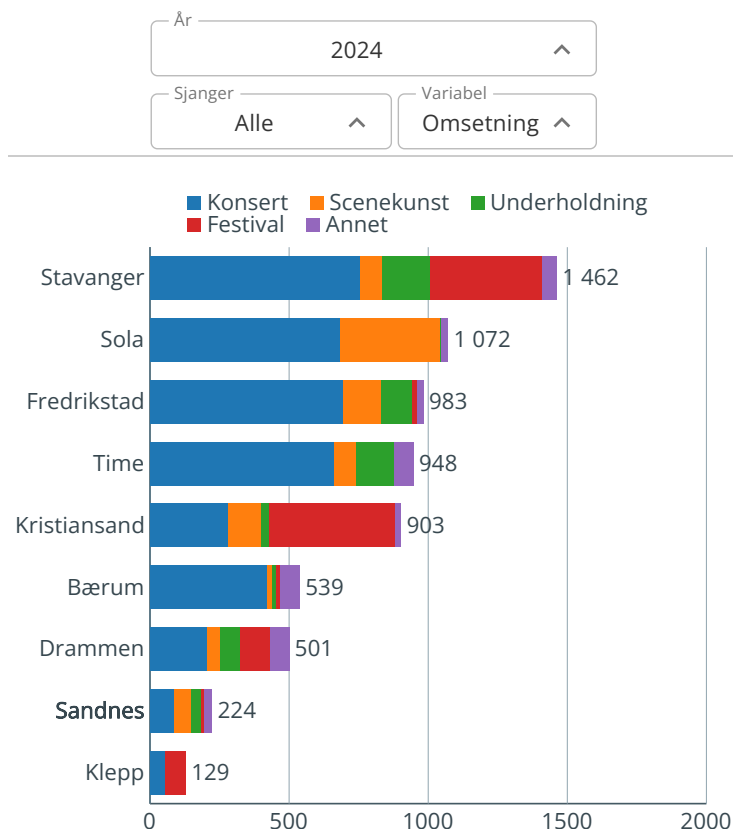
Figuren til høyre viser omsetning på, og antall av, kulturarrangement i Sandnes, Norge og utvalgte kommuner.

På arrangementer i Sandnes var det en samlet omsetning på til sammen 18,7 millioner kroner i 2024. Det utgjør 223,7 kroner per innbygger, 72 % under landsgjennomsnittet og nest lavest av sammenligningskommunene.

Omsetningen fordeler seg på sjangrene: [konsert](#) (7,2 mill. kr.), [festival](#) (1,0 mill. kr.), [scenekunst](#) (5,1 mill. kr.), [underholdning](#) (3,1 mill. kr.) og [annet](#) (2,32 mill. kr.).

Den totale omsetningen ble registrert på 121 [arrangement](#). Det utgjør 1,4 arrangement per innbygger, 74 % under landsgjennomsnittet.

Vi har registrert aktivitet i kommunen fra følgende billettselskaper: Hoopla, Ticketco, Ticketmaster, Tikkio og Tix/Tixly.

Figur 5.2.2 Antall registrerte kulturarrangement per 1000 innbygger eller omsetning per innbygger hos utvalgte billettselskap. Se oversikt i kapittel 1.1.2.

5.2.3

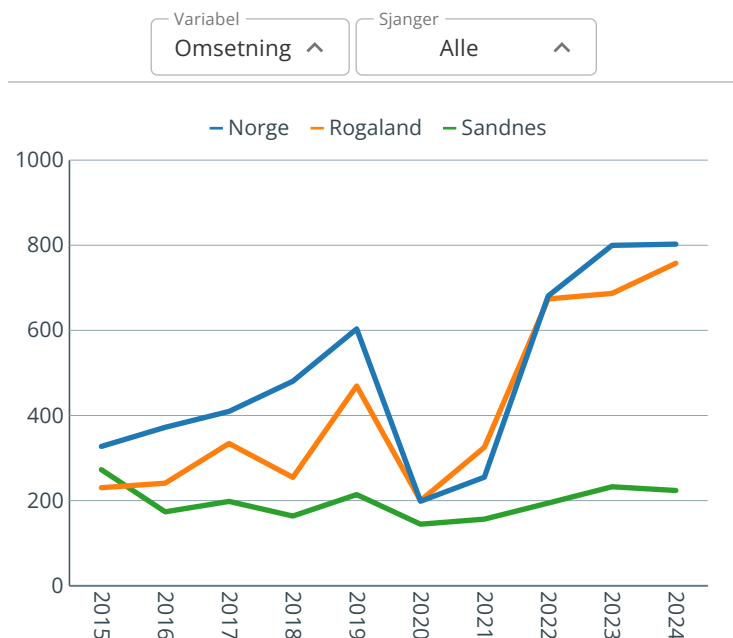
Kulturarrangement over tid

Figuren til høyre viser omsetning og [antall](#) for kulturarrangement i Norge og i Sandnes. Tallene fra de ulike billettselskapene varierer en del fra år til år, dermed er det noen usikkerheter knyttet til utviklingen vi ser av figuren. Særlig gjelder dette for antall.

Konsserter og annen scenekunst var sterkt rammet av pandemien. Dette ser vi tydelig av figuren. På landsbasis ble omsetningen redusert med 70 % fra 2019 til 2020. I 2022 var omsetningen tilbake på 2019-nivå dersom vi studerer nominell verdi. Det hefter som sagt noe usikkerhet ved disse tallene.

I Sandnes har omsetningen vært jevnt lav, sammenlignet med lands- og fylkesgjennomsnittet, i alle årene vi har målt.

Ser vi på [konserter](#), ser vi at det faktisk var økning under pandemien, men det har vært nedgang etter dette.

Figur 5.2.3 Antall registrerte kulturarrangement per tusen innbyggere eller omsetning per innbyggere hos utvalgte billettselskap. Se oversikt i kapittel 1.1.2.

Opplysningene om teater- og operaforestillinger og publikum er hentet fra utvalgte teatre og scenekunstinstitusjoner (se fullstendig liste under kapittel 1.1). Opplysningene om danseforestillinger er hentet fra Danseinformasjonen.no. Private teatre og frie scenekunstgrupper er i all hovedsak ikke inkludert i oversikten. DKS-forestillinger er utelatt siden dette tilbudet presenteres i eget kapittel.

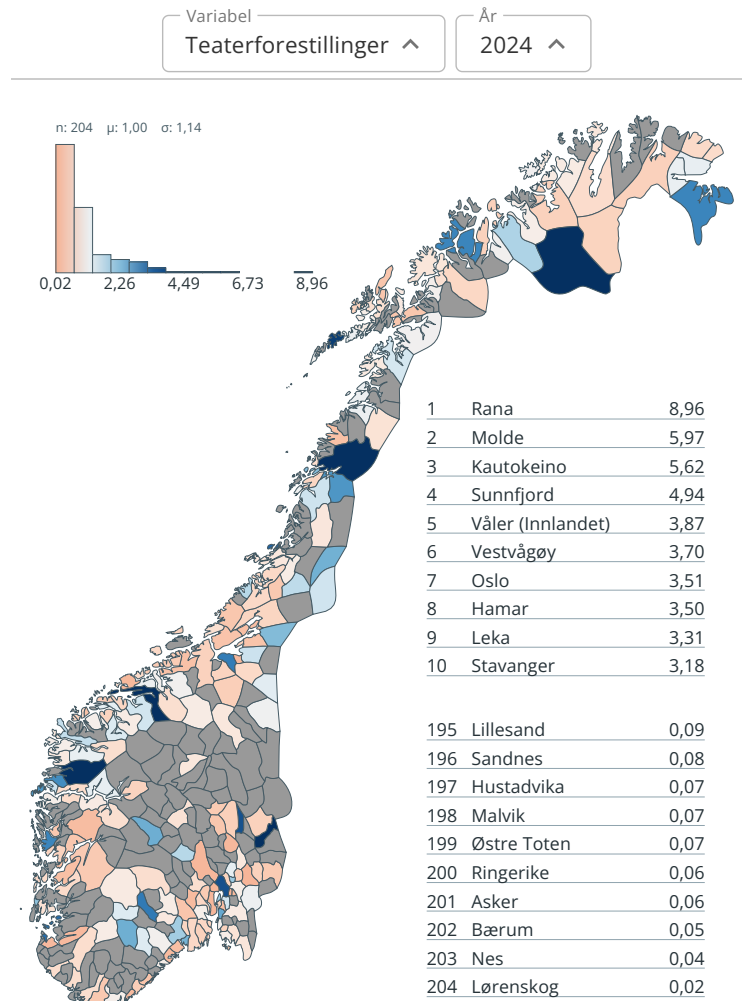
5.3.1

Scenekunst i Norge

Scenekunst er i mange land primært et tilbud man finner i byene. I Norge har vi gjennom Riksteateret og regionteatrene hatt et utbygd, desentralisert scenekunsttilbud i mange år.

I 2024 hadde 204 av kommunene i landet teaterforestillinger. I 2020 var det bare 195 kommuner som hadde forestillinger. Det varierer en del fra år til år, i 2018 var det f.eks. 242 kommuner.

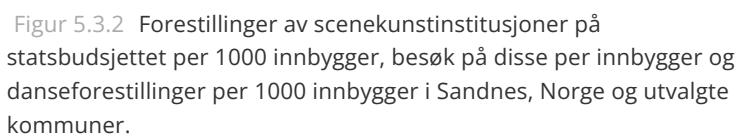
I kartet kan vi også velge å se [teaterpublikum](#).

Figur 5.3.1 Teaterforestillinger per 1000 innbygger, teaterbesøk per innbygger og danseforestillinger per 1000 innbygger for kommunene i Norge.

Scenekunst i kommunene

Det ble også vist 35 [danseforestillinger](#) i Sandnes i 2024.

Forestillinger og besøk fordelt på teater

Vi ser det er Riksteatret som står for det kontinuerlig tilbud i Sandnes. I andre fylker er det ofte et regionteater som turnerer mer. Slik er det ikke i Rogaland.

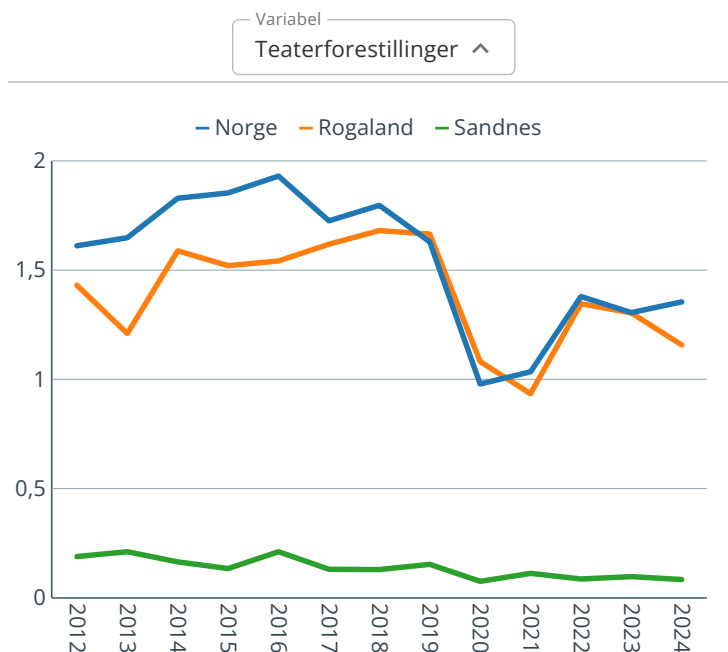
Figur 5.3.3 Forestillinger og besøk i Sandnes fordelt på teater.

Utvikling over tid

I figuren til høyre ser vi tydelig hvordan pandemien har preget scenekunsten i Norge. Til forskjell fra mange andre kategorier i kulturindeksen, ser det ikke ut til at hverken tilbudet eller [besøket](#) har kommet seg etter pandemien.

Det er relativt små variasjoner i [tilbudet](#) i Sandnes. Det er igjen stort sett Riksteatret som står for dette. [Besøket](#) har noen variasjoner.

Andelen [danseforestillinger](#) har variert en del, slik det også pleier å gjøre også på landsbasis.

Figur 5.3.4 Antall teaterforestillinger, -besøk og danseforestillinger i Sandnes, Rogaland og Norge i perioden 2012 til 2024.

Norsk kulturråd samler inn museumsstatistikk hvert år. Det meste av dette gjelder de store konsoliderte museene som ofte dekker flere kommuner. Statistikk for den enkelte museumsavdeling er primært avgrenset til arrangementer, utstillinger og besøk. Det er dette vi her presenterer.

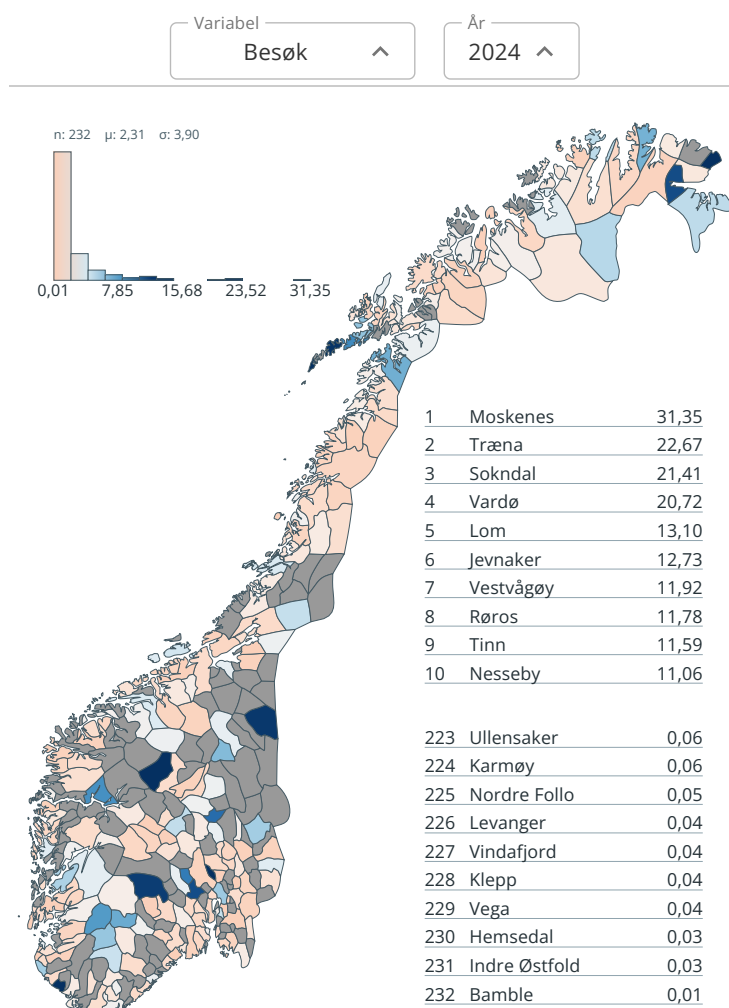
I vårt tallgrunnlag har vi data fra museer og lokale samlinger som faller inn under Norsk kulturråds museumsdefinisjon.

5.4.1

Museumsbesøk og arrangementer

Vi finner museumsbesøk i 233 av landets kommuner. Dette samsvarer i stor grad med antallet kommuner som har en avdeling av et museum som rapporterer tall til Norsk Kulturråd. Moskenes, Træna og Sokndal peker seg ut som kommunene med størst museumsbesøk relativ til innbyggertall i 2024.

Vi kan også velge å se på [museumsarrangement](#). Da ser vi at det er Nordkapp som plasserer seg klart høyest på tabellen.

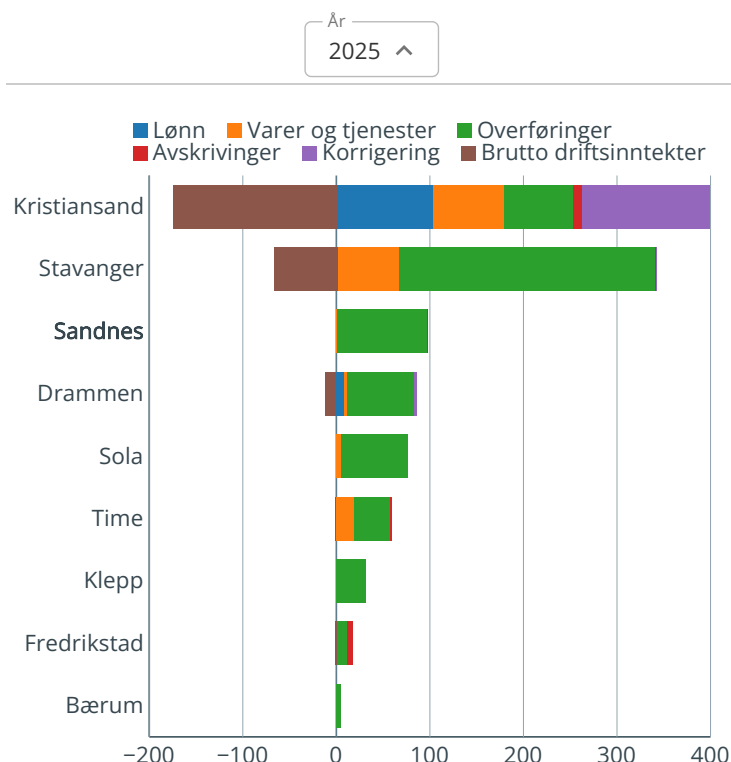
Figur 5.4.1 Antall besøk per innbygger eller antall arrangement og utstillinger per 1000 innbygger i norske kommuner.

Utgifter til museum

Figuren til høyre viser Sandnes kommune sine brutto driftsutgifter og driftsinntekter til museum, målt i kroner per innbygger. Disse tallene er sterkt preget av hvordan museene organiseres i Norge. I tilfeller der museene er drevet av kommunen, enten direkte eller gjennom et kommunalt foretak, vil inntekter og utgifter vises. I tilfeller der kommunen yter tilskudd til en museumsstiftelse eller lignende vil utgiftene vises som overføringer.

Sandnes hadde brutto driftsutgifter til museum på 97 kroner per innbygger. Av dette utgjorde overføringer det meste, mens kjøp av varer og tjenester utgjorde ca 2%.

Dette gir netto driftsutgifter på 97 kroner per innbygger, 19% under landsgjennomsnittet (120 kroner).

Figur 5.4.2 Brutto driftsutgifter og brutto driftsinntekter til museer i norske kommuner. Kroner per innbygger og totalsum i tusen kroner.

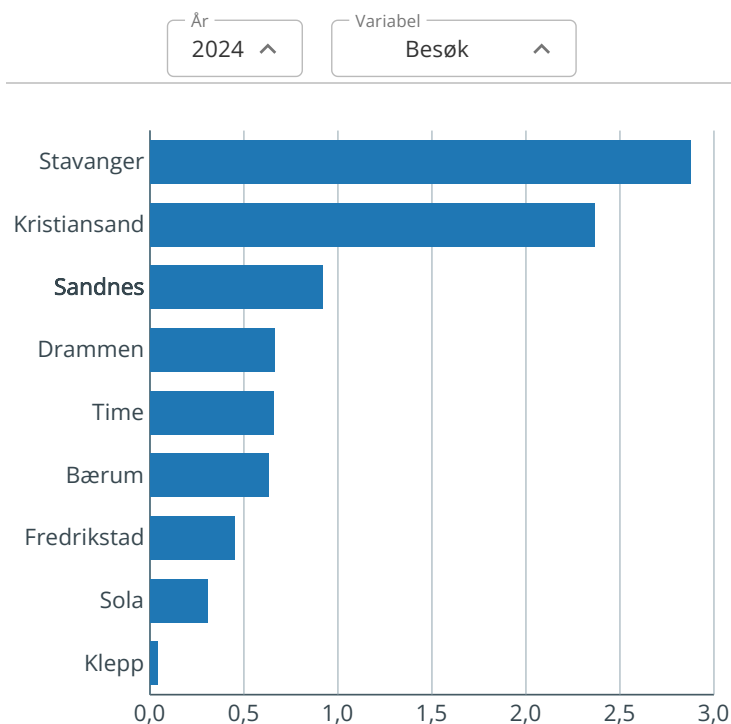
Museumsaktivitet i utvalgte kommuner

I 2024 ble det talt i ca 11,2 millioner museumsbesøk på landsbasis. Det utgjør 2,02 besøk per innbygger. Besøket er nå høyere enn det var i [2019](#), altså før pandemien.

[Arrangementsaktiviteten](#) har også passert antallet fra før pandemien. Det ble registrert nesten 15 400 slike i 2024.

Vi finner 76 702 besøk på museumsarenaer i Sandnes i 2024. Besøket utgjør 0,92 besøk per innbygger, 55 % under landsgjennomsnittet, men tredje høyest av sammenligningskommunene.

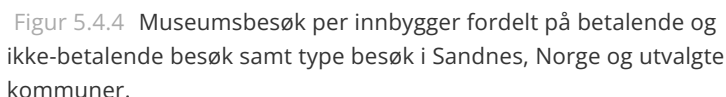
Vi finner også 159 [arrangementer og utstillinger](#) på museene i Sandnes. Det utgjør 1,9 arrangement per 1000 innbyggere.

Figur 5.4.3 Museumsbesøk per innbygger og museumsarrangementer og utstillinger per 1000 innbyggere for Sandnes, utvalgte kommuner og landet.

Type museumsbesøk

Dersom vi undersøker type besøk, ser vi at 33 % av besøket var enkeltbesøk av voksne, 10 % var gruppebesøk av voksne, 35 % av besøket var enkeltbesøk av barn mens 23 % var gruppebesøk av barn slik som skoler og barnehager. Sandnes har betydelig høyere andel av besøkene fra barn enn landsgjennomsnittet og de fleste sammenligningskommunene.

Besøk og arrangement per museumsarena

Før (og med) [2021](#) har det også blitt telt besøk fra Flørli under Ryfylkemuseet. Tilbake i [2017](#) finner vi også besøk fra Sjøhuset i Bergevik under Ryfylkemuseet.

Figur 5.4.5 Antall besøk og antall arrangementer fordelt på museumsarenaer i Sandnes.

Utvikling over tid

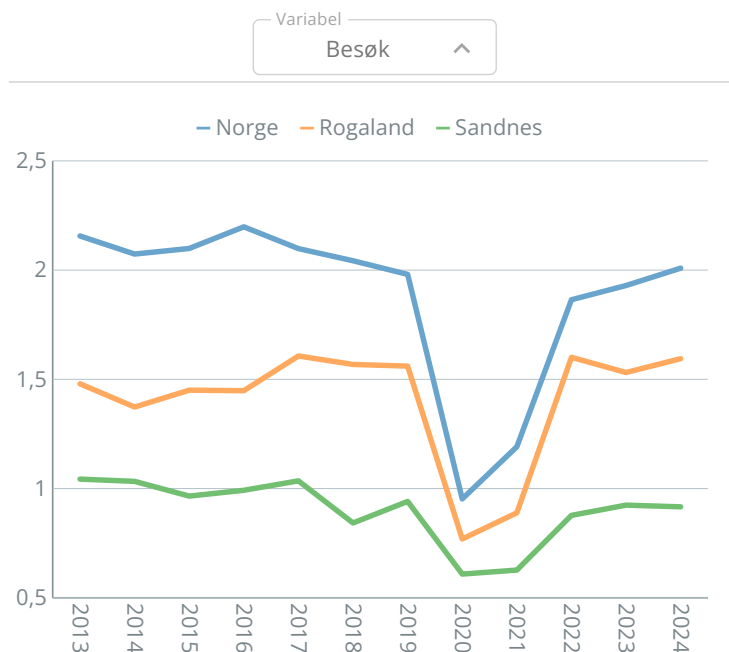
Figur 3.3.4 viser utvikling over tid for museumsbesøk og arrangement og utstillinger. Før pandemien var museumsbesøket i Norge stabilt på rundt 2 besøk per innbygger.

I 2020 sank besøket til ett per innbygger. I 2024 ser vi at antall besøk per innbygger igjen er tilbake til rundt 2 besøk.

En annen ting som påvirker landsgjennomsnittet er at vi etter 2022 ikke har fått tall fra Forsvarets museer, i tillegg til at Nobelsfredssenter og Falstadsenteret ikke lenger rapporterer til Kulturdirektoratet.

I Sandnes har [museumsbesøket](#) vært under lands- og fylkesgjennomsnittet i hele perioden. Det ble nedgang under pandemien, men nivået er omtrent slik det var før.

[Arrangementsaktiviteten](#) har hatt en positiv trend, og med et stort hopp mellom 2023 og 2024.

Figur 5.4.6 Antall besøk per innbygger eller arrangement og utstillinger per 1000 innbygger fra 2013 til 2024.

Del 6: Frivillighet og idrett

Frivillighet

Frivillighet er viktig for det lokale kulturlivet. I denne kategorien presenterer vi medlemstall for fem kulturaktiviteter med et stort samlet medlemstall og lag i svært mange kommuner: Kor, korps, historielag, husflidslag og kunstlag. Vi presenterer dessuten tall for økonomien i frivillig sektor hentet fra MVA-refusjonsordningen for frivillige organisasjoner.

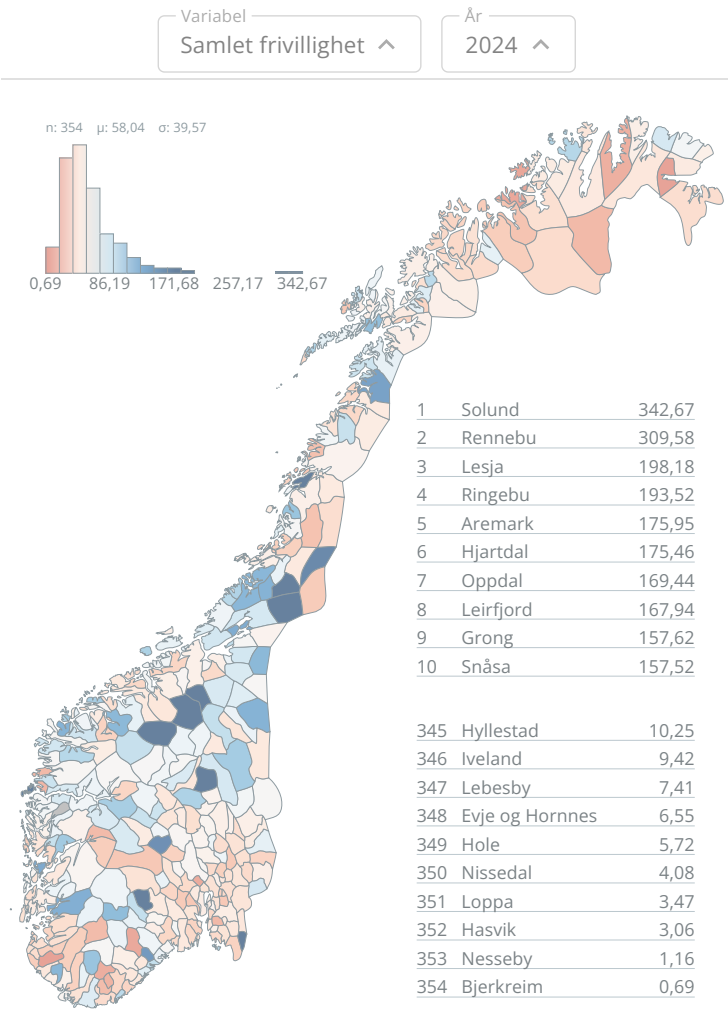
6.1.1 Frivillighet i norske kommuner

Frivillighet i kultursektoren kan romme svært mye forskjellig. For å finne gode, sammenlignbare tall har vi plukket ut aktiviteter som har mange medlemmer totalt og som har aktivitet i de fleste kommuner.

Det er aktivitet i frivillige lag i hele landet. Vi ser det er en spesielt stor andel av befolkningen som er medlem av ulike lag rundt Trøndelag og i fjellkommunene i Sør-Norge.

Solund, Aremark og Rennebu er de kommunene med klart høyest andel av befolkningen som er medlem av ulike lag.

I kartet kan vi også se medlemsandeler i de spesifikke aktivitetene [korps](#), [kor](#), [historielag](#), [husflidslag](#) og [kunstlag](#).

Figur 6.1.1 Medlemmer i utvalgte frivillige lag- og foreninger per 1000 innbyggere i norske kommuner.

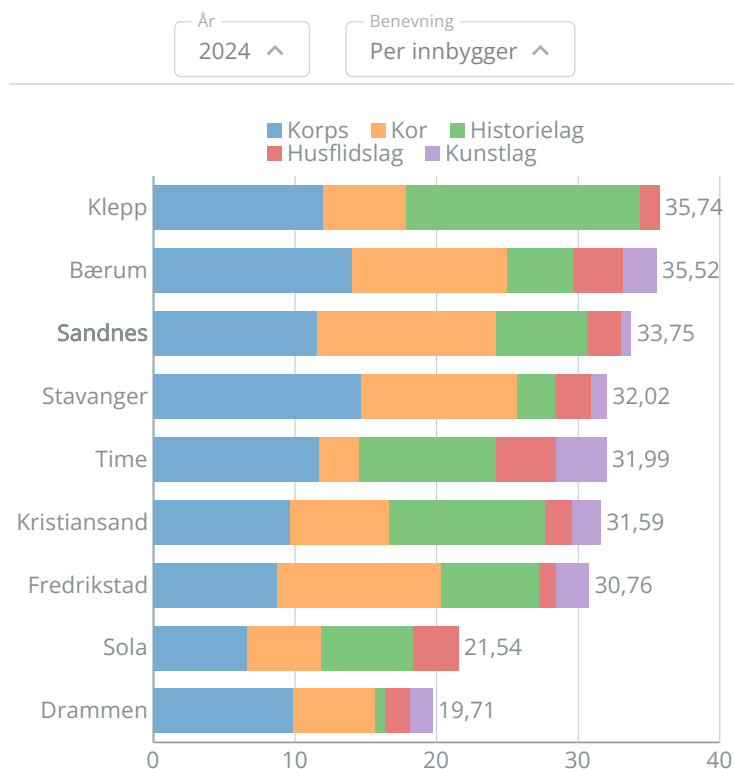
Frivillighet i utvalgte kommuner

På landsbasis finner vi per 1000 innbygger 13 medlemmer i korps, 11,5 medlemmer i kor, 12 medlemmer i historielag, 4,1 medlemmer i husflidslag og 2,3 medlemmer i kunstlag.

I figuren kan vi også velge å se hvor stor andel de ulike aktivitetene utgjør av totalt antall medlemmer per kommune.

I Sandnes finner vi tilsammen 2825 medlemmer i ulike organisasjoner i 2024. Av disse er 969 medlem i korps, 1054 medlem av kor, 538 medlem av historielag, 205 medlem av husflidslag og 59 medlem av kunstlag.

Den totale deltagelsen i de utvalgte frivillige organisasjonene i utgjorde 34 medlemmer per 1000 innbyggere, 21 % under landsgjennomsnittet, men tredje høyest av kommunene vi sammenligner med.

Figur 6.1.2 Medlemmer i utvalgte lag og foreninger per 1000 innbyggere i Sandnes, Norge og utvalgte kommuner.

Utvikling i medlemstall

Når vi igjen ser på den samlede medlemsmassen i de utvalgte lagene, ser vi at deltagelsen var synkende i perioden fram til 2021, men at det har vært vekst etter dette.

Hvis vi ser på de ulike aktivitetene hver for seg, finner vi at andelen medlemmer i [korps](#), [kor](#) og [kunstlag](#) ble påvirket av pandemien.

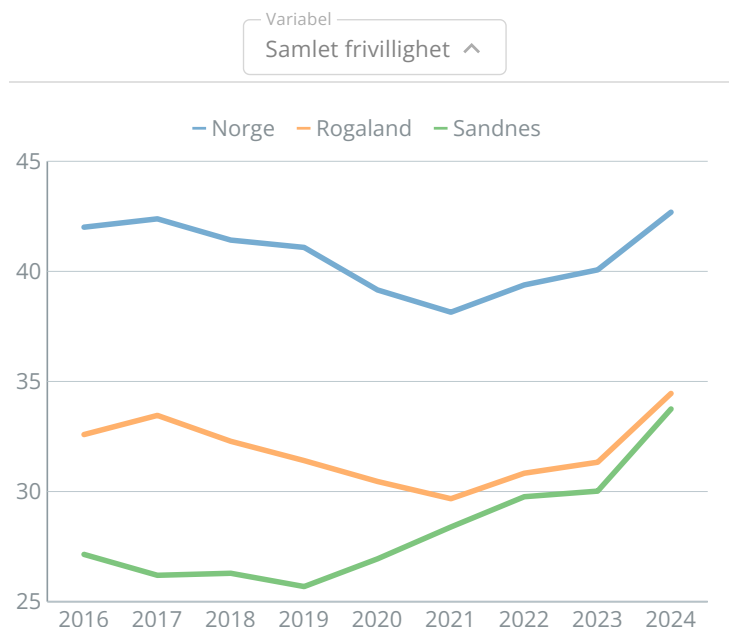
I 2024 inkluderte vi Ung kirkesang og Norges kirkesangforbund i korkategorien og De Unges Orkesterforbund i korpskategorien. Vi ser at dette gjør merkbare utslag på disse kategoriene for 2024.

Dette merkes også i Sandnes. Ser vi på den [samlede andelen](#) har det vært sterk positiv utvikling etter 2019.

Ser vi de ulike kategoriene for seg, ser vi [korpsdeltagelsen](#) økte betraktelig da vi inkluderte De Unges Orkesterforbund. Uten disse er deltagelsen betydelig lavere enn lands- og fylkesgjennomsnittet.

[Kordeltagelsen](#) derimot, har vært høy over flere år.

Deltagelsen i [historielag](#) har vært lavere enn lands- og fylkesgjennomsnittet i hele perioden. Det samme gjelder deltagelse i [husflidslag](#) og [kunstlag](#).

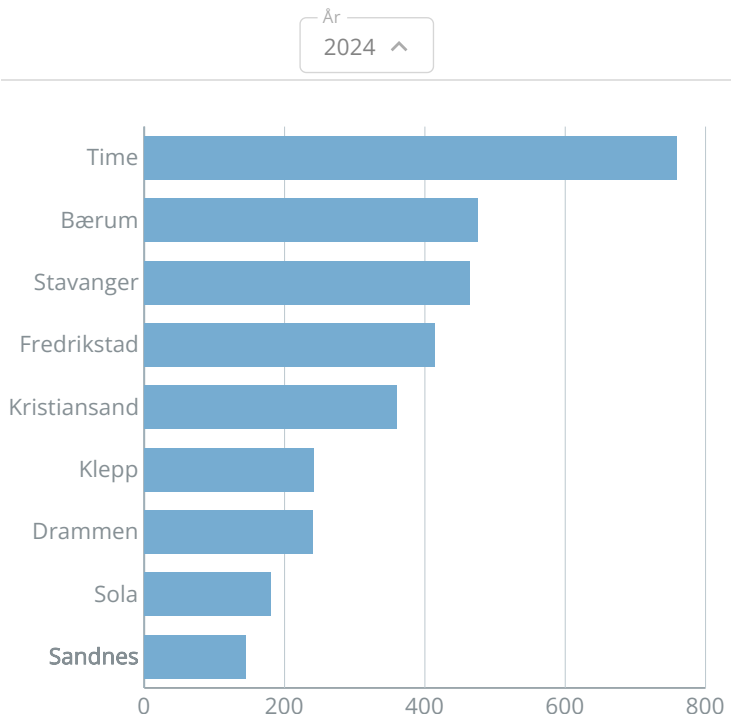

Figur 6.1.3 Medlemmer i utvalgte lag og foreninger per 1000 innbyggere i Sandnes, Rogaland og landet.

Økonomisk aktivitet for frivillige organisasjoner

Utgiftene til de frivillige organisasjonene forteller noe om aktiviteten deres. Figuren til høyre viser driftsutgifter for frivillige lag og organisasjoner i Sandnes, Norge og utvalgte kommuner delt på innbyggertall. Tallene er hentet fra mva.-kompensasjonsordningen for frivillige organisasjoner der organisasjonene selv rapporterer inn økonomitall. Vi har kun plukket ut organisasjoner som jobber innen kunst og kultur.

De frivillige organisasjonene i Sandnes hadde samlede utgifter på 12 millioner kroner i 2024. Dette tilsvarer 144 kroner per innbygger og er 73 % under landsgjennomsnittet. Figur 3.12.5 viser hvilke organisasjoner som mottok mva-kompensasjon samt utgiftene de har innrapportert.

Figur 6.1.4 Driftsutgifter for frivillige organisasjoner innen kunst og kultur i Sandnes, Norge og utvalgte kommuner

Mottakere av MVA-kompensasjon

Tabellen nedenfor viser hvilke frivillige lag og organisasjoner innen kategorien kunst og kultur i Sandnes som mottok MVA-kompensasjon. Tabellen viser organisasjonenes totale utgifter og tildelt kompensasjonsbeløp.

År
2024 ^

Mottaker	Utgifter	Tildelt
SANDNES MUSIKKRÅD	993 372	79 470
LURA SKOLEKORPS	906 689	72 535
AUSTRÅTT SKOLEKORPS	860 812	68 865
STANGELAND SKOLEKORPS	772 282	61 783
FORSAND TEATERLAG	755 018	60 401
ÅLGÅRD SKOLEKORPS	491 861	39 349
SANDNES SYMFONIORKESTER	459 205	36 736
SANDNES SKOLEKORPS	454 560	36 365
KVINNEKORET CONCENTUS	420 724	33 658
SANDNES BLUESKLUBB	392 586	31 407

1–10 of 45 |< < > >|

Figur 6.1.5 Tildeling av MVA-kompensasjon til frivillige organisasjoner innen kunst og kultur i Sandnes. Totale utgifter og tildelt beløp.

I dette kapittelet viser vi en kort oppsummering av situasjonen for idretten i Sandnes. Vi beskriver aktiviteten, anleggs situasjonen og kommuneøkonomien innen idrett. Alle oversiktene er hentet fra [Norsk idrettsindeks](#), der man finner en rekke detaljerte oversikter over idretten i kommunene. Vi har ikke inkludert indikatorer innenfor idrett i rangeringene i kulturindeksen.

Sandnes har egen [idrettsindeksrapport](#)

6.2.1

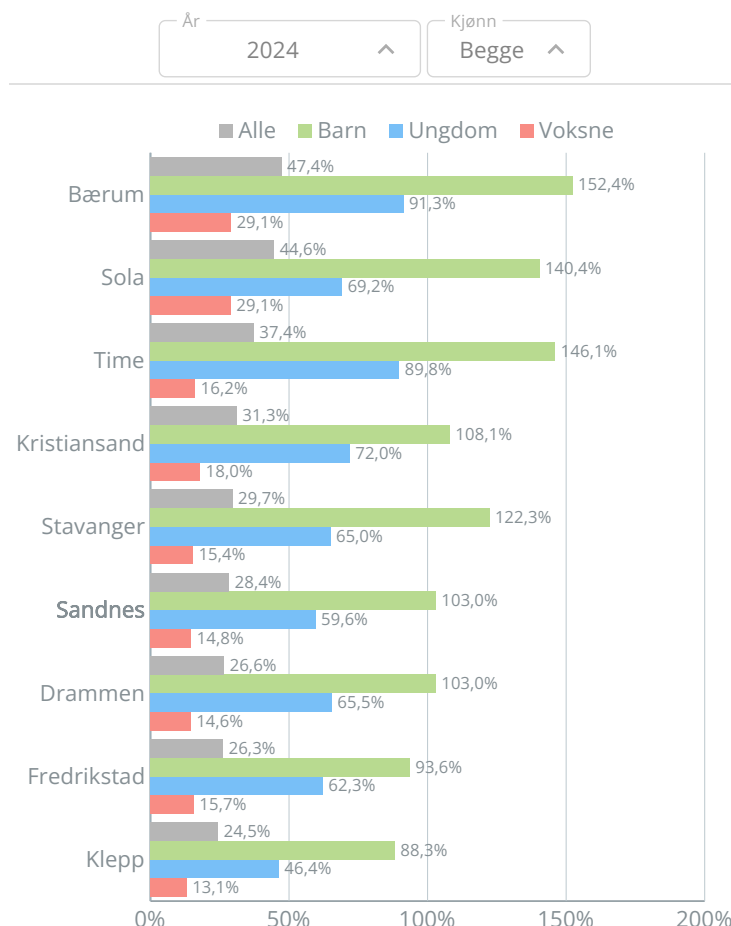
Samlet idrettsaktivitet

Totalt finner vi drøyt 1,5 millioner aktive innen ulike organiserte idretter i Norge.

I idrettsregistreringen, der tallene er hentet fra, kan én person være registrert flere ganger dersom personen er aktiv i flere enn én idrett. Oversikten viser derfor *aktivitetsandelen* som er antall aktive delt på innbyggertallet per 1.1.

For barn (6-12 år), ser vi at denne er 116,1 % på landsbasis. Det vil si at hvert barn i snitt er med i litt mer enn en idrett. Blant ungdom (13-19 år) er aktivitetsandelen 69,9 %, mens den totalt er 31,5 %. I totaltallet har vi kun inkludert aktive over 6 år. Det samme gjelder for innbyggertallet.

I figuren finner man tilsvarende tall for Sandnes og sammenligningskommunene.

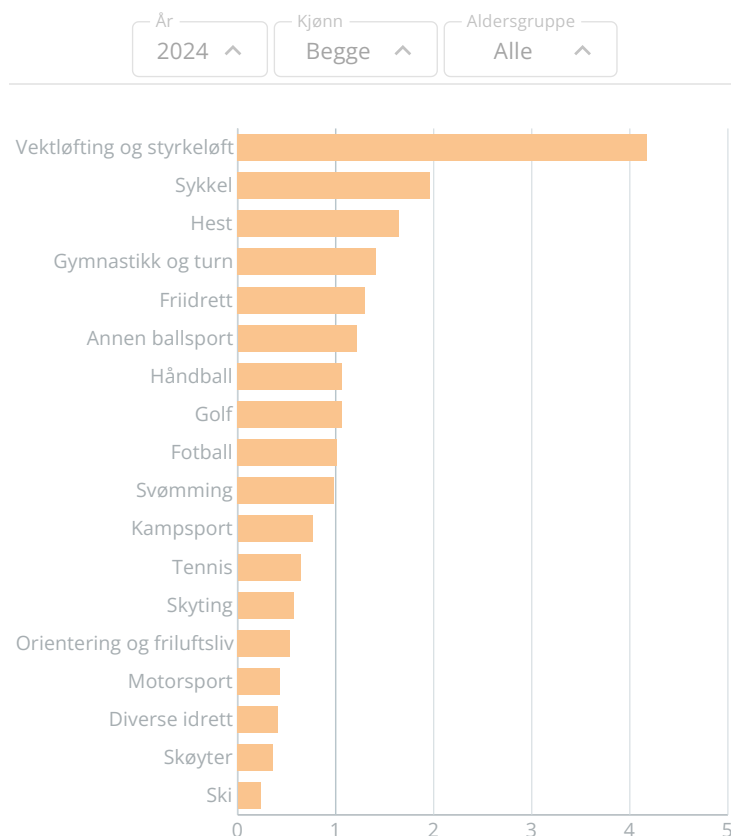
Figur 6.2.1 Antall aktive og aktivitetsandel innen alle idretter fordelt på alder i Sandnes, Norge og utvalgte fylker/kommuner.

6.2.2

Idrettsprofil for Sandnes

Idrettsprofilen viser hvordan aktiviteten i Sandnes er i forhold til landsgjennomsnittet. Idrettene som plasserer seg høyere enn 1 har høyere aktivitet enn landsgjennomsnittet for den gitte gruppen. Dersom tallet er 2, er aktiviteten dobbelt så høy, dersom tallet er 0,5 er aktiviteten halvparten av landsgjennomsnittet.

Figuren viser altså ikke hvilken idrett som er mest utbredt i kommunen, men hvilke idretter som har mer eller mindre aktivitet enn landsgjennomsnittet for idretten.

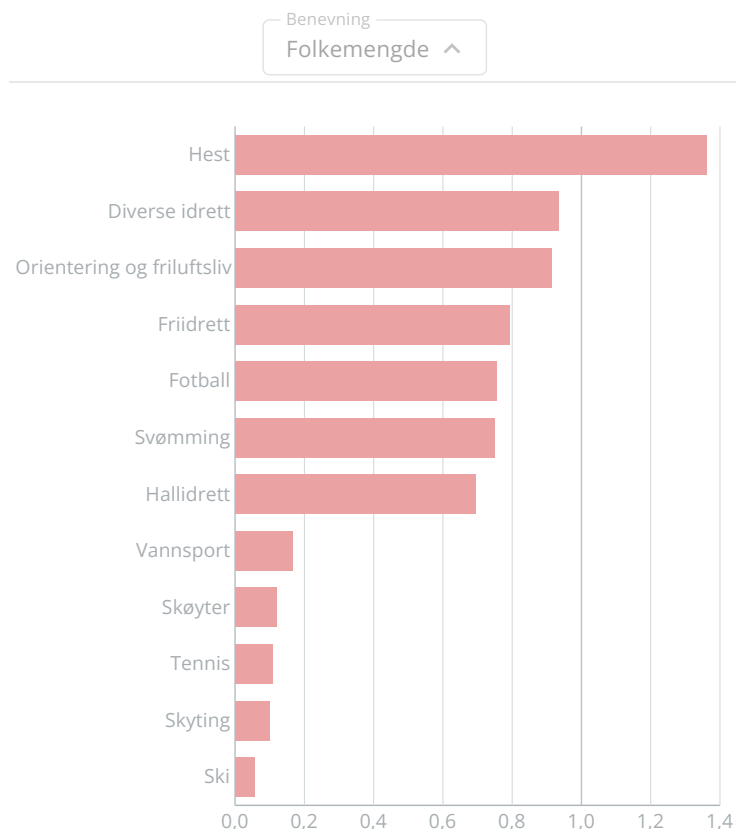

Figur 6.2.2 Idrettsprofil for Sandnes. Aktivitet i ulike idretter i forhold til landsgjennomsnittet (1,0).

6.2.3

Anleggsprofil for Sandnes

Anleggsprofilen viser hvordan anleggssituasjonen i Sandnes er i forhold til landsgjennomsnittet gitt både folkemengde og [aktivitet](#). Idrettene som plasserer seg høyere enn 1 har flere anleggspoeng enn landsgjennomsnittet. Idretter under 1 har færre anleggspoeng enn landsgjennomsnittet. Anleggspoeng er en måleenhet vi bruker der ulike anleggstyper har fått ulikt antall anleggspoeng og der summen av disse utgjør samlet antall anleggspoeng i en kommune. Når disse deles på antall innbyggere eller antall aktive, kan anleggssituasjonen sammenlignes mellom kommuner.

Figur 6.2.3 Anleggsprofil for Sandnes. Anleggspoeng i ulike idretter i forhold til landsgjennomsnittet (1,0).

Utgifter til idrett

Figuren til høyre viser netto driftsutgifter til idrett (post 380) og idrettsanlegg (post 381) per innbygger i Sandnes, hele landet og utvalgte kommuner.